

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasuti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Egységes oppozíció.

Irta: Purjesz Lajos.

Budapest, szeptember 7.

A koalíciós kormány megalakulásának előestéjén Wekerle Sándor, mint kinevezett miniszterelnök, megjelent a bécsi Bristol csarnokában és bemutatkozott a különböző rendű és rangú miniszter-, államtitkár- és képviselőjelölteknek, akiket a kibontakozás utáni szenvedélyes vágyódás felkergetett a császárvárosba, hogy legközelebről figyelhessék meg az eseményeket. Néhány újságíró volt még jelen a nevezetes bemutatkozásnál, amikor Wekerle megállott az érdekes kis csoport közepén és körülbelül a következőket mondotta:

— Én úgy képelem a dolgot, hogy most adunk egy tíz-tizenöt éves munkaprogramot s ennek keresztülvitelére egységesen egy táborba egy zászlóval vonuljanak fel a pártok.

Egyes ellenzéki vezetőknek, de különösen alvezetőknek — egészen mellékes, hogy milyen indokból fakadt — de nem tetszett ez a kijelentés s csaknem egyértelműleg azt kívánták, hogy a pártok bizony csak vonuljanak fel külön zászlók alatt s koalíciós kormány alakuljon.

Wekerle nagyot nézett, nem indult vitába, rezervált volt, hiszen csupa új politikai tényező környezte, egy nyilatkozatot azonban mégis megkoczkáztatott.

— Jól van, én nem bánom — mondta — azt azonban figyelembe kellene venni, hogy szövetkezett pártokkal nehéz kormányozni s nem ismerem parlamentet, mely egy ilyen alakulást három évnél tovább kibírt volna . . .

Conticuere omnes . . . Megtörtént a kormányalakítás, a jelenlévő képviselő urak legtöbbje államtitkárként vagy főispánként lépett ki a Bristol csarnokából.

Azok a politikusok, akik jelen voltak Wekerle szűkebb körű bemutatkozásánál, lehetetlen, hogy ne vegyék fontolóra a mostani súlyos viszonyok között a nagy koncepciójú államférfi nagy igazságát; akik nem hallották vagy elfelejtették, azok részére pedig talán nem hiábavaló a felidézése. Tudjuk ugyanis, hogy Wekerle igazsága nem várta meg a három esztendő. A 67 és 48 ütközése már az első órától elkeserítette a minisztereket, akiknek állandó gondjuk volt ugyszólván kormányzásuk első pillanatától kezdve a pártok szövetkezése helyébe a pártok egyesülését megteremteni. Örökös villongások között jutott el a koalíciós uralom a bank-kérdés felvetéséig s még le-

se zárult Wekerle Sándor három esztendeje, a kormányelnök már másodszer vitte a maga és kormánya lemondását az uralkodó elé. Kossuth Ferencz már miniszterségének első óráiban érezte a Wekerle igazságát. Ezt ő úgy determinálta, hogy „a függetlenségi párt korán idő előtt jutott többségre.” A mikor Kossuth ezt mondta, alig értették. Nehéz is volt megérteni — utólagos tanulságok nélkül — azt a pártvezért, aki pártjáról azt mondja, hogy korán jutott többségbe. Pedig a fejlemények, a következmények, már az egymásután lepergő órák Kossuthot igazolták. Ő hasztalan hívta a függetlenségi pártba azokat a politikusokat, akik az udvar indulatát a függetlenségi politikával szemben már többször megmérhették s akik a legutóbbi eseményekből is láthatták, hogy a nemzet egy lépéssel se mehet az önállósítási törekvései felé. Minden más egységes alakulásnak pedig utjába állott a nagy többségű függetlenségi párt, melynek kormányzásához nem szokott, a vidéki pártelnökökből kikerült kezdő politikusi nem tudták megérteni, hogy minék kell egy egységes kormányt támogató többség, mikor itt van a nagy majoritású függetlenségi párt? És felharsant a csatakiáltás: le kell szorítani a 67-eseket, mert ő miattuk nem tudnak érvényesülni a 48-as politikusok. Megkezdődött a viharzás. Andrassy kedvetlen lett, Kossuth érezte a helyzet kinosságát és már mindenki belátta, hogy mennyire igaza volt, mikor nevezetes kijelentését a függetlenségi majoritásról megtette. Mindenki érezte, sokan másféleképpen értelmezték, de Kossuthnak mindenképpen igaza volt.

A közelmúlt szomorú eseményei a most küzdő ellenzéki pártokra is rávetik árnyékukat. A harcot csak magáért a harczért folytatni: esztelenség. Egy politikai küzdelemnek csak akkor van igazi ereje, ha legalább is kilátása van eredményekre. A pártok csatája a parlamentarizmusért és a népjogokért lehet eredményes így is, de csak azért, mert az alkotmány sánczain kívül álló, nyugtalan vérű és háborgó lelkű embertömegek minden energiájukkal és elszántságukkal támogatják azt. Az apró pártok azonban magukra hagyatva minden szilajságukkal se tudnák megtörni az erőszak uralmát. De mi szüksége is van az országnak három függetlenségi pártra? A parlamentarizmus szempontjából egészséges lehet-e akármiféle olyan alakulás, amelyben nem tudnak elhelyezkedni parlamentünk legillusztrisabb alakjai? Vagy szabad-e az ország gondolkodó polgárságát, amelyet segítségül hívunk a nagy küzdelem megvívásához, arra kényszeríteni, hogy distingváljon Kossuth Ferencz, Justh Gyula vagy

gróf Károlyi hazafisága között? Szabad-e az ország függetlenségi közönségét egy ilyen nagy küzdelem kellős közepén megosztva tartani a multban elkövetett visszavonások és differenciák miatt? A felvonulás egy nagy, egységes, alkotmányvédő küzdelemre folyik. A mellékkérdések ma kevés embert érdekelnek, minden pártnak, minden politikusnak az oppozícióban csak az lehet a célja, hogy az erőhatalmi rendet megbuktassa, örök időre lehetetlenné tegye és olyan választójogot teremtsen, mely megnyugtassa azokat is, akik a sövényen kívül állva is a legnagyobb erőtényezői ennek a küzdelemnek. Kitérődik ma azzal, hogy a függetlenségi pártokat milyen nüanszbeli különbségek választják el egymástól? Amikor háromféle függetlenségi program nincs, csak egyféle van, mit akarnak akkor háromféle függetlenségi párttal? Jó lenne, ha a vezérek emlékezetükbe hoznák a külön pártokkal való felvonulásnak szomorú emlékét. Semmi se könnyebb, mint a külön zászlók alatt külön elvérzeni, mint ahogy elvérzettek a kormányra jutott koalíció pártjai. De semmi se természetesebb, mint hogy ezt a harcot mindazok, akik a sérelmeket és veszedelmeket látják, egy táborban, egységesen, nem szövetkezve, hanem egyesülve vívják meg határozott programmal, úgy a harcz lefolytatására, mint a harcz lezajlása utáni időre. Ennek a parlamentnek ma már alig van hivatása és alig van ideje. El kell takarítani a romokat, ki kell szellőztetni, hogy tiszta legyen levegője a rendőrcsizmák bagariailatától, a törvényhozó mentelmi jogát erősebb palladium alá kell helyezni és sürgősen meg kell csinálni a választói jogot. Sürgősen, mert különben kifogyunk az időből. A parlamenti ciklus harmadik évét járjuk s ha teljesen le akarják is folytatni azt, egy esztendő tökéletes és teljes meg-egyezés alapján is kell a választói reformnak és a kerületek beosztásának úgy a képviselőházban, mint a főrendiházban való letárgyalására, nem is szólva a házszabályok revízió alá vételéről, ami szintén elodázhatatlan. A másik esztendő pedig a választói névjegyzékek összeállítására szükséges.

És ezt a munkát csak egységes alakulással végezheti el a parlament. Olyan egységes alakulással, melyből egy párt se hiányozhatik. Tízta távozása egy lépéssel előbbre viszi a kibontakozás munkáját s egy egységes ellenzékel szemben Lukács pozíciója se tartható. Nem azért, mert a Tisza-féle erőszakot alátámasztotta, de igenis azért, mert a választói reformot nem akarta liberális szellemben megvalósítani, mert e legfontosabb reformmal hihetetlenül

vakmerő játékot üzött. Ennek a reformnak becsületes megteremtésével pedig tartozik a parlamenti opposíció a szociáldemokrata pártnak, mely párt a parlamentarizmusért eddig folytatott harcában a legideálisabb szövetségesnek bizonyult. Tárgyal-e az ellenzék Lukácssal vagy nem tárgyal, az nem tulságosan lényeges. Tárgyalhat is, ha a kibontakozás nagy kérdésében az uralkodó kényszerítő akarata ilyen kellemetlen szituációba kergeti. Tárgyalhat vele egy kényszer folytán — hiszen báró Fejérváryval is tárgyalnia kellett — csak nem dolgozhatik vele. És hogy nem fog Lukácssal politikát csinálni, arra éppen elegendő biztosíték az ellenzék mai egységes hangulata. Ez a hangulat még lecsapolva is elegendő garancia, elég nyugtalan lázalmok kergetése nélkül is.

Lukács és Tisza távozása különben is csak az első fejezete lehet a személyi kérdések megoldásának. Mert akármi-lyen szomorúan hangozzék is, de úgy érezzük, hogy a választói reform megteremtése is személyi kérdések megoldását teszi majd multhatatlanul a kormány kötelességévé. A tulajdonképpeni állásfoglalások ugyanis ebben a kérdésben majd a kerületek beosztásánál fognak élesen és türelmetlenül kialakulni. Amikor a képviselő urak látni fogják, hogy a lábuk alól az új beosztások hogy huzzák ki a kerületet, amikor látni fogják, hogy a megszorított választók tönege hogy üzi ki őket eddigi pozíciójukból, akkor nem lesz olyan pártfegyver, mely a javaslat megszavazására bírja őket. A saját halálos ítéletüket nem fogják a maguk szavazatával szankcionálni.

Ezért lesz szükség a választói reform megalkotásánál új, egységes alakulásra. Ezért lesznek a közel jövőben személyi kérdések állandóan napirenden. De ha a rend helyreáll, biztosítson majd egy választójogi alakulás hivi-

nek és ellenségeinek mindent, amivel megnyugtathatja őket: főispáni állásokat a mostaniak kicserélésével, közjegyzőségeket vagy bármiféle zsiros stallumokat, csak az általános választói jogot is biztosítsa. Nem hihetjük, hogy a mostani parlamenti tagok könnyű szívvel hagyják veszni mostani pozíciójukat és ez veszélyezteti, sőt lehetlenné teszi a parlamenti reformot. Hát vigyék őket még diszesebb pozíciókba, csak némissák el nem éppen önzetlen skrupulusaikat!

Az általános választói jog megteremtése ennyi áldozatot csak megér!

Andrássy Lukács ellen.

— A miniszterelnök védekezése. —

Csatározások a béke körül.

— Hírek a politika világából. —

Budapest, szeptember 7.

Gróf Andrássy Gyula ma beállott azoknak a sorába, akik a kibontakozás alapfeltételeként Lukács László miniszterelnök visszavonulását tekintik. Mai cikkje, amelyet a válság személyi részének megoldásáról írt, gyilkos szatirával támad neki Lukácsnak és pellengérez ki hatalomhoz való görcsös ragaszkodását. Lukácsnak távoznia kell, — fejti ki Andrássy, mert az ő személye a legerősebb akadály a béke létrejöttének. Addig szó sem lehet a békétárgyalások megkezdéséről, amíg a tárgyalások vezetését Lukács akarja magának fentartani, holott jól tudja, hogy személye az ellenzék előtt egyenesen gyűlöletes. És hiába használja fel a miniszterelnök politikai felfogásának egész elaszticitását arra, hogy ismét az ellenzék kegyeibe juthasson s hiába húzódik a király palástja mögé, mind nem fog használni, mert a béke csak az ő távozásával jöhet létre.

Ezeket mondja ma Andrássy és a miniszterelnök, mintha érezte volna, hogy Andrássy-nak ez a fejtegetése ma fog megjelenni, estére szintén kiadott egy nyilatkozatot, amelyben ki-

bővített békeajánlattal lép az ellenzék elé. Ebben az ajánlatban a miniszterelnök már teljesen, minden fentartás nélkül átengedné a házszabálykérdést a pártoknak, hogy hadd oldják meg azok a kormány közreműködése nélkül. Szóval még kormánya megalázására is kész, csak hogy maradjon. Mert a miniszterelnök nyilatkozatának a gerince — minden újabb engedékenység dacára — az, hogy nem akar menni. Inkbább ne legyen béke, csak maradjon meg a hatalom az ő kezében.

És épp azért, — mivel az újabb békeajánlatból csak a hatalomhoz való ragaszkodás olvasható ki, — az ellenzéki pártok előtt aligha lesz ennek az ajánlatnak tárgyi értéke. Az ellenzéki pártok nem az ajánlatban foglaltakat fogják elsősorban megpillantani, hanem Lukács László személyét, akit pedig nem tudnak a megtörtént gyűlöletes eseményektől elválasztani. Ennek folytán már most megjósolhatjuk, hogy Lukácsnak ez az újabb békeajánlata is ugyanabban a fogadtatásban fog részesülni, amiben részesült az első. És Lukács e másodizbeni visszautasításból ismét csak azt fogja láthatni, hogy az ő személye nem alkalmas a béke létrehozására, mert tőle nem ajánlatokat várnak a politikusok, hanem azt, hogy a béke lehetőségét visszavonulásával mozdítsa elő. Ez a békekötésnek kiinduló pontja.

A politika mai eseményeiről híreink a következők:

Lukács ismét nyilatkozik.

Lukács László miniszterelnök a különböző ellenzéki politikusok kritikájára, amelyet multkori nyilatkozata felett gyakoroltak, ma egy újabb nyilatkozattal felel, amelyet a kormánypárti könyomatos utján a következőképp tesz közzé:

Illetékes oldalról táviratozzák Gasztéinből:

Andrássy gróf félreérti a miniszterelnök nyilatkozatát, amidőn azt állítja, hogy a házszabályreform nem terjedne ki az elnökség jogkörére. Ezzel szemben konstataálni való, hogy a miniszterelnök a házszabályok minden részletére, tehát az elnöki jogokra is kiterjedő revíziót említett, továbbá, hogy a miniszterelnök a képviselői immunitás és

A boldog vég.

Írta: báró Nyáry Albert.

(Utánnomás tilos.)

Mikor a Géza báró halálhíre szerte futott, egy pillanatra mindenki előtt felmerült a szép huszárcapitány képe. — Szegény Ardóy Géza! — sajnálkoztak felette — ilyen furcsa halállal kimulni. — Mert a bárót az inasa reggeire kelve élet nélkül találta ágyában. — Itt valami rejtélynek kell lenni, ilyen fiatal, életerős katona nem hal meg, csak egy boldogjában. Bizonyára öngyilkos lett szegény. De mért? Hiszen olyan jókedvű volt mindig. Valami rejtély van a dologban — mondegatták, fejüket esóválva az emberék. Aztán lassan elfelejtkeztek a dologról, csak némelyik értesült a legjobb barátai közül arról, hogy valóságos nagy vizsgálat folyt le, amelyik megállapította, hogy itt semmi rejtélyes nem történt. A szíve, a szíve volt a nyomra vezető. Az orvosok azt mondták, hogy az ölte meg.

Hát a szív nemcsak bűntudatban fejedhet meg? A boldogság is megakaszthatja azt a kis patakot, mely a szívet hajtja?

Ardóy Géza igazán nem volt szerencsés ember. Pedig úgy látszott, mintha a sors boldogságra teremtette volna. Családjának a törzse a honalapításig nyúlt vissza s az ősi vagyonból, mely reá is bőven maradt, mikor árvává lett. Olyan kicsiny volt még, hogy

azt is alig tudta, miért sir atyja koporsója mellett. Mit tudott volna hát arról, hogy az ő jövődő boldogulásának az alapja az a föld, amely az ősök szerzeményeiből az övé. Anyja erélyes, férfias hölgy volt, akinek minden szava parancs volt a fia előtt. Ő akarta, hogy Géza báró katona legyen, hát Géza báró katona lett. A huszárezredben, amelybe belépett, sok volt a gazdag tiszt, akik vígan éltek, szórták a pénzt. Volt miből, bizony nem a gázsiból költöttek. Géza báró azt hitte, hogy neki is így kell bannia a pénzzel s váltig esodálkozott, amikor a fizetéséből mindjárt az első najon semmi sem maradt. Társai nevetve magyarázták meg a rejtély kulcsát neki s az oktatás hatása alatt még aznap írt az édesanyjának, hogy küldjön pénzt, mert nincs miből megélnie.

Jött is pénz, de nagyon keserű volt a kiéő levél hozzá. Elég embernyi ember már, hogy megtudja a szomorú valót. Az apai vagyonnak csak a romjai vannak. Ne kérdezze, hová lett. (Hát, hogy is kérdeznél!) S azokból a romokból nagyon kinos összekapargatni egy pár forintot. Nyugodjék bele, hogy nem telik miből költeni s jövőre csináljon más számvetést magának, amelyben jobban vegye figyelembe a rossz anyagi helyzetet.

Géza báró hát más számvetést csinált s megessett az a esoda, hogy a következő hónapban csaknem kijött a fizetéséből. Persze nem maradt más multság a számára, mint hogy a lovon ült örökösen. És még hozzá el is kellett hitetnie a többiekkel, hogy ezt jó-

szántából teszi. A báróné megdicsérte a fiát a takarékoságért s Géza báró boldog volt. A dícséretet biztatás is követte. Hogy ne busuljon, nem sokáig lesz ilyen sanyaru a helyzete. Lesz még pénze bőven, az ilyen szép fiu olyan feleséget kaphat, amelyet akar.

És az anyai büszkeség csakugyan nem volt ezuttal alap nélküli. Ardóy Géza egyike volt az ország legszebb embereinek. A családban hagyományos volt a testi tökéletesség s Géza báró egészen olyan volt, mint valamelyik középkori őse. Délézeg, férfias szépség.

Mikor az ezrede a fővárosba került, pár hét alatt mindenki ismerte a szép hadnagyot. De esodálatos, év év után mulott e az anyai jóslása nem vált be. Géza báró anyagi viszonyai csak nem javultak. Anyyira szép volt, annyira elkényeztetett a hölgyek között, hogy mihélt egy gazdag leány mellé szegődött, ennek mindjárt az a gyanuja támadt, hogy Ardóy báró csak a pénze miatt foglalkozik vele. A szépsége valóságos átok lett reá nézve. Anyja kétségbeesett a fia gyámoltalansága miatt, hogy nem tud feleséget hozni a házhoz, amelyik visszavegye az ősi jószágokat.

— Géza, mért nem akarsz nősülni? — kérdezte időnként a fiát, megcsóválva még mindig szép, özbeborult fejét.

— De én akarnék, mama — mentegetőzött Ardóy — csak nem megy sehogy. Pedig igazán akarnék.

— No hát majd segíték én a dolgon. De aztán elvedd, akit én választok.

a házszabály terén tartja leginkább lehetőségre a békés kibontakozást. Ez arra vezethető vissza, hogy mindkét kérdés a képviselőknek annyira saját házi ügye, hogy azokat a pártok maguk között a kormánynak jóformán minden ingerenciája nélkül intézhetik el. És így elesenek annak szüksége, hogy az ellenzék a kormánnyal legyen kénytelen tárgyalni. Egyébiránt komolyan szemügyre véve, a kérdésnek ez a része úgy áll, hogy ha az ellenzék vezetési bármely okból nem hajlandók a többség vezető férfival érintkezni, ebből logikailag semmi más nem következhetik, mint az, hogy ők állnak félre és átadják helyeiket másoknak. Az ellenkező eljárás csak azt eredményezhetné, hogy a közügyek vezetésében — ami végre is a többségnek feladata, amelynek teljesítéséről ez utóbbi felelőssége tudatában le sem mondhat — a kisebbség teljesen képviselő nélkül maradna.

A miniszterelnöknek ez a nyilatkozata csak újabb bizonyossága annak a mérhetlen sóvárgásnak, amivel Lukács a hatalomhoz ragaszkodik. Most már arra is kész, hogy kormányát a házszabálykérdésben megalázza, csak hogy ne kelljen lemondania. Intézzék el a pártok a házszabálykérdést — mondja — a kormány nélkül, ha nem akarnak a kormányt tárgyalni. Ez pedig semmi más, mint teljes beismerése a kormány tehetetlenségének és helyzete tarthatatlanságának.

Lukács azonban mindenáron maradni akar és ezt a szándékát világosan kifejezi egy másik félhivatalos közlemény útján, amelyet a bécsi „Pol. Korrespondenz“-ben helyezett el. Ez a közlemény a következőket mondja:

Lukács miniszterelnök oly lépést tett, amelyet nem mérhetnek elég nagy mértékkel azok, akik minden személyi és pártérdek félretételével tárgyi alapon keresik a mindkét részre tisztességes, a parlamentre és az országra idős és tartós békét. A miniszterelnök azoknak a kezdeményezéseknek teljes méltánylásával, amelyek az elmúlt hét folyamán a gúnczi választókerület ellenzéki választói és gróf Andrássy részéről indultak ki és amelyek a békét a képviselők mentelmi jogának törvényes szabályozása útján és a képviselőház házszabályainak valamennyi párt egyetértésével keresztülvendő általános revíziója révén czélozzák, a maga szántából tette meg az első lépést a béke irányában, fele utig

közeledett az ellenzékhez és ismert nyilatkozataival újlagos bizonyosságot tett arról, hogy őszintén kívánja a parlamenti béke és ezzel a normális parlamenti viszonyok helyreállítását és megerősítését. Lukács nyilatkozatait formális békeajánlatnak szánta s az ellenzék vezetési most már az előtt a végzettszerűen fontos feladat előtt állanak, hogy ehhez az ajánlathoz ne csak állást foglaljanak, hanem ahhoz hozzá is járuljanak és pártjaikat — fennen dícsért pártfegyelmük vége — arra bírják, hogy szintén fele utig közeledjenek Lukácshoz, még pedig tisztán tárgyi alapon és minden személyi jellegű követelés teljes kizárásával. Ha gróf Tisza képviselőházi elnöke vissza szándékozik lépni és ezzel a maga részéről ellene elkezeredett ellenzékre megnyugtatóan akar hatni, az az ő dolga s mindenesetre nagy áldozat volna a többség részéről. De Lukács lemondását követelni s ettől a követeléstől semmi áron el nem állni, ez a követelés, mindentől eltekintve, az ellenzék által is oly nagyra becsült parlamentáris szabályaival ellenkezik, mivelhogy a miniszterelnök ma a korona és parlamenti többség korlátlan bizalmának örvendő. Ez a követelés tehát semmiképen sem juthat szerephez a béketárgyalások során s a béketárgyalásoknak Lukács miniszterelnök ajánlata alapján most már meg kell indulniuk, sőt sikerrel be is fejeződnie, mert elvégre az ellenzék soraiban is érvényre kell hogy jusson annak a felismerése, hogy ezuttal sokkal, de sokkal több van kockán, mint a júniusi eseményeknek valamilyen retorziója vagy a többség és a kisebbség közt való hatalmi kérdés. Az ellenzék vezetői nagyon is jól tudják, miről van most szó. Magyarország legfőbb eszményi és anyagi javai parancsolóan követelik a békét. Az ellenzék borzasztó felelősséget vállalna és reá meg az országra nehéz következményekkel járna, ha a békét most, a tizenkettedik órában is meghusztaná.

Lukács tehát fontos állami érdekekre, sőt az ellenzék jogtisztelétére hivatkozik akkor, amikor az ő távozásáról van szó és felkínálja a távozást az ellenzék vezetőinek, ahelyett, hogy belátná, hogy nincs fontosabb állami érdek, mint az ő távozása. Mert ha igaz az, hogy Lukács csak a parlamenti béke érdekében követte el az erőszakot, akkor igaz az is, hogy a parlamenti béke érdekében tovább is kell mennie és meg kell hoznia azt az áldozatot is, hogy visszavonuljon akkor, amikor épp az ő személye lett a legnagyobb akadálya annak, hogy ez a béke létrejöjjön. Ellenkező esetben a további

kertelés és hatalomhoz való ragaszkodás joggal kelti azt a látszatot, hogy a parlamenti erőszak sem a parlamenti béke érdekében, hanem a hatalom birásáért történt és hogy azok a fontos állami érdekek, amelyekre Lukács most hivatkozik, nem egyebek kisszerű, önző egyéni érdekeknél, amelyek már oly gyakran váltak felfedezhetőkké a miniszterelnök ur politikai multjában.

Andrássy cikkje.

Gróf Andrássy Gyula folytatja azt a cikksorozatot, amelynek keretén belül a megoldás elképzelhető módjait tárgyalja. Előző cikkje a házszabálykérdésről szólt, amihez alapelveiben Tisza és Lukács is hozzájárultak mostani cikkje a véderőjavaslatokkal és a szövegi kérdésekkel foglalkozik és politikai körökben nagy érdeklődésre tarthat számot. Különösen a Lukács László fejevételéről írott rész markáns és megkapó. Ebben Andrássy határozottan Lukács távozása mellett foglal állást és kifejti, hogy Lukácsnak akkor is menni kellene, ha a júniusi eseményeknél igaza lett volna.

Andrássy nagyérdemű fejtegetéseiből közljük a következőket:

Mi történének azokkal az állítólagos törvényekkel, amelyek június 4-dike óta hoztak? Kívánhatja-e az ellenzék ezeknek érvénytelenítését? Ez sajnos, gyakorlatilag lehetetlen. A véderőtörvények annyira ragaszkodnak a király, az tényleg olyan szükséges és a kétségtelenül érvényes osztrák véderőtörvény végrehajtása osztrák jog szerint olyan elkerülhetetlen, hogy a véderőreformot lehetetlen nálunk megakasztani. Az ily körülmények között erre irányuló törekvés a józan észbe ütközik. A többség rabolt zsákmányát a főrendiház és a király mögé rejtette. Onnét többé vissza nem szerezhetjük. Legyen övé az ódiun azért, hogy a királyt, akit fedezni kötelessége lett volna, előtérbe állította s az erőszak védelmére használta ki. A tények előtt ne zárkózzunk el. A történeteket vissza ugy sem csinálhatjuk. Nem a jog, hanem az ország érdeke tiltja annak megkísérlését is. Irányítsuk inkább támadásunkat oda, ahol nem sikerült ellenfeleinknek a király palástja alá bujni. Válasszuk meg mi magunk a harc terepét. Ott keressük az összeütközést, ahol elsősorban mi, képviselők, harcolhatunk, ahol a veszély és kellemetlenség elsősorban reánk hárul. Nem egyaránt fontos minden elkövetett szabálytalanság szanálása. A legfontosabb a véderőtörvényre vonatkozó reparáció, mert ennél a házszabályok megsértését kétségbe sem vonták és kétségbe sem vonhatták. Kevésbé fontos a reparáció azoknál a többi javaslatoknál, amelyeket délutáni üléseken tárgyaltak és amelyeket akkor fogadtak el, amikor az ellenzék ki volt zárva. E javaslatoknak legnagyobb része nem volt vitás, nem képezte a parlamenti küzdelem tárgyát.

— Hogyne, mama. Nekem nincs szerencsém. Talán magának nagyobb lesz.

És csakugyan, a bárónéknak nagyobb szerencséje volt. Gazdag leány lett a menyasszony. Nem maradt Ardóy birtok idegen kézen. Az uzsorások, akiknek kezébe kerültek a jószágok, már előre számították, hogy mennyi nyereséget számítsanak maguknak.

No, ugyan rosszul számított mindenki. De legkivált az öreg báróné. A házasságot csak megcsinálta, de már boldoggá tenni nem tudta. Az asszony agyongyötörte férjét féltékenységgel. Megint az a végzetes szépség volt az oka mindennek. Hiába biztatja magát a férfiszépség, hogy neki csak egy kicsit kell szebbnek lenni az ördögnél, bizony csak szívesebben szól Ardóyhoz a legmegközelíthetlenebb asszony is, mint valami katedra mellett meggömbült professzorhoz. És a fiatal báróné elszenvédhetlen volt ilyenkor. Végre is válás lett a dologból.

Ardóy szabad lett megint. A régi, szép katonatiszt ott állott ismét egyedül a világban szegényen, mint mindig, de azért gondtalanul, vidáman.

— Semmi baj, fiam, — vigasztalta az eset után anyja, — hát nem jól választottunk. Ki tudhatná azt előre? Majd jobban megnézzük ezután, hogy kivel állunk szóba. Ne félj, szerzek szebbet, gazdagabbat Elzánál neked.

Nem is az öreg bárónén mulott, hogy a fia nem lett rövidesen megint házassági békeba verve. Lett volna menyasszony szép is, gazdag is, de hát Géza báróra egyiknek sem volt kedve az itéletnapig várni. Igazán az

itéletnapig, mert a válóper elkezeredetten, hevesen indult meg. A fiatal asszonynak volt egy büvös igéje, amelylyel megakasztotta a tárgyalásokat. — Szeretem az uramat, nem akarok, nem tudok elválni tőle. — Hiába sorolta fel a báró minden indokát, amely lehetlenné teszi az együttélést, a feleség csak elismételte a büvös igéket, s nem ment, nem ment sehogysem a dolog.

Géza báró itt is, ott is fehér szalakat kezdett felfedezni fekete hajában, s areza egyre férfiasabb, keményebb lett. Öregedett-e csakugyan, vagy a sok gond csinálta a változást? Mert egyre nagyobb teher kezdett lenni számára az ilyen élet. Házasember, és nincs felesége. Jog szerint az asszony millióinak ő is ura, s a fizetéséből kell nyomorognia. Legényember, s mégse házasodhat meg. A felesége szereti, s ezért másnak a szerelmét nem kérheti. Micsoda ellentét! Ebből utóljára is bele kell örülni az embernek.

Ha társaságba került Ardóy, vig volt még most is. Daczosan hátraszegte a fejét, s úgy nézett a világra. Rajta ne lássa senki, hogy baja van az élettel. Nem panaszkodott, és még a feleségéről is mindig gyöngéden, szépen beszélt. Hát nem is teheti másképp egy uriember, különösen olyan feleségről, akinek az az indoka, hogy nem akar válni, hogy nagyon szereti az urát. Hát hiez én is szeretem Elzát. Művelt, gyöngéd, okos asszony. Azt se mondhatja rá senki, hogy nem szép. És hogy lovagol! Rohamra vezethetne egy ezredet!

— Hát akkor mért nem békülsz ki vele?

Kutyának való az ilyen élet! Annyi pénz! Belzebub öreganyját is édes lelkenek nevezném. És te ilyen szép, fiatal asszony! akarsz mindenáron ott hagyni.

— Isten ments, — tiltakozott Ardóy báró. — Még eselédet sem jó másodszor visszavenni, nem hogy feleséget. Igaz, hogy kutyának sem való az ilyen élet, de ha elváltam, majd újra kezdem az életet.

És Géza báró csak várta a válóper végét. Mások előtt úgy mutatta, hogy ő ráér várni. De amikor rideg, kicsi szobájában egyedül maradt, akkor bánatosan hajtotta le fejét a tenyerébe. Ha nem volna huszárkapitány, bizony talán még sirva is fakadna. De hát egy kemény katonának még akkor sem szabad egy könyvet ejteni, amikor nem látja senki. Két dolog bántotta nagyon. A szegénysége és elhagyatottsága. Neki nincsen senkije, akinek a vállára borulva álmodhatna a boldogságról. Olesó, megvásárolható szerelmet nem akart. Meg nem is tudna megfizetni érte. Aki meg talán szeretné őt önmagáért, annak a karját elszibbasztja egy tudat, hogy ő nős, bár elválásban levő férfi. Annál rosszabb. És a puha, fehér kar nem fonódik az ő nyaka köré.

Egy szép reggelen valami zsidóféle ember jelentkezett nála. — Dobj ki, — parancsolta az inasának, — bizonyosan valami uzsorás, vagy valami régi adósságom jutott az eszébe.

Pár perc múlva visszajött a legény.

— Vitéz kapitány urnak alásan jelen ten, nem akar elmenni az az ember. Azt

Ezeket az ellenzék jelenlétében is mind meg lehetett volna hozni. Hozzájuk hasonló javaslatok elfogadásának érdekében a többség sohasem fogja a házszabálysértések és erőszakok példáját alkalmazni akarni. Kivétel e tekintetben csak a házszabályrevízió. Minden megegyezés sine qua nonja a Vadász-féle szakasz eljuttatása, illetőleg helyettesítése, amit — meglepődéssel látom — úgy Tisza, mint Lukács elfogadnak. Ha ez megtörtént, néztem szerint a többi ügyekre vonatkozó reparáció elmaradhat. De miben álljon tulajdonképpen a véderőkérdés reparációja? Konkrét javaslatot nem teszek, hiszen annak más a helye és az ideje, csak vázlatát adom néhány képzelhető megoldásnak. A legmegfelelőbb reparáció az volna, hogy azon javaslatok egy szakasz erősítése meg a véderőtörvény többi szakaszát is, amely az általti kérdést fogja jobban megoldani s amely eleget tesz azoknak a többi hiányoknak, amelyek a törvény szövegében mutatkoznak. Elfogadható megoldás volna az is, hogy a véderőtörvényt egy új, egyszakaszos törvény megerősítse, mert ezzel el is volna érve az, hogy a véderő kötelező ereje kétségbe nem vonható érvényű törvényre lesz visszavezethető. Ez szokatlan eljárás ugyan a modern korban, de semmi veszéllyel sem jár. A régi Corpus Jurisban számtalanszor előfordult, hogy valamely törvényt később új törvények megerősítettek, úgy hogy ez az eljárás nálunk nem is volna kivételes. Remélem, hogy nem fogja a kormány a reparáció megakadályozása végett megint a királyt előtérbe tolni s nem fog azzal érvelni, hogy a király tekintélyének ártana, ha olyan törvényt szentesítene, amelyhez hasonló már elfogadott. Hisz csodálatos módon a jelenlegi parlamenti válság egyik oka az volt, hogy a kormány azt akarta, hogy a póttartalékosokra vonatkozó törvény a véderőtörvényben újra megerősíttessék, ami azt bizonyítja, hogy az ő felfogása szerint sem ellenkezik a király méltóságával, hogy valamely törvény az érvényben lévő törvényt megerősítse. A törvény nem is mondandó ki, hogy a múltban hozott határozatok érvénytelenek. A jog folytonosságát elegendően biztosítaná az is, hogy kétségbe nem vonható érvényű törvényre is volna visszavezethető az új véderőtörvény kötelező ereje.

Az ellenzék azonban nemcsak objektív, hanem személyi követeléseket is támaszt. Igazolhatók-e ezek? Az elnök kérdése, úgy látom, már el van intézve. Tisza belátta érdekét és állását hajlandó feladni. De az ellenzék a Lukács fejt is követeli, amiben, mint előre tudtam, nagyobb akadályra talált. Korántsem azért, mintha a Lukács feje becsesebb lenne a Tiszánál, hanem azért, mert Tisza csak azért lett házelnök, amely sem ambíciójának, sem tulajdonságainak meg nem felelő állás, hogy egy határozott feladatot valósítson meg s amint ennek érdekében nem működhetik többé, elnökségének létjogosultsága megszűnt. Lukács pedig nem azért lett miniszterelnök, hogy bizonyos politikát keresztül vigyen, hanem azért, hogy miniszterelnök legyen.

Mivel Lukácsnak az alkotmányos kormányzás előfeltételei formászerűleg meg vannak, előre

tudtam, hogy nem fog „hamis nagylelkűségből”, mint Tisza mondja, elmenni akarni. Nem csodálom, hogy ő nem fogja azt szívére venni, hogy a sikeres munka előfeltétele hiányzik, hogy ő a történetek után mindent kompromittálni fog, amihez nyúl, hogy azt a nagyfontosságú javaslatot, melyet ez őszszel már valóban meg kellene alkotnunk, a személyére nehezedő ódium még meg fogja terhelni, hogy politikája sikerének személyisége akadályul fog szolgálni. Tudni lehetett, hogy Lukács a király kinevezési joga, a többség joga, a parlamentarizmus elve mögé fogja magát elszándozni és hogy semmiképpen sem fogja belátni, hogy a királynak, a többségnek, a parlamentarizmusnak érdeke egyaránt azt kívánja, hogy az a miniszterelnök, aki ilyen gyűlöletes munkát végzett, a munka után álljon felre. Akkor is menni kellene, ha igaza lett volna. Nincsen az a hatalom, amely olyan helyzetben, mint a Lukácsé, engem állásomban megtartani bírna. Sajnos, a reparáció, amelyet a történetek után még elérhetünk, tökéletlen s ha meg nem bukik ez a kormány, amely a esinyért felelősséget vállalt, tartani lehet tőle, hogy példáját máskor is követni fogják. S milyen logika engedi meg azt, hogy Tisza lemondjon, de Lukács maradjon? Azt mondja Tisza, hogy neki menni kell, mert a múlt éles személyes ellentétbe hozta a képviselők egy részével ez ekeknél természetes animozitást hagyott vissza. Kérdezem, nem áll-e ez a miniszterelnökre is. Hogyan, hát megszűnt a miniszteri felelősség elve? A miniszterelnök nem tudta-e előre, hogy lesz erőszak? Tiszát ő nem azért ajánlotta az elnökségre, mert helyeselte a mindenki által ismert tervét? S rendőrt, katonát ki rendelt az elnök mellé? Talán maguktól jelentkeztek Pavlikék hazafias lelkesedésből? S az erőszak után nem azonosította-e magát vele Lukács? Hogy van az, hogy november 18-dikéért Tisza, mint miniszterelnök felelős volt, miatta bukott meg s a mostani erőszak ódiuma a jelenlegi miniszterelnököt nem éri? S azt se higgye Lukács, hogy a történeteket a formai felelősség ellenére neki kevésbé számítják be, mint Tiszának, ellenkezőleg, minden igazságos ember érzi, hogy Tiszát menti régi meggyőződése, fanatizmusa, rögeszméje, de Lukácsot még keményebben elítéli, hogy ő a legutóbbi időkig mindig ellenzte, rosszalta az erőszakot s csak akkor lett barátjává, amikor e nélkül miniszterelnök nem lehetett volna.

Justh Gyula a kibontakozásról.

Justh Gyula, kinek állapotában tartós a javulás, ma egy újságíróval beszélgetett s állapotáról ezeket mondotta neki:

— Most már kezdem magam egészen jól érezni. A jövő hét végén... talán... Budapestre leszek.

Majd a politikára tért át a beszélgetés s Justh Gyula a többek között így nyilatkozott:

— Személyi föltételekről nem beszélek.

Méltóztatik tudni az öreg méltóságos urnak volt ott egy kis birtoka.

— Ördögöt kicsi, — morogta a kapitány, — kerék négyezer hold.

— Igen, ilyesvalami. Azt nagy részben én vettem meg.

— Derék dolog. És azóta persze magyar nemességet kapott. Egy a predikátumunk: ardói. És most magyarcsitani akarja a nevét. Én nekem semmi kifogásom, igen tisztelt Roth ur, csak tessék Ardóyra változtatni.

— Nem azért jöttem, kérem ássan. Jókedvűnek méltóztatik lenni. Szeretnék még egy darabka földet venni, amelyik összeesik az én tagommal.

— Hát csak tessék.

— Igen, de az a föld a méltóságos báró uré.

— Az enyém? — kiáltott fel csodálkozva Ardóy. — Hát nekem valóságos földbirtokom van?

— Igen. Kicsi az egész. Valami öt holdat tesz ki. Tetszik tudni, magyar holdat. A báró ur mit csinál vele? Azt se tudta, hogy van. Ugy véletlenségből kimaradt, amikor eladódott a birtok. Én jól megfizetnék érte.

— És nem több öt holdnál? — kérdezte gyanakodva a báró.

— Hát lehet hat is. Szóval én fizetek érte, hogy ne sokat alkudozzunk ötezer pengő forintot. Rettenetes nagy ár, de nekem nagy szükségem volna rá. Méltóztatnék aláírni ezt a kis szerződést.

— Hogyne irnám, Roth ur, igen szívesen. És elhozta mindjárt a pénzt is?

Elég annyi: Lukács és Tisza nem léteznek. Tárnyilag: követelem a teljes reparációt, a júniusi rémségek, a vakmerő törvénytelenések egész sorozatának megsemmisítését. A formáról lehet beszélni, — különben is ennek megállapítása az egész szövetségelt ellenzék dolga. Követelem elsősorban az általános, egyenlő, titkos választójogot, hogy a demokratikus Magyarországot fölépíthessük. Követelem a szabadságjogok és szabadságbiztosítók törvényes rendezését: a föltétlen sajtószabadságot, a gyűlekezési és egyesülési jogot. Követelem, hogy a választójogi törvény megalkotása után azonnal oszlassák fel a parlamentet. A házszabályrevíziót csak a jövő parlament számára lehet elkészíteni, természetesen junktim a választójogi reformmal. Lukács Lászlót nem ismerem! Irja meg, kérem, ha kell, százszor: ez az ember számomra és az ellenzék számára nincs többé!

Justh Gyula a beszélgetés befejeztével így bucsuzott el az újságírótól:

— Mondja meg, kérem, barátainknak, hogy hála Isten, jobban érzem magam és türelmetlenül kívánkozom hozzájuk, melléjük, a csatasorba. Ha tehetem, ha megengedik, a jövő hét végén velük leszek!

Apponyi Andrásynál.

Apponyi Albert gróf, értesülésünk szerint ma délután Andrásy Gyula gróf látogatására Tiszadobra utazott, ahová este érkezik meg. Apponyi Albert gróf Tiszadobról holnap reggel Mádra rándul Bernáth Béla beszámolójára.

Az ellenzék akciója.

A holnap, vasárnap tartandó ellenzéki népgyűlések programját végelegesen a következőkben alapították meg: Madon, Bernáth Béla kerületében, délután két órakor lesz a népgyűlés. Részt vesznek rajta gróf Apponyi Albert, Hammersberg László, Eitner Zsigmond, Zboray Miklós, Szentiványi Árpád, Csuha István, Muzsa Gyula országgyűlési képviselők, Meczer Béla főrend, Hódy Gyula és Buza Barna volt képviselők. — Mezőcsátón, Botlik István kerületében, délután félnégy órakor tartják a gyűlést. A szövetségelt ellenzék Mezőssy Béla, Putnok Mór, Justh János, Gedeon Aladár, Zlinszky István, gróf Károlyi József és Kállay Ulul fogják képviselni. — Sükösdön, Pozsgay Miklós kerületében, Förster Aurél, Preszly Elemér és Ábrahám Dezső jelennek meg az ellenzék képviselőiben.

Öt percz mulva tizezer korona volt Ardóy Géza zsebében. Életében először. Nagyobb urnak képzelte magát, mint őse, a palatinus.

És mintha a szerencse egyszerre csöstül szakadna rá. Megtalálta, ami után olyan nagyon, olyan régen vágyódott. A szellemet.

Egy asszonnyal hozta össze a sors. Aki nek aranyzóke volt a haja, a homlokára meg egy fürt hófehéren borult rá. Ez a fehér fürt babonázta-e meg Ardóy Gézát, vagy a csillogó, varázsos szeme az asszonnyak, maga sem tudta, csak azt érezte, hogy egy gimnazista első szerelmével szerelmes.

Az asszony nem kutatta, hogy a szép huszárkapitány nős-e, legényember-e, egy rövid, izgató ellenállás után, karjába dobta magát a férfinak. Olyan mámorosan, rajongva nem szeretett talán még seppki, mint Géza báró. S olyan odaadóan, forrón nem viszonoztak még szerelmet, mint a szöke asszony.

Elveztek az életet. Ardóy csak most ismerte meg, hogy milyen szép is az élet! A szerelmet és a pénzt egyformán kiapadhatlannak képzelte. Nem is mert gondolni arra, hogy valamikor elfogyhat valamelyik.

Boldogan aludt el, és a reggelre nem ébredt fel újra. Álmában, lopva megölte a szíve.

Tárczájában annyi pénzt sem találtak, ami elég lett volna a temetésre. A szép asszony levelét is más bontotta fel helyette. Nem ő tudta meg abból, hogy az a fehér fürt mást is megbabonázott azóta, s hogy ez a valaki győzelmes vetélytársa lett Ardóy Géza bárónak.

mondja, hogy ő se nem uzsorás, se pénzt nem jött kérni. Egészen más dolga volna, valami nagyon fontos.

— Küld be, — szólta a báró vállát vonogatva. — Hátha valami jót hoz.

— Alázsolgája, méltóságos báró ur, — hajlongott a kis ember az ajtóküszöbön.

— Jó napot, édes barátom, hozta Isten, — fogadta szívesen Géza báró a vendéget.

— Milyen pálinkát parancsol? Cognacot, aracet, whiskyt, vagy szilviumot? Vagy várjon csak, magának egy palaczk aranyvizet hozatok fel. Eppen most kaptam. Honi ital, jó lengyel pálinka.

— Köszönöm ássan, kiszthand, méltóságos ur, nem élek vele. Nem kérek szépen. És mért tetszik gondolni, hogy én lengyel vagyok?... — kérdezte az emberke széles nevetéssel.

— No, hát csak úgy. Tudja. Hát nem, izé...

— De igen, Mózes vallásu vagyok, de azért igaz magyar.

— No, akkor nem. De hát az nem baj. Foglaljon csak helyet. — Schwartz ur.

— Nem is Schwartz vagyok.

— Persze, persze, hogy nem. Hát maradjunk meg annál, hogy Roth ur. Mivel is lehetek tulajdonképpen szolgálatára?

— Grünbaum a nevem, méltóságos báró ur.

— Mondtam már, hogy Roth ur, — felelt türelmetlenül Ardóy. — Tessék előadni jövetelének a czélját.

— Hát kérem alásson, én Ardón lakom.

A gönczi határozat.

Az Abaujtorna vármegyei egységes függetlenségi párt ma délután Kassán értekezletet tartott Szentimrey Gyula elnöklésével. Az értekezleten részt vettek Szalay László, Gedeon Aladár és Hammersberg László vármegyei függetlenségi képviselők is. Az értekezlet a következő határozatot hozta:

„Amennyiben a napi sajtó egy része az Abaujszántón, a gönczi kerületben 1912. évi szeptember hó 1-én tartott népgyűlés határozatát úgy tüntette fel, mintha az az abaujtornamegyei egységes függetlenségi pártnak vagy pedig a vármegyei szövetkezett ellenzéknek a válság megoldására vonatkozó álláspontjával azonos lenne. Ez okból a megyei függetlenségi párt mai értekezlete szükségesnek tartja kijelenteni, miszerint a párt ezen népgyűlés megtartásáról és határozatáról előzetesen egyáltalában nem birt tudomással és ámbár az országgyűlési képviselők mentelmi jogának törvényben leendő biztosítását s ezzel kapcsolatban az elnöki önkény lehetetlenné tételét a maga részéről is feltétlenül szükségesnek tartja, ennek dacára az abaujszántói népgyűlés határozatát a jelenlegi politikai helyzetből való kibontakozásra alkalmas alpnak egymagában nem tekinti, azzal magát annál kevésbé azonosítja, mivel meggyőződése szerint a szövetkezett ellenzék parlamenti küzdelme az eddigi módon mindaddig folytatandó s a válság megoldása másrészt csak akkor lehetséges, amikor a július 4-én és azt követően alkalmazott parlamenti erőszak megtorlást nyer, annak intézői, gróf Tisza István és Lukács László, állásukat elhagyják és a szövetkezett ellenzék pártok által felállított követelmények teljesülnek.

A kigazdapárt álláspontja.

A kormány lapjai nagy gaudiummal hirdetik, hogy a függetlenségi kigazdapárt képviselői, Szabó István (nagyatádi), Herczegh Sándor és Novák János a Képviselőház ülése előtt értekezletet fognak tartani s már tudják azt is, hogy ezen az értekezleten mit fognak határozni. A kormány lapjai szerint a függetlenségi kigazdapárt elégedetlen a szövetkezett ellenzékkel, mert annak programjában nem találja meg a saját programját nem bízik az ellenzéki pártokban s éppen ezért nem is vett részt az ellenzéki népgyűléseken. Ennek a nagy örvendezésnek nem sok ténybeli alapja van. A függetlenségi gazdapárt képviselő tagjai számos ellenzéki népgyűlésen vettek részt a nyár folyamán és ezért volna feltételezni róluk, akik az eddigi küzdelemből nagy kötelességtudással vettek ki részüket, hogy most, amikor döntő ütközet előtt áll a harc, megbontsák a küzdelem sorait. A gazdapárti képviselőknek a küzdelemtől való félreállása csak jámbor kormánypárti óhajlás, aminek semmiféle alapja nincsen.

Munkapárti beszámolók.

Zsilinszky Mihály titkos tanácsos, országgyűlési képviselő vasárnap reggel báró Léva Lajos és dr. Hantos Elemér országgyűlési képviselők, valamint dr. Halmos István titkár kíséretében Szarvasra utazik, ahol délután négy órakor beszámoló beszédet mond. — Báró Nyáry Alfonz, az ipolyzalkai kerület munkapárti képviselője most járja be kerülete összes községeit. Több helyen mondott beszámolót. — Sipéky Sándor, az illavai kerület munkapárti képviselője holnap beszámolót mond Puhón. — Dr. Szentpály István, a miskolci déli kerületnek képviselője vasárnap tartja beszámolóját. A munkapárt ez alkalomra pártkülönbség nélkül meghívta a választókerületet. A gyűlésen gróf Haller József képviselő fog elnökölni.

Bécsi hang a magyar válságról.

Mint a „Vossische Zeitung“ bécsi levelezője beavatott helyről értesül, bécsi irányadó körök semmi akadályt sem gördítenek Tisza Istvánnak az elnöki székből való távozása elé. Nem hajlandók azonban az ellenzéknek azt a követelését teljesíteni, amely a Lukács-kabinet elbocsátására vonatkozik. Az irányadó körök Magyarország jelenlegi helyzetét a monarchia közös érdekei szempontjából ítélik meg, különös tekintettel az osztrák-magyar kereskedelmi szövetségnek és a nemzetközi kereskedelmi szerződéseknél 1915-ben, illetve 1917-ben szükségessé váló megújítására. Ezért elengedhetetlennek tekintik, hogy ezen fontos állami szükségleteket egy olyan parlament intézze el, amely a kereskedelmi szövetség és a nemzetközi kereskedelmi szerződések sima megújítására előre biztosítékokat nyújt. Ezen okból a szövetkezett ellenzék a legközelebbi időben aligha kerülhet kormányra, mert egy

radikális választói reform, mint aminőt az ellenzék akarna életbeléptetni, bizonytalan parlamenti viszonyokat teremtené. A választói jogot ezért még ebben az évben meg akarják alkotni a nemzeti munkapárt által kontemplált keretek között és ha éppen szükséges, ugyanolyan módon viszik keresztül, mint a hogy a véderőreformot megalkották, hogy azután már a jövő évben meg lehessen ejteni az új választói jog alapján a választásokat. Az új magyar országgyűlésnek, mely 1918-ig lenne együtt, volna tehát a feladata majd az új kereskedelmi szerződéseket megkötöni.

Budapest, szeptember 7.

Gróf Serényi Béla Budapesten. Gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszter ma délután putnoki birtokáról Budapestre érkezett és este megjelent a nemzeti munkapárt-körében.

Olasz-török alkudozások.

— Az albániai események. — A háborús Balkán. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 7.

Az olasz-török béketárgyalásokról a legellentétebb hírek vannak forgalomban. Az egyik forrásból eredő értesülés szerint már a békefeltételek szövegében is megállapodott a Lausanne-ben tárgyaló bizottság. Ezeknek a feltételeknek leglényegesebb pontjai szerint Törökország a török egyházi fenhatóság épségben tartása mellett nem vet gátat az olasz okkupációnak és csapatait visszavonja Libiából. A másik fontos pont az olaszok által megszállt török szigetekre vonatkozik és úgy szól, hogy Olaszország hatszáz millió kölcsönt ad Törökországnak, amelynek fedezeteképpen, zálogul megtartja a török szigeteket. Más szóval ez annyit jelent, hogy Törökország hatszáz millió líráért eladja az aegai-tengeri szigeteket.

A békefeltételekből ítélve ez a híradás nem nagyon bír a valószínűség látszatával, mert nem hihető, hogy Törökország ennyire alárendelje magát Olaszország érdekeinek. A háborúban voltaképpen Törökország az erősebb fél. Nem a török csapatok előnyösebb helyzeténél fogva, hanem azért, mert a jóval erősebb Olaszország majdnem tehetetlen Tripoliszsal szemben és okkupációs hadjáratában éppen csak a partvidéket tudta megszállni, de a szárazföld belsejébe nem hatolhat. Olaszországnak valóságos kudarcza ez a háború és már-már szeretne ép bőrrel, a támadó fél fölényének megóvásáért menekülni belőle. Nem valószínű tehát, hogy az előnyösebb helyzetű Törökország, — amelynek helyzetét csak a belső párharcok és az albániai lázadás gyengítette meg teljesen — elfogadná ezeket a békefeltételeket.

Mai táviratainkat a következőkben adjuk:

A béketárgyalások.

Milánó, szeptember 7. Az „Italia“ legjobb római forrásból arról értesül, hogy az olasz és török küldöttek közt a békekötésre nézve egyezkedésül a következő alapfeltételeket állapították meg:

1. Törökország elismeri a tripoliszi és kyrenaikai partvidék tényleg megtörtént megszállását és kötelezi magát arra, hogy egész Lybiából visszavonja a rendes török csapatokat és az olasz szuverenitás formális elismerése nélkül nem fog gátat vetni Olaszország további előnyomulásának.
2. Olaszország el fogja ismerni a szultánnak egyházi fenhatóságát.
3. Olaszország 600 millió líra le nem törlesztendő kölcsönt ad Törökországnak és a kamatgarancia fejében Törökország szuverenitása fentartása mellett, átengedi zálogul a megszállt tizenkét Aegai szigetet.

Ezzel szemben ma a „Giornale D'Italia“ és a

„Tribuna“ azt írják, hogy Svájcban türelmesen folytatják a bizalmas tárgyalásokat, de hogy mikor érnek véget, azt egyelőre még elképzelni se lehet. A delegátusok egyelőre még nem jutottak tovább az első közeledési kísérletnél. Egymást bízik a javaslatok és ellenjavaslatok, de azoknak a kérdéseknek tisztázását, amelyekről a béke függ, még nem is érintették.

A török politikai válság.

Konstantinápoly, szeptember 7. A röviddel czélelt alakított nemzeti alkotmánypárt közzéteszi programját, melyben alkotmányos monarchista kormányt, valamint igazán liberális és a nem-muzulmánok irányában konziliáns politika mellett foglal állást. A párt ellee van az asszimiláció politikájának és a centralizáció politikáját kívánja. A program első pontja Anatólia fejlesztése.

Hír szerint az ifju-török kongresszus politikai bizottsága elhatározta, hogy a párt Muktar basa kabinetjét támogatni fogja. Azt a hírt, hogy Hilmi basa elfogadta az ifju-török párt vezérségét, tévesnek jelentik ki.

Az albániai helyzet.

Konstantinápoly, szeptember 7. Ipekből jelentik, hogy az ipeki nudir a megkísérelt merényletnél megsebesült. Monasztirban 38, Janinában 55, Üszkübben 47, Szkutariban 37, Drinápolyban 73 bombát találtak. Az ipeki lakosságot falragaszokkal hívják föl, hogy a kormány raktáraiból rabot fegyvereket adják vissza, mert ellenkező esetben minden házat, ahol fegyvert találnak, el fognak pusztítani. A lakosság nem tesz eleget a fölhívásnak, ellenben Riza bég fölkelvezér négy ágyúval befészkelte magát az ipeki magaslatokon, ahonnan az egész várost dominálja. A fölkelők azt követelik, hogy Rizát nevezzék ki ipeki mutaszerifnek. Bazri bej, a dibrai volt képviselő, táviratot küldött az „Ikdám“-nak amely szerint az albánok olyan felétellel állanak a kormány szolgálatába, hogy a kabinetben nem marad egyetlen komité-párti ember sem.

Bulgária Törökország ellen.

London, szeptember 7. A „Daily Mail“ szófiai tudósítója megszólaltatta a nacionalista és szabadelvű haladópartok vezéreit, hogy mi a véleményük a Balkán-helyzetről? A politikai pártvezérek úgy nyilatkoztak az angol hírlapíró előtt, hogy Törökország nem képes Macedóniában rendet teremteni, legyen akár Kiamil, vagy bárki más a nagyvezér, mert a macedóniai alsóbb török közigazgatási hivatalnokok sarcolják és sanyargatják a népet. Ugyanaz a hivatás vár Bulgáriára Macedóniában, mint régen Oroszországra Bulgáriáért: a macedon-bolgárokat föl kell szabadítani, tehát nincs más hátra, mint hadat izenni Törökország ellen.

Vizsgálat a kocsanai vérengzés ügyében.

Szaloniki, szeptember 7. A kocsanai haditörvénszék elnökévé Ferid Csukri pasát nevezték ki. aki már utban van Konstantinápolyból Kocsanába. Megbízása van újra vizsgálatot indítani és a bünöket megbüntetni, mert az első vizsgálat eredménye nem volt kielégítő. Artauer büntetőtörvénszéki bírót is innen Kocsanába rendelték.

Angol-francia hadihajók Szamosz körül.

Konstantinápoly, szeptember 7. A Bruix nevű francia czirkáló és a Medea nevű angol hadihajó felváltva czirkálnak Szamosz körül, hogy krétai bandák esetleges partraszállását megakadályozzák.

A harezteréről.

Konstantinápoly, szeptember 7. A porta sajtóirodájának jelentése szerint az utóbbi napokban 570 olasz sebesültet vitt Tripoliszból Rhodusz-szigetére. A szigeten lévő csapatoknak szigoruan megtiltották a sebesültekkel való érintkezést.

Róma, szeptember 7. A „Tribuna“-nak jelentik Bengháziból: Enver bej nem utazott el Törökországba, hanem Derna előtt áll és ott csapatokat vont össze, mert meg akarja támadni az olaszok hadállását.

KÜLFÖLD.

A buchlaui találkozó. Gróf Berchtold külügyminiszter buchlaui kastélya, úgy mint négy évvel ezelőtt, ma ismét fontos találkozó színhelye. Akkor gróf Aehrenthal találkozott ott *Izovolszki* orosz külügyminiszterrel, de ez a találkozó épp úgy, mint a műrztégi, fiaskóval végződött, sőt *Izovolszki* határozottan letagadta azt, hogy gróf Aehrenthal bejelentette volna neki az annexiót. Így tehát Buchlau majdnem háborúra vezetett Oroszországgal. A húzigazda egy kis márványtáblával örökítette meg ezt a találkozást, melynek felirata — francia nyelven — a következő:

— Itt tartották konferenciájukat 1908. szeptember 16-án Aehrenthal osztrák és magyar külügyminiszter és *Izovolszki*, Oroszország külügyminisztere.

A mostani konferenciák tulajdonképpen nem a kastélyban, hanem a buchlaui erdőségek között lévő várban lesznek. A buchlaui kastélyba sok újságíró és fényképész érkezett. A mostani találkozó öt diplomata jön össze, állítólag vadászat céljából, de tekintve azt, hogy a „Fremdenblatt”, amelyik tudvalevőleg a külügyminiszter szócsöve, vezércikkben harangozza le, előrelátható, hogy Európa békéjére nézve fontos megbeszélések fognak történni. Még tegnap este megérkezett Buchlauba *Tschirschky* bécsi német nagykövet. Maga Berchtold csak ma reggel érkezett kastélyába. A német nagykövetet a házigazda felesége fogadta. Ma reggel érkezett meg *Szögyény-Marich* László berlini nagykövet is leányával, *Mária* grófnővel, valamint gróf *Lützow*, volt osztrák-magyar római nagykövet. Maga a német birodalmi kancellár, *Bethmann-Hollweg* Bécsen keresztül ma délután érkezett meg Buchlauba. A kancellár, aki *Gastein*-ből indult útjára, a határ *Ferencz Ferdinánd* trónörökösével és nejevel egy vonaton utazott. Amikor a vonat Bécsbe érkezett, a trónörökös és neje melegen üdvözölték a kancellárt, akivel hosszabb ideig beszélgettek.

Buchlowitz-ből jelentik: *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár délután 2 óra 55 perczkor Magyarhadisba érkezett és gróf *Szögyény-Marich* nagykövettel automobilon Buchlowitzba indult. Egy második kocsiiban *Szögyény-Marich* *Mária* grófnő és *Stollberg-Wernigerode* herceg, követségi tanácsos követték. Buchlowitzon már mint vendégek ott voltak *Tschirschky* német nagykövet feleségével, gróf *Lützow* volt nagykövet és *Haugwitz* grófné. A fogadtatás a kastélyban nagyon szíves volt. Ma este diner volt. Holnap a birodalmi kancellár vadászatot vesz részt. Délutánra kirándulás van tervezve Buchlau várába. Holnap éjjel a birodalmi kancellár Sziléziába utazik. Báró *Macchio*, a külügyminisztérium első osztálytanácsosa és *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár holnap egy napi tartózkodásra ideérkeznek. — *Bécs*-ből jelentik: A *Korrespondenz Wilhelm* értesülései szerint *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár Buchlauból a Troppau melletti Graetzbe ment *Lichnowsky* herceg látogatására.

Német szocialisták a husrágóság ellen. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés szociáldemokrata pártja beadványt intézett a birodalmi kancellárhoz azzal a kéréssel, hívja azonnal össze a birodalmi gyűlést, hogy intézkedhessenek a husrágóság ellen. A szociáldemokraták mindenképp az élelmiszerek behozatali vámjárnak megszüntetését és a husnak vámentes behozatalát sürgetik. Az akciónak azonban aligha lesz sikere, mert a birodalmi gyűlés összehívása csak november végére van kitűzve.

Az orosz-kínai szerződés revíziója. Pétervárról jelentik: A pekingi orosz követ, a kínai külügyminisztérium vezetője tegnap a jegyzékét adott át, mely arra utal, hogy a kínai kormány Oroszországnak 1911. november 7-én benyújtott, az 1881-i pétervári szerződés revíziójára vonatkozó ajánlataira még nem adott választ és az orosz kormány nem nyújtott be új ajánlatokat. Szintony eredménytelenek maradtak az orosz kormányak ama kísérletei, hogy a kínai kormányval az említett szerződés életbeléptetésének határideje felől megegyezésre jusson. Az orosz kormány — mondja

a jegyzék — azon meggyőződésre jutott, hogy a kínai kormány vagy nem tud, vagy nem akar tárgyalni a szerződés revíziója felől és azon nézetben van, hogy a kínai kormány nem használta ki a 15. szakaszban körülírt, a szerződés revideálására vonatkozó jogát. Ennélfogva az orosz kormány tudatja a kínai kormányval, hogy Oroszország kénytelen az 1881-i szerződést a 13. szakasz alapján egy további évtizedre, azaz 1921. augusztus 20-ig érvényben levőnek tekinteni.

A francia-spanyol tárgyalások. Madridból jelentik: Canalejas miniszterelnök megczúfolja azt a hirt, mintha a francia-spanyol tárgyalások alkalmával nehézségek merültek volna fel. A tárgyalások folyamatban vannak. A miniszterelnök Spanyolország összes marokkói képviselőit magához fogja hívni, hogy a szerződés megkötése kérdésében táácsukat kikérje.

Newyork állam kormányzó-jelöltje. Newyorkból jelentik: A Roosevelt-féle haladó párt *Strauss* Oszkárt jelölte Newyork állam kormányzó állására. Ez az első eset arra, hogy zsidót kandidáltak kormányzóknak. *Strauss* három ízben volt az Egyesült Államok nagykövete, egy ízben pedig kereskedelmi minisztere. A jelölt fivére annak a *Strauss* Izidor bankárnak, aki feleségével együtt a „Titanic“-al a tengerbe merült.

EGYHÁZAK.

— (A görög-keleti egyházi autonómia.) Ujvidékről jelentik: A gör. keleti autonómia felfüggesztése ügyében az egyesült ellenzéki szerb pártok szeptember 15-én Ujvidéken tiltakozó népgyűlést akarnak tartani. A népgyűlés sikere kétséges, mert a pártok között nagy az egyenetlenség *Tomics* Jása miatt, aki kimondott visszavonulása daczára a népgyűlésen előadóként akar szerepelni. Hozzájárul ehhez még, hogy az ellenzéki pártok rezolúciójához sem dr. *Polit*, a liberálisok vezére, sem a horvátországi önálló párt vezetősége nem járult hozzá, sőt az önálló pártnak kiküldött megbízottja, dr. *Peles*, éppen a határozati javaslatban foglalt passzív rezisztencia miatt nem is írta azt alá pártja megbízásából, mert nézete szerint az keresztülvihetetlen. A szerb liberális párt, mint ilyen, szintén nem írta alá a határozati javaslatot, mert a rezolúciót aláíró dr. *Malesevics* még a pártjában is teljesen egyedül áll nézetével és pártjától ez irányban semmiféle megbízást nem kapott, sőt beavatott forrásból származó értesülésünk szerint dr. *Polit* rosszalja *Malesevics*-nek úgy a radikálisokkal való mostani barátkozását, mint az ez ügyben eddig tanúsított egész eddigi eljárását. A passzív rezisztenciát kimondó határozati javaslatot ma egyedül a radikális párt és az alig néhány embert számláló kikindaidemokrata párt támogatja.

— (Debreczen a görög-katolikus püspökségért.) Debreczenből jelentik: Debreczen város törvényhatósági bizottságának ez az tagja indítványt nyújtott be a közgyűlésre a görög-katolikus püspökségnek Debreczenbe való helyezése érdekében. Az indítvány előreláthatólag új iránnyal fog szabni abban a küzdelemben, amely most folyik a görög-katolikus új püspökség elhelyezése körül. Az indítványozók hosszas megokolás után arra kéri a város törvényhatósági bizottsági közgyűlést, hogy a kormányhoz sürgős feliratot intézzenek aziránt, hogy az új püspökségért folyó versenyben feltétlenül Debreczen legyen a győztes és amennyiben ez a kormány részéről bizonyos feltételektől, bizonyos anyagi áldozatoktól tétetnek függővé, ezirányban a tárgyalásokat vegyék fel és e célra egy szűkebb körű bizottságot küldjenek ki. Az indítványt a város tanácsa a jövő héten e célból tartandó rendkívüli közgyűlésen fogja tárgyalgatni.

— (Angol istentisztelet.) Vasárnap, szeptember 8-án d. e. 11 órakor angol nyelvű istentisztelet tartanak a VI. Vörösmarty-utca 51. sz. alatti díszeremben, mely alkalommal *Thomson* János ref. lelkész Arbroathból fog prédikálni.

Állami tisztviselők és a nyugdíjtörvény

Budapest, szeptember 7.

Évtizedek óta sirnak, könyörögnek az állami tisztviselők a mindenkori kormányok előtt, hogy a nyugdíjtörvényt módosítsák, hogy a teljes fizetésnek megfelelő nyugdíjat ne negyven, hanem már harminczöt évi szolgálat után megkaphassák, hogy a lakbérnek legalább bizonyos hányada a nyugdíjhoz hozzáadassék stb. A hosszú sirásnak és könyörgésnek — úgy látszik — mintha meg is volna az eredménye, mert gondoskodott róla a kormány, hogy a tisztviselőknek tudomásukra adassék a nyugdíjtörvény revíziójára vonatkozó törvénytervezet megszületése.

Nos, lett nagy öröm Izraelben és a szegény tisztviselők már-már valósággal deliriosus álomba esve eveztek a tejjel-mézszel folyó nyugdíj gyönyöreiben. De a kormány a készen levő tervezetből mit sem árult el; hét lakat alatt őrizve titkolja az újszülött minőségét. Daczára a nagy titkolódzásnak, annyi mégis kipattant, hogy bizony ezen nagy gonddal és még nagyobb körültekintéssel megszerkesztett tervezet nem egyéb, mint ujjabb: „nesze semmi, fogd meg jól.”

Annai ugyanis nyilvánosságra jutott, hogy a tervezet szerint a főiskolát (egyetemet, műegyetemet) végzett tisztviselők már 35 évi szolgálat után megkapják a teljes fizetésnek megfelelő nyugdíjat, a kisebb kaliberű, tehát kezelő-tisztviselők azonban ismét csak negyven évig kénytelenek szolgálni, ha élvezni akarják a teljes fizetésnek megfelelő nyugdíjat. De a tisztviselőiről atyailag gondoskodó kormány, hogy mégis valamit nyújtson a főiskolát nem végzett tisztviselőknek is; kitalált egy ujjabb dolgot, amely első tekintetre alkalmas arra, hogy a tisztviselőket örömmel töltse el, de ha közelebbről szemügyre vesszük, hát látjuk, hogy nem egyéb száraz üzleti fogásnál.

Minden tisztviselő törzsfizetésének négy százalékot levonják és ezekből a negyven éven át levont négy százalékokból kap majd a negyven év után nyugalomba vonuló tisztviselő „nyugdíj-lakbér-pótlékot”. Ez az erzerumi csoda... micsoda is hát? Lássuk csak! Egy 1400 korona törzsfizetéssel kinevezett tisztviselőtől a negyven évi szolgálat alatt a normális előléptetési rendszer szerint levonnak a négy százalék csimén 2800—3000 koronát. Ebből a — negyven évi szolgálat után — nyugdíjba vonuló tisztviselő visszakap „nyugdíj-lakbér-pótlék” czimén évente az előző lakbérösszege bizonyos hányadának, legkedvezőbb esetben felének megfelelő összeget, tehát 300—350—400 koronát.

A statisztika adatai szerint a tisztviselőknek alig másfél százaléka szolgál negyven éven át. Hiszen a testet és lelketől munkában husz-huszonöt évi szolgálat után a legtöbb már annyira megrokkann, hogy — ha nem megy — elküldik nyugdíjba. Arról, hogy a főnöki önkény hány tisztviselőt, hány erős, egészséges és munkabíró tisztviselőt kerget a nyugdíjba, statisztikai adatokat nem gyűjtönek. Az a tisztviselő, aki erős fizikumával legyüri az emberöltönyi állami szolgálatot, az is alig néhány évig élvezi a nyugdíjat, mert bizony ebbe hamarosan belepusztul. Ha tehát a 40 évi szolgálat után nyugdíjba vonult tisztviselő tíz éven át élvezi a teljes nyugdíjat és a négy százalék czimén levont összegből átkeresztelt nyugdíj-lakbér-pótlékot: akkor még csak a levont összeget kapta vissza, — annak horribilis kamatait az államkasszában maradnak. De hát ki él még teljes nyugdíjban tíz évet? A másfél százalékból talán egy tizedszázalék. Tessék csak kiszámítani, hogy milyen jó üzlet ez?! Ezt az üzletet, Isten ugyse, megirigyelhetné a Feneitére, a Nemzeti, vagy akármelyik „biztosító” intézet!

Ad vocem levonás! A tisztviselőtől kinevezése évében levonnak szolgálati díj czimén 33 százalékot és ez a levonás ismétlődik minden előléptésnél. Hogy a fizetési könyvecske rovat-labyrinthusában még mennyi és milyen apró levonások szerepelnek, azoknak megvilágítására kevés volna egy vasárnapi szám. Most már csak az a kérdés,

hogyan mi hát az, amit nem vonnak le? Egy ezernégy száz korona törzsfizetésre kinevezett tisztviselőtől levonnak szolgálati díj címén évi 462 koronát, az ujonnan creált 4 százalékos címén 50 koronát, egyéb apró adók címén is néhány koronát, kap tehát összesen, a legjobb esetben, évi 880 korona fizetést, hasonlóan hetven és néhány koronát! A hivatalos és fogházor többet kap!

De hát miért adják meg a teljes nyugdíjat a tanácsos urnak 35 évi szolgálat után és miért nem adják meg ezt a kezelőtisztviselőnek is! Hiszen a szegény kezelőtisztviselő fizetésben, előmenetelben, elbánásban messze elmarad a főiskolát végzett tisztviselő mögött — viszont az tagadhatatlan, hogy munkaidő, munkamennyiség tekintetében tülön-tul elhagyja őket. Mi történik vajjon akkor, ha véletlenül a kezelőtisztviselő között is akad egy-két főiskolát végzett ember? Ennek talán nem adják meg 35 évi szolgálat után a teljes nyugdíjat azért, mert kezelőtisztviselő maradt és nem sikerült neki felkapaszkodni oda, ahol kevesebb és kevésbé fáradságos munkával könnyebben elérik a 35 évi szolgálatot, mint alant a 40 évet? Vagy ha ennek megadják, miért nem a többinek is? Mennyivel volt ez különb, a hivatal, az állam érdekeinek képviseletében, a többinek?

Ez a mérvadó körökből kiszivárgott és különösen az életbiztosító társaságok svindlijéhez veszedelmesen hasonló négy százalékos levonásokra vonatkozó hír nagy elkeseredést szült a tisztviselő körében. E hó tizenötödikén kongresszust fognak tartani, hogy az existenciájuk ellen irányuló eme újabb merénylet ellen tiltakozzanak. De hát vajjon miről is fognak tanácskozni és vajjon találnak-e majd módot arra, hogy a kormányt és a mostani többséget valami humánusabb törvény elfogadására kényszerítsék?

Lehetetlen is, hogy ebből a tervezetből valaha törvény legyen; lehetetlen, hogy az egyesült ellenzéki pártok, vagy azoknak legalább egyetlen tagja is ezt a tervezetet elfogadja; hisz ezen tervezet kellő minősítésére a magyar szótárban szó aligha található; hisz ez a tervezet nemcsak, hogy nem szolgálja a tisztviselő anyagi érdekeit, hanem azt egyenesen aláássza.

Nos és még egyet. A díjnoki szolgálatban töltött évek beszámítása kérdésében ismét csak ott vannak a tisztviselők, ahol voltak. A díjnoktörvény életbeléptetése előtt, tehát 1898. év előtt eltöltött díjnoki évek egyáltalán nem, az azóta eltöltött éveknek csak a fele számítódik be a nyugdíj kiszámításánál. Viszont az a kezelőtisztviselő, aki katonai szolgálat után nyomban polgári tisztviselői állást foglalt el, illetve akinek az 1871. évi II. t. cz. az igazolvány folytán a polgári tisztviselői állást biztosítja, annak a katonáknál eltöltött évek egészben beszámíthatnak. Hát nem aránytalan igazságtalanság ez? Hát nem joggal elégedetlenkednek a díjnokból lett tisztviselők? Vajjon a honmentő nagy munkálatokban kifáradt és most kétes báberáin pihenő kormány és többség nem találja-e ezt az állapotot legalább is oly sürgősen orvoslandónak, mint a házasabályok egységes revízióját?!

Ezekkel kapcsolatban lehetetlen, hogy meg ne emlékezzem a díjnokokról — ezekről a nyomorult, az állami hivatalokban tisztviselői munkát végző páriákról, kik lakbér, nyugdíjigény emelésének reménye és minden emberi gondoskodás híján robotolnak. E téren igazán nem mondható újágot, hisz ezeknek elképzelhetetlenül szomorú állapota már közmondásosá vált; hisz ezekből a legnyomorultabb kenyérkeresethez való ragaszkodás valóságos karrikatúrát alkotott. Két korona haván fillértől kezdődő és nélkülözésekben, nyomorban, testet sorvasztó munkában, no meg nem ritkán lealázó bánásmódban eltöltött husz évi szolgálat után öt koronáig emelkedő napidíjából családot eltartani, gyermekeket ruházni, iskoláztatni és lakbért fizetni: remek határos a lehetetlenséggel, hanem tényleg az is. És ezek az állami hivatalnokok legnyomorultabbjai hosszú évtizedeken át hiába kilineselnek, hiába könyörögnek, hiszen eredményt sem értek el; sorsukon mit sem tudtak javítani. Egyesületük, az országos díjnokegyelet és

nyugdíjintézet utján már számtalan mozgalmat morzsolnak le; — nem volt kormányelnök, kinél el ne sirták volna minősíthetetlen sorsukat és nem volt kormány sem, mely programjába fel ne vette volna a díjnokügy végleges rendezését, de soha sem történt érdekükben semmi, mert a legparányibb kérdés is sürgősebb volt, mint hogy róluk gondoskodás történhetett volna.

A családi pótlék kommentálására nem akarom a papírt pazarolni; — csak azt jegyzem meg, hogy bizony nagyon szomorú állapotokra mutat az a körülmény, hogy akad olyan tisztviselő is, aki a csigalassúsággal kiutalt családi pótlékot nem képes bevárni, hanem azt veszteséggel eladni kívánja. Hiszen ezekre a családi pótlékokra vonatkozó előterjesztések nagy része még most is ott hever a miniszteriumokban az előadó ur asztalán! Hiszen ő ráér!

És ha mindezek után akad még ember, aki komolyan azt hiszi, hogy a kormánynak komoly szándéka az általános, titkos választói jog megvalósítása, — az megérdemli, hogy megfigyelés alá helyezze!

Vajjon mi történne, ha a huszezer nyomorgó díjnok szavazati joggal — titkos szavazati joggal volna felruházva?!

Zsirkay János.

A nagygyakorlat.

— A trónörökös lakosztálya és környezete.

— Repülőgépek és hadi-automobilok. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 7.

A trónörökös fogadtatására immár minden előkészületeket megtettek. Ha az időjárás is kedvezni fog, e nap egyike lesz a legfényesebbeknek a magyarországi hadgyakorlatok történetében. Az ország lakossága körében kellemes hangulatot váltott ki a trónörökös magyarországi időzése. Hiszen eddig alig hallottunk róla egy-két jelentéktelen hírt.

Ferencz Ferdinánd környezete és a vezérkar egy része a trónörökösrel együtt hétfőn érkeznek Mezőhegyesre. Ragyogó, pompás fogadtatás lesz. A repülőgépek és a hadi-automobilok máris akcióban vannak. A nyugodt hangulatot részben az zavarja meg, hogy minden ártatlan emberben kémet látnak és hogy egyes csapatok között tifusz ütötte fel a fejét.

Mai híreink a következők:

A trónörökös lakosztálya.

Az első szoba a dolgozószoba. A két ablak között egy íróasztal van elhelyezve úgy, hogy a trónörökös háttal ül az ablaknak. A bejárat melletti falnál egy cseresznyeszínű nippeszekrény áll, mellette szürke bőrből készült angol karosszékek és egy öblös kerevet. Ugyanílyen kerevet áll a szoba tulsó sarkában is. A bejáratnál szemközti falon nagyobb méretű kép díszel. A padlón négy perzsaszőnyegbe süpped be az ember lába. Az íróasztal mellett lévő kis asztalkán foglal helyett a négyállomásos telefon, amelyeken keresztül Károly Albert főherceggel, Bardolf ezredessel, a főhadvezetőséggel és első komornyikjával érintkezhet a trónörökös. A Bécs és Mezőhegyes közötti telefonbeszélgetésekre egy külön telefonállomás van felállítva Bardolf ezredes dolgozószobájában.

Amilyen komoly és merev a trónörökös sötét-színű dolgozószobája, éppen olyan ragyogó, vakítóan fehér a belső szoba: Ferencz Ferdinánd hálószobája. Egy négy, tükrös fehér szekrény áll a bejáratnál szemben, mellette egy földig érő tükör. A bejáratnál jobbra egy spanyolfallal van eltakarva az ágy, egy fehér és aranyozott lakkal díszített, imponáló butordarab.

A trónörökös lakosztálya mellett foglalt helyet első komornyikjának kis szobája és egy fürdőszoba. A szomszéd épületben van a trónörökös ebédlője, ahol szűkebb környezetével étkezik. Az Est tudósítója beszélgetést folytatott a trónörökös környezetével, mely a trónörökösöt már többször elkísérte hadgyakorlatokra.

— A fenséges ur — mondották — nagyon egyszerűen él. Oláhaza sem szereti a fényűzést és ha gyakorlatokra megy, mint katona elől akar járni. Egyszerűségét mi sem igazolhatja jobban,

minthogy a nagygyakorlatok alatt egyszerű vasúgyban aludt. Hogy a most berendezett szállását nem-e találja kissé fényűzőnek, azt nem tudom. Öfensége már korán hajnalban kel fel, fogadja a jelentéseket, azután kimegy a gyakorlatokat nézni. Ebédre automobilon jön haza, azután ismét kimegy a terepre. Akárhányszor még éjjel is odarendeli az automobilt és nem egyszer megtörtént, hogy éjjel után egy órákor jött haza. Bizonyos, hogy a trónörökös most sem fog sokat pihenni, későn fekszik le és korán hajnalban kel fel.

A vezérkar.

A nagygyakorlatot bevezető dandár- és hadosztálygyakorlatok már befejeződtek és a csapat-teszt parancsnokai már felbontották azokat az utasításokat, amelyek a záró-ütközethez való felállítás megjelölését tartalmazzák. Az északi hadsereg (temesvári hadtest) főhadiszállását Békéscsabáról Orosházára tették át. A déli hadsereg (nagyzebeni hadtest) Köves Herman parancsnokságával megkezdte az észak felé való vonulást. A hadtestek törzsei a szétágazó csapatokkal telefon- és táviró-összeköttetést tartanak fenn. Tegnap délután három órákor különvonaton érkezett meg Mezőhegyesre Schemua Balázs, a vezérkar főnöke. Láng altábornaggyal, Pohl lovag őrnaggyal és Fleck Herbert százados, szárnysegéddel. Az érkezőket Podmaniczky méneskari parancsnok és Petrovics battonyai főbíró fogadták. A trónörökös fogadtatásának részleteit is megállapították már. A díszsátorban való üdvözlés után a trónörökös négyesfogaton a lakására hajt; a fogatot a ménes pompás pejlovai huzzák. A városban a trónörökös lakásához vivő uton több diadalkaput állítanak fel. Az utcára nem eresztnek a közönségből senkit; a lakosság csak ablakaiból szemlélheti a bevonulást. A mezőhegyesi ezukorgyár tisztviselői és ezek családtagjai számára tribünt építenek. Ferencz Ferdinánd trónörökös különvonata egyébként hétfőn hajnalban ér Szegedre, ahonnan az arad-csanádi vasut vonalán folytatja útját. A makói állomáson Hervey István, Csanádmegye alispánja üdvözi a trónörökösöt és ugyanitt fogadja a fenséges az idegen államok attaséit. Az alispán és az attasék különvonatra szállva követik a trónörökös vonaton Frigyes királyi herceg, Lipót Szalvátor hercegére. A mezőhegyesi állomáson várni fogják gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter, Petrovics Mihály járási főszolgabíró és Jankovich Lőrincz jószágigazgató. A fogadáson ott lesznek a vezérkar főnöke, meg a katonai notabilitások, akik már a megelőző napon Frigyes és Lipót Szalvátor királyi hercegek különvonatán érkeznek meg a főhadiszállásra. A trónörökös érkezését megelőzően egy órával érkeznek Szeged felől különvonaton Frigyes királyi herceg, Lipót Szalvátor királyi herceg, tüzésügyi főfelügyelő és Károly Albert királyi herceg, aki a trónörökös mellett a parancsörtszti tennivalókat látja el.

Uzelac alezredes repülése.

Megirtuk, hogy Uzelac alezredes, a katonai léghajóosztály parancsnoka Bécsújhelyből repülőgépen indult a hadgyakorlat színhelyére s hogy Szentkutig eljutott. Erről a bravuros repülésről Uzelac alezredes a következő részleteket mondta el:

— Szerdán reggel 5 óra 15 perczkor indultam el Wienerneustadtból. Ezer méter magasságra szálltam föl s ebben a magasságban akartam az egész utat megtenni. De olyan sűrű felhőbe kerültem, hogy lehetetlen volt tájékozódnom. Neusiedler felé vettem az irányt, de a szél kivet az irányból. Leeszkedtem száz méter magasságra, gondolva, hogy ott tisztább a levegő és könnyebben tudok tájékozódni, de hiába, mert ott is sűrű ködréteg volt és csak nem tudtam eligazodni. Ezért aztán csak úgy vaktában nekiindultam, gondolván, hogy majd csak eljutok valahova és tényleg egy órai ut után tisztább légkörbe kerültem s a mellettem kifeszített térképről fölismertem, hogy az alattam elterülő vidék Sümeg. S valóban, öt percz múlva már elértem a Balatont. Átrepültem a Balatonra és irányt változtatva, Mezőhegyes felé vettem utamat. Félegyháza táján elfogyott a benzinkészlet és ezért leszálltam Szentkuton. A leszállásnál azonban az a malőröm történt, hogy a gépem orrával erősen a földbe furódott s az így megrongált géppel nem folytathattam az utat. Így aztán vonaton kellett Mezőhegyesre jönnöm. Megjegyzendő — fejezte be előadását Uzelac alezredes — hogy Wienerneustadtból Szentkutig pont 3 óra alatt tettem meg az utat, mert 5 óra 15 perczkor indultam és 8 óra 15 perczkor szálltam le Szentkuton. Ez pedig elég tekintélyes rekordidő!

Az automobil-csapat.

Szegedről jelentik: Az osztrák-magyar önkéntes automobilhadosapat 12 automobilja ma reggel Szegedre érkezett. Az automobilhadosapat 120 automobilal fog a területen operálni. Az automobil-csapat élén állanak gróf Andrássy Sándor, Krisztinkovich Béla helyettes parancsnok, Turn-Taxis Sándor és Erich hercegek. Az automobil-

hadtest tisztjei ma a szegedi szállókban hatvan szobát foglaltak le azért, mert Makón, ahol az állomáshelyük lett volna, szobákat kapni nem lehet.

Tifusz a katonák között.

A szegedi honvéd-csapatkórház és közkórház mára már teljesen megtelt azokkal a betegekkel, akik az eddigi gyakorlatok alatt döltek ki. Riasztó hírek érkeztek Makó környékéről, amelyek arról szólnak, hogy az egyik szárnyban tifusz ütötte fel a fejét. A hadvezetés megtiltotta erre való tekintettel azt, hogy a katonák a polgárokkal érintkezzenek. Ez természetesen nagyon megnehezíti a katonai élemezést.

UJDONSÁGOK.

Nincs hely.

Csak a minap emlékeztem meg melancholikus hangulatban egy leányról, akinek a világon nem volt szerencsése és ezért bucsut mondott ennek a rút világnak. Nem volt szegénynek elég hozományja.

Hogy ezek a leányok oly könnyen leszámolnak az élettél!... Lám, ma megint ilyen leányról kell megemlékezni. Nem azért keseredett el, mert nem volt hozományja, hanem mert beteg volt és nem tudott hová menekülni, ahol esetleg meggyógyulhatott volna. Pedig meggyógyulhatott volna könnyen. A betegsége nem volt súlyos természetű. Csak egy jó, puha, meleg fekvőhelyre és egy kis ápolásra lett volna szüksége. De otthona nem volt; barátai sem voltak, a rokonait talán nem is ismerte. Maradt volna számára a kórház.

Jó és idővös intézmény az a kórházi intézmény. Különösen arra való, hogy aki beteg és családi hajléka nincs, ahol szeretettel és gondjával ápolhatná, menhelyet találjon ott és visszaszerelje veszélybe jutott egészségét. Úgy ám! De mit tegyen egy szegény leány, ha beteg és a kórházban, ahol jelentkezik, azt válaszolják, hogy nincs hely. A szegény, beteg leány, vidékről idezakadt nevelőnő, rimánkodásra fogta a dolgot. Nézenek a doktor urak istent-embert és gondolkodják meg, hogy egy világtól elhagyott nevelőnő nem fekdühetik le valamely lépcsőházba, vagy utcaszögletbe, ha lúz dal véráramában és szüksége van gyógyításra.

Az emberséges doktor urak egymásra néztek. Bizonyosan ők is megszánták a boldogtalan teremést, mert azután megint csak a leányra néztek. Ezen a teremésen bizony segíteni kellene. Ezt nyilván ők is belátták. De mit csináljanak, ha nincs hely a kórházban?... Meg aztán: nem az első elhagyott teremést, aki hiába kopogtat a kórház ajtaján; bizonyára nem is az utolsó. És a doktorok szíve ilyenformán viharedzett lehet, mert mindennap tucatszámra jelentkeznek boldogtalan emberek esdve a fölvételért és azokat mind el kell utasítani.

Az egyiket talán jobban megszántják, mint a másikat, de segíteni senkin sem tudnak. Mert akármilyen tudós urak légyenek is, bármily jártasak az orvostermészet-tudomány minden ágazatában: a kórházi épületet kibővíteni még sem tudják. S ha nincs hely a kórházban, nem vehetnek föl több beteget, ha a számalomtól megreped is a szívök.

S a szegény, kirekesztett, minden kórház ajtajától elutasított nevelőnő végső kétségbeesésében elgondolta, hogy a Duna vize most hívós ugyan, de halottnak éppen jó lesz. És beleugrott a Dumába, hogy véget vessen ennek a nyomorult földi vándorlásnak. Ha körülbelül kilencszáz ezer ember lakik Budapesten és ezek közül ennyi, meg ennyi százezernek van hajléka és neki nincs, a Duna lesz előg kegyelmes, hogy befogadja és örök gyógyulást adjon neki.

A Duna nagyon is kegyelmes volt, mert nem volt annyira kegyelmes, mint ahogy a leány óhajtott. Befogadta ugyan, de nem adott neki örök gyógyulást. Könyörület és hátor ember kihúzta a vízből és nem engedte meghalni.

S most folytatódott a leány kálváriája. Ott tartott, ahol a megkísérelt halálugrás előtt: a mentők akarták elhelyezni a kórházban. De a mentők sem tudták elhelyezni. Ha nincs hely, hát nincs hely. Hiába! S végül is a kórház egyik szobájában szalmazsákra fektették és most ott fekszik a haláltól megmenekült, beteg nevelőnő.

Ha áhítoznak önök egy kis kulturképre, akkor ime: itt feltárul. S eltűnődhetnek azon, hogy mire van nagyobb szükség? Százmillió Dreadnoughtokra-e, vagy kellő mennyiségű kórházakra-e? S eltűnődhetnek azon is, hogy hány boldogtalanok kell még öngyilkosságot elkövetni, amíg a főváros annyi kórházat kap, amennyire szüksége van.

(t.)

— Az Egyetértés jubileumi emlékalbuma. Az Egyetértés, amely negyvennyolc évfolyamán keresztül a magyar nemzeti állam szószólója volt, örökemlékü vezérünk, a halhatatlan Kossuth Lajos szellemében, fennállásának közel félszázados évfordulójára csodaszép albummal lép meg olvasóit. Ez az emlékalbum tükrökre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Az album bolti ára 60 korona. A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük. Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

NAPIREND: Napár. Vasárnap, szeptember 8. — Róm. kath.: F. 15. Kisasszony. — Prot.: F. 14. Kenéz. — Görög-ország: augusztus 26. G. 15. Adrián. — Zsidó: Elul 26. — A nap két reggel 5 óra 28 perczkor, nyugszik este 6 óra 26 perczkor. — A hold két éjjel 1 óra 11 perczkor, nyugszik délután 5 óra 29 perczkor. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-i. Belépődij egy korona.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum összes tárai 9—12-ig. — Aquineumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 10—1-ig. — Fővárosi Múzeum 9—1-ig. — Ernst Múzeum 9—6-ig. — Földtani Múzeum 10—1 óráig. — Gyermektanulmányi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi Múzeum 9—6-ig. — Tanszermúzeum 9—12-ig. — Társadalmi Múzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig. — **Nyitvalelő könyvtárak:** Fővárosi Könyvtár 9—12 óráig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—12-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—12-ig.

Nyitvalelő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—1-ig. Belépődij nincsen. — A Szépművészeti Múzeum összes tárai. Nyitva 10—2-ig.

Hétfő, szeptember 9. — Róm. kath.: Kláver Péter. — Prot.: Hafiz. — Görög-ország: augusztus 27. Poémén. — Zsidó: Elul 27. — A nap két reggel 6 óra 29 perczkor, nyugszik este 6 óra 24 perczkor. — A hold két éjjel 2 óra 40 perczkor, nyugszik délután 5 óra 55 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

— A király. Ischli jelentés szerint a Salzkammergutban rendkívül kellemetlen lett az időjárás. A hőmérséklet nagyon alacsony és az összes hegyek fries hóval vannak borítva. A király, aki különben egész jól érzi magát, a rossz időjárás miatt nem tehet sem gyalog, sem kocsisétát. A király holnap utazik Bécsbe.

— **Erzsébet királyné emléke.** A belügyminiszter a képviselőház elnökét átirattal értesítette, hogy e hónap 10-én, boldogult Erzsébet királyné halálának évfordulója napján a budavári Mátyás-templomban ünnepélyes gyászmise lesz. Erre a képviselőház elnöki hivatala a részt venni szándékozó képviselők figyelmét ezen az uton hívja fel.

— **Ferenc Ferdinánd és Bethmann-Hollweg.** Bécsi jelentés szerint **Ferenc Ferdinánd** főherceg, trónörökös nejével ma reggel **Salzburgból** Bécsbe érkezett. Ugyanazzal a vonattal, melyen a hercegi pár utazott, **Bethmann-Hollweg** birodalmi kancellár is Bécsbe érkezett. A birodalmi kancellár a főherceggel és Zsófia hercegeasszony szívesen üdvözölte és vele beszélgetésbe bocsátkozott. A birodalmi kancellár azután folytatta útját **Buchluba**.

— A német császár elutazása Svájcba. Berni jelentés szerint **Vilmos** német császár tegnap este kilenc óra husz perczkor elhagyta a Berner-Hof nevű kastélyt és a néptömeg lelkes ovációi között az ex alkalomból fényesen kivilágított utcákon keresztül a pályaudvarra hajtatott. A pályaudvar peronján diszörtség várta, mely a Hohenzollern-indulással üdvözölte a császárt. A császár kezét nyújtott **Forrer** szövetségi elnöknek, a szövetségi tanácsosoknak, a német követnek és a többi uraknak, valamint a szolgálatára kirendelt tisztelőknek. Amikor a szalonkocsiba fészült, katonás üdvözléssel intett búcsút, 9 óra 35 perczkor a svájci nemzeti himnusz hangjainál és üdvözlések között elindult az udvari különvonat **Schaffhausen** felé, ahová két óra 15 perczkor érkezett meg. Itt reggel hét óra 45 perczig **vesztegelt a vonat**. Amikor a császár különvonata elhagyta Svájc földjét, 22 **ágyulövés** dördölt el a svájciak bucsujaként. Konstanzból táviratozzák: A császári különvonat délelőtt 9 órakor odaérkezett. A pályaudvaron a többi között a nagyherceg özvegye és Miksa badeni herceg jelentek meg fogadására. A nagyherceget betegsége ágyhoz köti és így nem jelenhetett meg. Vilmos császár a császári hajóra ment és Mainau szigetére hajózott.

— A trónörökös jótékony gyermekei. Bécsből kedves hírt jelentenek a trónörökös gyermekeiről. Egy 80 éves szlovén asszony, aki gyalog akart Bécsbe menni, hogy jelen legyen a nemzetközi eucharisztikus kongresszuson, a nagy kimerültség következtében Müzzuschlag közelében összeesett. Az országuton véletlenül akadtak a beteg asszonyra Bécsből való vasúti kalauzok, akik eszméletre térítették az öreg asszonyt. A bécsi „Reichspost“ felhívást bocsátott közre az öreg asszony felszólítására s a lap ma közli az adományozók első listáját. Az adományozók között van a trónörökös leánya, Zsófia hercegnő és két fia, Miksa és Ernő hercegek összesen 100 koronával.

— **Magyar nemesség.** A király a Lukachich-család régi magyar nemességét kegyelemből megerősítette és nekik a „Somorjai“ előnevet adományozta.

— **A hamburgi polgármester halála.** Dr. Burchard polgármester elhunyt alkalmából a városi tanács az övélyes részvényt nyilatkozatok egész sora érkezett. Ferenc József király Ischlből a következő táviratot küldte: „Fájdalmasan érint dr. Burchard polgármester, a szenátus nagyérdemű elnökének halála, akinek Bécsben tett kedves látogatása feledhetlen számomra. E szomorú alkalmából Hamburg város és Hanza város szenátusának és polgárságának őszinte és bensős részvételem fejezem ki.“

— **A czár a borodinói csatatéren.** Pétervári jelentés szerint **Miklós czár** és családja tegnap Moszkvába utaztak, hogy részt vegyenek a borodinói csata századik évfordulója alkalmából rendezett emlékünnepeken. Borodinóba egyébként már odarendelték azokat az ezredeket, amelyeknek elődei annak idején részt vettek a szomorú emlékütközetben. Az ünnepekre az ország minden részéből küldöttségek érkeztek, amelyek koszorúkkal elhalmozták a száz évvel ezelőtt elhunyt hősek emlékoszlopait. Az esetet francia harcosok emlékművére az orosz csapatok pompás koszorút helyeztek a következő felirással: „A hős ellenfeleknek!“

— **A magyar-lengyel barátság fejlesztése.** Az a mozgalom, mely céljával tüzte ki a magyar-lengyel barátság eszméjét ébren tartani, szinte új erőt nyert azzal a látogatással, melyet a lengyelek Szent István-napján tettek Budapesten. A Magyar-Lengyel Bizottság örömmel tapasztalta a közönség érdeklődését ez alkalommal, s így most fokozott mértékben lát programja megvalósításához. A bizottságnak sikerült megnyernie Pininski Viktorné grófnőt, ki a leendő egyesület hölgy-bizottságát megszervezi. Az Országos Magyar-Lengyel Bizottság ez uton kéri azokat, akik a magyar-lengyel barátság eszméjével rokonszenveznek, valamint azokat a kereskedőket, nagyiparosokat, akiknek érdekük a magyar-lengyel gazdasági összeköttetés fejlesztése, jelentik be csatlakozásukat. Levelek, jelentkezések Miklós Ferdinánd Leó titkárhoz, Budapest, X. Szabóky-utca 44. címre küldendők. Itt említjük meg, hogy Iwóji (Lemberg) Club Polkö-Wegierski elnöke Stamirowski Tadeusz lovag az Országos Magyar-Lengyel Bizottság folyó hó 9-én hétfőn este nyolc órakor Ferenciek-tere 7. szám alatti vendéglőben tartandó ülésen megjelenik. Az 1863-iki lengyel szabadságharc 50-ik évfordulóján a jövő esztendőben tartandó országos ünnepélyek, melynek rendezéségi kiküldöttje Stamirowski, és a bizottság által ez év őszén Lwóuban rendezendő gazdasági esemény ügye kerül megbeszélésre.

A jogász-főherceg. József főherceg nyári tartózkodási helyéről, Kistapolcsányról ma érdekes táviratot kapott a budapesti egyetem jogi karának dékáni hivatala. A főherceg udvartartása közli a táviratban, hogy a fiatal József főherceg szeptember tizedikén, kedden délelőtt megjelenik az egyetemen és mint rendes hallgató beiratkozik az egyetem jogi karának első évfolyamára. A távirat izgalmat keltett az egyetemen, ahol nem egészen megszokott dolog, hogy egy aktív főherceg lépjen a hallgatók sorába. A fiatal főherceg júniusban jelesen érett lett az I. kerületi állami főgimnáziumban és atyjának szigorú óhajtása, hogy az egyetemen is pontosságával és szorgalmával küzdje fel magát az első köze.

Honvédtűzvédelem Szegeden. Szegedről jelentik: Hazai Samu honvédelmi miniszter leiratot intézett Szeged városához, hogy hajlandó honvédelmas tűzvédelem felállítására Szegeden, ha a város erre 20 hold telket és lövés területet enged át a hadvezetőségnek. Hazai honvédelmi miniszter Szegeden át Mezőhegyesre megy és ez alkalommal megtekintti a város által felajánlott telkeket is.

Amikor Tisza István mulat. Jelentették, hogy gróf Tisza István három napig tartó mulat rendezett a geszti kastélyban, amelyen Magyar Imre, a híres debreczeni cigányprímás húzta a talp alá valót. Most, hogy a banda hazaérkezett Debreczenbe, Magyar Imre a geszti mulatság lefolyását így mondotta el egy újságról:

Mikor megérkezünk Gesztre, megdöbbenve vettem tudomásul, hogy a cimbalom és a bőgő — melyeket előzetesen adtunk fel — nem érkeztek meg. Azonnal tudomására adtam a dolgot a kegyelmes urnak s elkéseredtem jelentettem ki, hogy beperelem az államat.

A kegyelmes ur erre lemondólag intett a kezével s így szólt:

Kedves barátom, az mit sem használ. Ebből ma sem bőgünk, sem cimbalomunk nem lesz.

Pihentünk egy keveset, aztán nemsokára fölállottunk s a már előbb említett ok miatt éjjel tizenegy óráig csak ötven játszottunk. Tizenegy óra után megérkezett a bőgő és a cimbalom s ekkor teljes létszámmal csakhattunk a muzsikálásba. A kegyelmes urnak csakhamar pompás jókedve támadt s táncolni kezdett.

Milyen nótákat huzatott? — kérdezte tudósítónk.

Csak régi jó magyar nótákat. Amellett tartott a mulatság reggeli hét óráig s amellet táncolt a kegyelmes ur.

Sokat táncolt a kegyelmes ur?

Csaknem az egész idő alatt — hangzott a válasz.

Kinek a tiszteletére rendezték a mulatságot?

Zeyk kisasszony tiszteletére, ki most töltötte be a 16-ik életévét. Jelen pedig csak a család volt — válaszolt erre is teljes készséggel a különben tartózkodó Magyar.

Mit szólt önnek a mulatság után a gróf? Vagy nem találkoztott vele?

De igen. Teljes meglepetését nyilvánította játékunk fölött... — Elhallgatott pár pillanatra, azután kérdezetlenül folytatni kezdte: — Holnap, 7-én ismét utazni fogunk — mondta. — Bölönyi József urhoz megyünk, hol — értesülésem szerint — szintén jelen lesz a kegyelmes ur. Szeretném, ha ott is — a Szilaspusztán — olyan jó kedve lenne a kegyelmes urnak... — tette hozzá s fejezte be a beszélgetést elmélázva a kiváló primás. Az újságról kérdést intézett Magyarhoz az iránt, hogy mennyi tiszteletdíjat kapott Tisza Istvántól, de erre nem akart felvilágosítást adni a diplomata módra begombalkozott cigányprímás.

Merénylet az orosz miniszter vonata ellen. A párisi „Petit Journal” pétérvári távirata szerint Ruchlow orosz közmunkaügyi miniszter vonata ellen, amely Moszkvából Kurszk felé haladt, ismeretlen tettesek merényletet követtek el. A síneken vasgerendát helyeztek el, oly módon, hogy a vonatnak okvetlenül ki kellett volna sikkania. A pályasírral röviddel a vonat arra haladta előtt vette észre a vasgerendát s nagy erőfeszítéssel sikerült eltávolítania. A merénylőknek eddig semmi nyoma.

Egy német konzul rejtélyes eltűnése. Mexikó fővárosából jelentik, hogy Weber német konzul nyomtalanul eltűnt. A külügyminisztérium utasította Webert, hogy utazzék Montezumába, földérteni egy német alattvaló titokzatos halálát. A konzul el is indult s azóta nem jött róla hír. A berlini külügyi hivatal erőlycs jegyzékben követtelt felvilágosítást a mexikói kormánytól.

Fejedelmi vendég Baranyában. Pécsi jelentés szerint tegnap este érkezett a rendes pécsi gyorsvonattal Schaumburg-Lippe Adolf uralkodó herceg baranyamegyei birtokára, Dárdára. Délben Szily Tamás főispán, Stenge Ferencz alispán, Szinkovich Károly megyei főjegyző, Vadnai Jenő sikkói és Jilly Viktor dárdai főszolgabíró volt kihallgatáson a hercegnél. Egy órákor ebéd volt, délután pedig az uradalom tisztikarát fogadta kihallgatáson a herceg, aki amióta apjától örökölte a birtokot, most tekinti meg először.

A hirtelen beállott hűvös, nedves időjárás fázóssá teszi az embereket úgy, hogy önkéntelen a téli gunya jut eszünkbe. Különösen a hölgyeinknek okoz e körülmény nagyobb gondot, kiknél a téli garde robe csak akkor képez egységes komplexumot, ha azt egy szép szőrmedarab tetözi be, mely utóbbi manapság már minden toleltet koronájává nőtte ki magát. Ami ebben gondot okoz, ezt a szőrmedarab minden számítását összeromboló folytonos áremelkedés.

Szücsseink ez ellen természetesen minden utómódon tenni próbálnak. Alkalmunk volt pl. Elkán Gyula szücsmeister saionnyitó értesítését olvasni, melyből kitéjük, hogy áruit még ez év elején, London és Lipcsében szerezte be, ahol, s amikor az árak a jelenlegiekénél jóval alacsonyabbak voltak.

Kivándorlás a bucsujárással. Magyaróvárról fortélyos amerikai kivándorlók leleplezését jelentik. Csütörtökről Budapestről különvonat indult, melyen özvegy Hegyi Albertné oltáregyesületi igazgatónő vezetésével háromszázötven bucsujáró Máriaczellbe készült. A királyhídi határrendőrség értesült róla, hogy a bucsujárók között olyanok is utaznak a különvonaton, akik utlevél nélkül akarnak átjutni az ország határán és Amerikába szándékoznak kivándorolni. A határrendőrség kihallgatta az utasokat és hat utasról megállapította, hogy utlevél nélkül akart kivándorolni.

Amikor az osztrák tiszt parancsol. Aradi tudósítónk jelenti: Tali Ferencz Lajos könyvügynök megrendeléseket gyűjt Aradmegyében és üzleti útja közben végig nézte egy taraczküszér-gyakorlatozását. Az egyik tüzfőhadnagy előtt gyanusnak tünt fel a dolog és azonnal jelentést tett a borosjenői csendőrségen, amely nyomozni kezdett a gyanus idegen után. A csendőrség erős fejezet alatt az aradi ügyészségre szállította. A vizsgálóbíró katonai tiltakozást idegen államok részére való kiszolgáltatása gyanúja miatt előzetes letartóztatásba helyezte. Tegnap foglalkozott az ügyvel az aradi vádtanács, amely azonnal szabadlábra helyezte Talit.

Tali Ferencz most a következő sorok közlésére kért fel bennünket: Nagyságos Szerkesztő Uram! Pár nap előtt egy fiakkoron Borosjenőből Arad felé igyekeztem, amikor is egy csendőrmester igazolásra szólított fel. Én magamat az államrendőrség által kiállított igazolvánnyal legitimáltam. Az őrmester azonban ezt nem találta elegendőnek és vissza kellett mennem szuronyos fedezet alatt Borosjenőre. Ott a csendőrlaktanyába kísérték, és átadtak egy közös hadseregbeli bécsi származású osztrák főhadnagyának, aki engem meztelenre vetkőztetett és úgy engem, valamint podgyászom, kocsisom és kocsimat órákon át megmérgetta. De miután semmit sem talált, kegyesen szabadon bocsátott. Alig érkeztem haza, másnap megjelent a lakásomon két detektív és felhívott, hogy rögtön jelenjek meg meg a főkapitányságnál. Ott megtudtam, hogy az aradi kir. vizsgálóbíró kéri, hogy engem rögtön Aradra szállítsanak. Ott aztán az is megtudtam, hogy ez a VII-ik hadtestparancsnokság rendelkezése történt. Aradra két szuronyos őrel reggel megérkeztem, Domonkos vizsgálóbíró haladéknél kihallgatott és megdöbbenve látta, hogy minden ok és alap nélkül hurcoltak Aradra. A vádtanács azután szabadlábra helyezte. Ez az én katonai kémkedésemnek igaz története.

Nyomdászok kongresszusai. A magyarországi nyomdászok szeptember első hetében három kongresszust tartanak Budapesten a régi képviselőház üléstermében. Szeptember 23-án és 24-én szakszervezeti kongresszust tartanak. Szeptember 25-én és 26-án a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Szakegyesületének a IV. kongresszusát tartják. Végül szeptember 27-én és 28-án a Magyarországi Könyvnyomdászok és Betűöntők Segélyező Egyesületét tartja meg évi közgyűlését.

Elsüllyesztett égő hajó. Az algiri Filippovilleből jelentik: A Dzsirarura nevű csomagszállító hajó Marsailleből jövet utközben kigyuladt és lángokban állott, midőn az ottani kikötőbe érkezett. Miután lehetetlennek látszott a tüzet eloltani és miután robbanástól lehetett tartani, a hajót a tengerészeti hatóság rendelkezése viz alá süllyesztették.

Az árvíz pusztítása. Az árvizek pusztításairól Déstről még a következőket jelentik: Mintegy negyvennyolc óra hosszat tartó esőzés a Felső-Szamos, Beszterce és Sajó folyók völgyeit árvízzel borította el. Legnagyobb károkat az árvíz a Beszterce és a Sajó völgyeiben okozott, amely nemcsak a terményeket árasztotta el, hanem Borgóbeszterce községben az utakat és házakat is. A Beszterce-Naszódi Faipar R.-T.-nak mintegy 100.000 koronányi kárt okozott az áradás. Az okozott károk helyreállítására Borgóbeszterce negyven utaszkatona érkezett. A közlekedés az utakon igen sok helyütt lehetetlenné vált és a vasutvonalakon is csak nagynehezen tartható fenn. Sokat pusztított az árvíz Arokalján és Sajómagyaroson is. Egyébként az ár már szűnőben van, s ha újabb esőzés nem lesz, néhány nap alatt az elöntött területek kikerülnek a víz alól.

Dévaról jelentik: Az árvízveszedelem a tegnapi beállott apadás után ma újra növekedett. Az éjjel Alvinc környékén újabb felhőszakadás volt, ami a vizet újból megnövesztette. A városi hatóság és a partmenti községek őrsége egész éjjel talpon volt. A dévai gőzmalom a víz teljesen körülzárta és a földszint ahlakáig ér. Az időjárás állandóan boros és esős. — A MÁV. igazgatósága jelenti: Az árvíz okozta forgalmi akadályok elhárítása folytán a Hortobágyfalva—varpodi vonalon az összes forgalom ismét megindult. A forgalom megindult a Nagyszében—verestoronny—országhatári vonalon is. A fogaras—brassói vonalon Osinka és Ujsinka között egyelőre csak a személyforgalmat kezdték meg.

Bukaresti jelentés szerint a hetek óta tartó erők miatt Románia egyes vidékeit is árvizek fenyegetik. — Dévaról jelentik: Az esőzés még ma is tart. Az árvíz egyre nő és már a parttól távolabbra eső községeket is az elöntés veszedelme fenyegeti. A város körül állandóan esőszakos örvök zirkálnak. A nagy árvíz miatt a tűzoltóság Tóth Ferencz főparancsnok vezetésével megkezdte a veszélyeztetett házak ingóságainak mentését. Az árterület közelében lévő kutakat elzárták, mert az árvíz a föld alatt behatolt a kutakba. A tűzoltóság, valamint a mellette rendelt közmunkaerő permanenciában van. A hadgyakorlaton lévő katonaságot haza várják, mert a hatóság a hazaküldésük iránt fordult a honvédelmi miniszterhez. Algyógyról egy román paraszt koccsijával át akart hajtani az áron; az ár azonban lovasból a Marosba sodorta, melynek hullámaiban a kocsi a kocsisal együtt odaveszett. Dévaról jelentik: Az áradás Arad irányában terjed és most már Soborsin, Zám és Tótvárad környéke is víz alá kerültek. Az áradás oly hirtelen jött, hogy a lakosság teljesen tehetetlenül áll vele szemben. — Mátészalkáról jelentik: A folytonos esőzés és a szélvihar erősen leszállította a hőmérsékletet és nagy károkat okozott a szőlőkben, burgonyában és egyéb terményekben. A dinnye és a káposzta meg sem tud érii kellőleg és ott rothad meg a mezőn. A nedves időjárás a szántásban is gátolja a gazdákat. — Gyulafehérvárról jelentik a Magyar Távirati Irodának: A Maros áradása nemcsak Hunyadmegyében, hanem Alsófehérmegyében is nagy károkat okoz. Gyulafehérvár környékén a Maros partján elterülő püspöki bérleten ez évben másodszor öntött ki a Maros és újból nagy pusztítást vitt véghez. — A MÁV. központi üzletvezetőségétől vett értesítés szerint árvíz okozta pályarongálás miatt az átszállás nem lévén fenttartható, a Nagyszében—fogaras—brassói Olt-híd kitérő és Feketealom közötti vonalrészén előreláthatólag 8—10 napig az összes forgalom szünetel. A forgalom csak Brassó—Feketealom és Nagyszében Olt-híd kitérő között tartatik fenn. Árvíz okozta pályarongálás következtében a Nagyszében—segesvári h. é. vasut Ujgyháza—Muh állomásai közt, illetve Hortobágyfalva—purdodi szárnyvonalán. Szászsebes és Kelnek állomások közt a forgalom szünetel. A Fogaras—brassói vonalrészén a személyforgalmat felvették, azonban Osinka és Ujsinka között a forgalmat átszállással tartják fenn.

Tűz egy városházán. Nagybecskerekéről jelentik: Nagy veszedelem fenyegette Nagybecskerek gyönyörű székházát. Dél tájban sűrű füst töltött ki a pincehelyiségekből, majd lángnyelvek csaptak ki a pinceablakokon. A kivonult tűzoltóságnak sikerült nagy erőfeszítés árán a tüzet eloltani. Megállapították, hogy a pincében roppant nagy mennyiségben felhalmozott kőszén önmagától meggyuladt s ha idejekorán el nem oltják, elpusztította volna az egész épületet.

— Nincs hely a kórházakban. Budapestnek régi szegénye, hogy kórházaival állandóan baj van. A legtöbbször jelentkező kellemetlenség a kórházak túlszűfolttsága. Naponta számtalan olyan beteg van, akit a kórházak nem fogadhatnak be, azon egyszerű okból, mert nincs hely. *Pirkó Erzsébet* nevelőnő kétségbeesésében öngyilkos akart lenni, mert egyik kórházba sem akarták felvenni. Gyógykezelésre pedig okvetlen szüksége volt, mert súlyos beteg. Tegnap este történt az országház előtt, hogy a Dunaparton egy uriembernek feltűnt egy izgatottan fel és alá járkáló nő, aki a Dunába akart ugrani. Ez az uriember akadályozta meg az öngyilkosságban, aki azután egy rendőrrel együtt elkísérte a főkapitányságra, ahonnan telefonálták a Rökusba. A leányt azután egy rendőrfogalmazó egy detektív kíséretében autóbá vittette és úgy került a Rökus-kórházba. A kórházban a leánynak egy pótágyat állítottak fel dr. *Oppenheim* osztályán az I. emeleten és itt fogja megvárni, amíg a másik osztályon hely lesz, mert betegségének kezelése egészen más osztályba tartozik. A szerencsétlen nevelőnő igen szimpátiás barna leány, akit meglehetősen megtörttek az utóbbi napok eseményei. Öngyilkossága kísérletének előzményeiről a következőket adta elő:

— Egy héttel ezelőtt lettem beteg, azonnal elmentem a Szent István-kórházba, ahol megvizsgáltak és kijelentették, hogy gyógykezelésre van szükségem, azonban nem vehetnek fel, mert nincs a kórházban hely, jöjnek később, amikor hely lesz. Elmentem ezek után az üllői-úti klinikára, ahol, minthogy déli egy óra volt, senkit sem találtam. Kétségbeesve álltam az utcán, elsétáltam a Dunaparttra, ahol bele akartam ugrani a Dunába.

Dr. *Ángyán Béla* egyetemi tanár, a Rökus-kórház igazgatója erre az esetre vonatkozólag a következőket mondta:

— Tényleg igaz, hogy veszedelmes kórházhiány van Budapesten és a tegnap esti öngyilkosjelölt leány esete komoly megzavartást igényel. Budapestre az ország minden részéből özönlenek a betegek és így a fővárosi kórházaknak nemcsak a fővárosi betegeit, hanem az egész ország betegeit is be kell fogadni. Talán előfordulhat az az eset, hogy könnyebb beteget nem vehetünk fel, de ugyiszlóval sohasem fordulhat elő az az eset, hogy súlyos beteget elutasítsunk. A fővárosi költségvetésben két, ezer-ezer ágyas kórház, egy négyszázötven betegre szánt tuberkulózis kórház és egy hatalmas elmekórház építése szerepel. Ha ezek felépülnek, vége lesz a kórházhiánynak.

— A műkedvelő fényképező kalandja a hadgyakorlaton. Kellemetlen kaland esett meg Tali Ferencznel a héten Borosjenő határában. Tali a hadgyakorlatokról fényképfelvételeket csinált, mire letartóztatták és bezárították az aradi ügyészség fogházába. Tali üzleti köruton volt. Fényképezőgépet állandóan magánál hordta s fogalma se volt arról, hogy hadi titkokat nem szabad fényképezni. A letartóztatást az aradi törvényszék arra a gyanura alapította, hogy Tali idegen állam részére akart hadi titkokat megszerezni. Tegnap foglalkozott az ügygel az aradi vádtanács, amely hosszas tanácskozás után *szabaddalra helyezte Tali*, de elrendelte, hogy állandó tartózkodási helyéről *eltávoloznia nem szabad*, mert a nyomozást tovább folytatják ellene. Ez alatt az idő alatt pedig rendőri megfigyelés alatt fog állani. Tali erre Budapestre utazott, ahol bejelentett állandó lakása van.

— Párbaj konyhakéssel és fejszével. Fiuméből jelentik: *Pillepich József* napszámos tegnap este összeveszett feleségével. Az asszony egy hosszú konyhakést ragadott, a férfi pedig fejszével támadt feleségére. A férj három fejszecsapással megölte feleségét, aki védekezés közben férjét fején, nyakán, mellén és combján súlyosan megsebesítette. Az asszony meghalt, a férfit pedig a kórházba szállították, ahol megoperálták, de eddig még nem lehetett kihallgatni. Mint később jelentik: A fiúmei kórházba szállított *Pillepich József* napszámost az este folyamán kihallgatták. *Pillepich* azt vallotta, hogy ő és felesége közös elhatározással akartak meghalni. A szomszédok túljönben azt állítják, hogy a házaspár nem volt épelméjű és hogy a férfi rövid ideig elmeegógyintézetben is volt internálva.

— Házasság. Ősi Sándor Ferencz, „A Nap” kiadóhivatalának ügyvezető-igazgatója eljegyezte *Spitzer Klárikát* Budapesten. (Mindkét fél értesítés helyett.)

Ma délelőtt a Kálvin-téri református templomban dr. *Frigyesi József* egyetemi magántanár oltárhoz vezette *Haggenmacher Edithet*, ij. *Haggenmacher Henrik* és neje, *Aich Emma* leányát.

Szűcs Richárd, a *Schreibler D.* és fiai cég tisztviselője, eljegyezte *Bakonyi Ernát*, *Bakonyi Miksa*, Az Újság közgazdasági szerkesztőjének leányát. (Mindkét fél értesítés helyett.)

Glutz Géza holnap, vasárnap, tartja esküvőjét *Balog Matildal* Budapesten.

— Tisza István tejgazdasága. A híres Biharországban a radványi pusztáról minden hajnalban megrakott tejeskocsik koczkodnak Nagyvárad felé. Az uraság gazdaságából viszik a tejet a váradi piacra. Félakós bádognakállal állnak meg a zöldre festett uradalmi szekerek s biztos vevőkre várnak a satndon. Hogyisne vennék a radványi tejet, amely jó és finom lehet, hiszen *Tisza István* uradalmából küldik a vásárra. Mert a radványi tejgazdaság gróf *Tisza István* tulajdona. A tejjel nem is volt eddig semmi baj. Tegnap reggel azonban a szokásos tejevizsgáltnál a város tisztifővosa hibát talált. Kénytelen volt a tejet elkobozni, mert piszkos, rozsdás kannákban hozták forgalomba. A rendőrség megindította tehát 2484—1912. a kihágási eljárást *Moldován György*, a tiszaradványi uradalom kocsisa ellen. Nemesak a rozsdás edényekért, de azért is, mert a kannákban vízzel hígítottak a tejet, megtekintették az elkobzott edényeket s konstatálhatjuk, hogy a főorvos visum repertuma tökéletes. Rozsdamart, óriás lakatra járó vendélek, ragad rajtuk a szeny. Kis sárga rézplaketten ott az írás: „*T. radványi tejgazdaság.*” *Tisza István*, akinek — koncedálnunk kell — nem lehet tudomása a radványi tejezések dolgairól, értesült már a furcsa esetről és a geszti gróf már ma Radványon járt s maga indította meg a legszigorúbb vizsgálatot.

— Az örkényi léghajózás áldozatai. Örkényi jelentés szerint a léghajószerecséltlen harmadik áldozatát sikerült élve megtalálni. Habár a keze és a lába eltört és azonkívül is súlyosan megsérült, mégis remélik, hogy fel fog épülni. A szerecséltlenség két halottjának tegnap volt a temetése nagy részvét mellett. A temetésen részt vett a 6. vartüzérezred egész tisztikara, továbbá a bécsi léghajóosztály tisztikara, az örkényi önkéntes tüzoltó-egylet, a polgári hatóságok fejei és az alsódbási tüzoltó-kerület nevében *Perthl Géza* felügyelő. Amikor a koporsókat a temető halottsházából a katolikus templom elé vitték a katonák sorfala között, szüntelenül zúgtak a harangok. A templom előtt a 6-ik vartüzérezred legénysége négyoszlopot alkotott és az örkényi tábori lelkes beszentelte a koporsókat. Ekkor az egyik áldozatot, *Göhs József* tüzért visszavitték a temetőbe és a község által fölajánlott diszciplínán temették el, ahol szomszédságába került a két hónappal ezelőtt történt ágyuróbbanás áldozatának, *Füssl* tartalékos tüzér holttestét azonban a halottsházban helyezték el, mert a hadügyminisztériumtól értesítés jött, hogy a családja Bécsben kívánja eltemettetni. A koporsókat a koszorú egész légiója borította. *Károly Albert* főherceg a következő részvétlétvitatot küldte az örkényi léghajóosztálynak: — „A léghajóosztályt ért rettenetes szerecséltlenség alkalmával, a legmélyebb részvételem fejezem ki. Tiszteletteljes emlékezés a katonai kötelességüket hűn teljesítő szerecséltlenségnek!” *Füssl* tartalékos tüzér koporsójára, aki lívatásos tüzoltó volt Bécsben, az örkényi önkéntes tüzoltó-egylet koszorút helyezett, valamint a bécsi léghajó-osztály tisztjei is küldtek koszorút. Az engesztelő szent misét ma tartották az örkényi templomban.

— Tífuszjárvány Hódmezővásárhelyen. Hódmezővásárhelyről jelentik: Veszedelmes tífuszjárvány lépett fel az utóbbi napokban Hódmezővásárhely városában, mely egyre szedi áldozatait, úgy hogy két nap óta mintegy 8 halottja van a járványnak. Szeptember elseje óta mintegy 21 újabb megbetegedés történt. A főorvos minden szükséges óvintézkedést megtett, hogy a járvány nagobbmértvű terjedésének megidejkorán elejét vegye s a közönséget plakátokon figyelmezteti a tífusz elleni preventív intézkedésekre és a betegséggel szemben való magatartására.

— Magyar uriaszony öngyilkossága az idegenben. Müncheni jelentés szerint a Tegernsee partján levő *Rottakban* a Budapestről való dr. *Markovics* tisztviselőnek felesége agyonlőtte magát. Tettének oka az volt, hogy nem akart *Perzsiába menni*, ahová férjét áthelyezték. *Markovics* nő huszonnyolczéves volt és két gyermeknek volt az anyja.

— Meggyújtotta a villamárám. Losoncraól jelentik: A Salgótarjáni kőszénbánya új villanytelepén a Siemens-Schuckert-cég *Nikolaus Antal* nevű főszereelője munkaközben kabátjával hozzáért a 11.000 volt feszültségű áramvezetékhez. Ruhája és teste pillanat alatt lángot vetett és szennő égett.

— Az ezredorvos gyermekei. Csernoviczi jelentés szerint egy bukovinai fürdőhelyen egy magyar katonatiszti család gyermekei miatt véres harc folyt le tegnap a katonaság és rendőrség között. Dr. *Szabó Miksa* a besztercei 63. gyalogezred orvosa néhány nappal ezelőtt három gyermekével és ezek nevelőjével *Dornavatra* bukovinai fürdőhelyre érkezett. A nevelőnő a három gyermekkel tegnap a főutezán sétált. Egyszerre hozzájuk lépett két feketeruhás és fátyolozott arcú nő, akik a három gyermeket el akarták ragadni. Verekedés támadt köztük és a nevelőnő közt, miközben a gyermekek az egyik asszony ruhájába kapaszkodtak s ezt kiáltották:

— *Mama, nem eresztünk el többé!* Óriási néptömeg verődött össze, amely az anya mellett foglalt állást. A két asszony a gyermekekkel a közeli Central szállóba menekült. Időközben dr. *Szabót* értesítették az esetről és az orvos a szállóba sietett, ahová azonban az összeverődött néptömeg nem bocsátotta be. *Szabó* ezredorvos elrohant a Kurszalomba, ahol a 63. gyalogezred tizennyolcz zenészeinek azt a parancsot adta, hogy öt kocsigézzel a szállóban a zenészek az összes bejárókat megszállották és az orvos be akart hatolni a két asszony szobájába, akik azonban a rendőrök kénytelenek voltak sikoltozva s azzal fenyegettek, hogy a gyermekekkel együtt az utca kövezetére vetik magukat. Végre rendőrség érkezett, amely fölszólította a zenészeket, hogy távozzanak. A zenészek nem engedelmessétek és a rendőrök kénytelenek voltak fegyverüket használni. Ebben a harcban két zenész megsebesült. A rendőrök ezután dr. *Szabót* rá akarták bérni, hogy távozzék, de az orvos ellenük szegült, úgy hogy a rendőrök kénytelenek voltak öt az utcán végig a bírósághoz hurcolni. Eközben a polgármester és több törvényszéki bíró a szállóba érkezett és itt megállapították, hogy *Szabóné* férje ellen ezelőtt három esztendővel válpört indított és hogy a bíróság végzése szerint a gyermekek anyjuknál maradnak és csak a szüniidőben, egészen augusztus 27-ig lehetnek atyjuknál. Dr. *Szabó* augusztus 27-ike után vonakodott a gyermekeket anyjuknak visszaadni. A bíróság *Szabót* viselkedése miatt ötszáz korona pénzbüntetésre ítélte s egyúttal följelentést tett ellene ezredparancsnokságánál. *Szabóné* az izgalom miatt súlyosan megbetegedett.

— A pestis. Asztrachanból jelentik: *Rachinka* faluban és környékén július 1-től szeptember 1-ig tizenkét pestis gyanus esetet konstatáltak, melyek közül nyolcz halálos kimeneteli volt. A bakteriológiai vizsgálat pestisféle bacillusok jelenlétét konstatálta.

— Harc a gyermekért. A Kálvin-téren van *Hangos Géza* papirkereskedő üzlete. *Hangos* öt évvel ezelőtt megnősült, elvette egy dunakeszi-i orvos leányát. A házasság, mint mondani szokták, nem volt szerencsés, válpör indult s a bíróság a férj hibájából kimondta a válást. Volt egy fiuk, ezt a bíróság az anyának ítélte oda. De a bíróság tervezte, férj végezze: *Hangos Géza* nem adta ki kezéből a gyermeket. Rábízta egy *Darmstaedter* nevű cselédjére s minden fufangot elkövet, hogy az anyát kijátszsa. Az anya követelődött, a férfi nem engedett s végre is az anya kénytelen volt detektívek segítségét kérni a rendőrségtől. Ez sem használt. Ahányszor a detektívek jöttek, a fiu nem volt se *Hangos*-nál, se a cselédnél, hanem *Nagy-szébenben*. Mikor *Nagy-szébenben* keresték, akkor ott nem volt. Mindig ott van, ahol nincs. *Hangos* magádetektíveket szerződöttet, akik lépten-nyomon kontrakarizozták az áilamrendőrségi detektívek munkáját. Formális harc folyik a detektívek közt s a harc még eddig mindig *Hangos*-ék győzelmével végződött. *Hangos* közben elbírsgolták, de ez sem használt, az országos hajszá tovább csinálódik, mint egy izgalmas, hosszú mozdíráma: *Harc a gyermekért*.

— A végzetes örökség. Newyorkban egy *Denison* nevű orvos, aki néhány nappal ezelőtt egy millió dollárt örökölt, hirtelen meghalt. Holttestét fölbontolták és megállapították, hogy *Denison* megmérgezték.

— Cunard-hajón Görögországba. A Cunard Magyar Amerikai Vonal 14.000 tonnás „*Ivernia*” oceánjáró gőzöse, mely szombaton, szeptember 14-én indul Fiuméből—Newyorkba, ezen utjában *Nápoly*, *Almería* és *Gibraltáron* kívül *Patras* görög kikötőt is érinteni fogja. A hajó hétfn, szeptember 16-án reggel érkezik *Patrasba* és délután 5 órakor indul el onnan. Miután *Athen* és *Corfu* egyaránt közel fekszenek *Patras*-hoz, az *Ivernia* kifutni alkalmat nyújt magyar utasoknak ezek fekeresésére. A viteldíjak rendkívül mérsékeltek. Az I. osztályú viteldíj teljes első-éndű ellátással együtt *Patrasig* és *Nápolyig* 120 korona. *Gibraltárig* 240 korona. Kiszárazási jegyeknél 10 százalékos engedmény. Bővebb felvilágosítást ad a Cunard Magyar Amerikai Vonal utazási irodája Budapest, IV., *Korona-herceg-utca* 18., a Központi Menetjegyiroda, *Vigadóter 1.* és az „*Adria*” u. k. tengerhajózási r. t. Fiumében.

— A gyilkos ügyvéd letartóztatása. Newyorki jelentés szerint Burton Gibson ügyvéd, akit az amerikai magyar nőnek Mertschik Róának a meggyilkolásával vádolnak, önként jelentkezett a rendőrségen, tagadja a gyilkosságot. Bizonyítékokat ígér arra, hogy a szerencsétlen végű Mentschik Róza nyilván őt is megtévesztette, mert megismertette egy éltes asszonnyal Chicagóban, akiről azt mondta, hogy édes anyja. Mikor tehát a Greenwoodi kiránduláskor a boldogtalan teremtes vízbefut és Chicagóból jelentkezett az illető öreg asszony, kiállította számára ama bizonyítványt, amely alapján a newyorki bank kifizette neki Mentschik Róza letétben őrzött pénzét. Hosszasan vallatták Burton Gibsont és a rendőrtisztviselő gunyosan firtatta, hogy miképpen borulhatott fő la csónak, holott csak ők ketten ültek benne s azon a napon nem volt vihar, ha pedig már megtörtént a baj, könnyen kimenthette volna az asszonyt, hiszen azon a helyen sekély a víz: Burton Gibson azzal védekezett, hogy nem ért az evezéshez és uszni sem tud. Nagynehezen lábalt ki a vízből maga is, mert már fuldokolt. Az ügyvédet a kihallgatás után letartóztatták.

— A bérkocsisok és az autotaxi. Közlekedik már az idő, hogy a fővárosban bevezetik az autotaxit. A bérkocsisok nagyban készülődnek erre az alkalomra. A segítők szakszervezete ugyanis söfför-tanfolyamot létesített. A tanfolyamra már jelentkeztek is a bérkocsisok, közülük néhányan már meg is szereztek a gépkocsivezetésre való jogosítványt.

— Kémkedéssel gyanúsított órák. Aradi tudósítónk jelenti: Az aradi pályaudvaron a csendőrség ma kémkedés gyanúja miatt letartóztatott és bekísért egy rongyosan öltözött embert. A szolgabíró kiderült, hogy Aufstein Jenő a neve, órásmester, aki négy év előtt felhagyott a mesterségével és azóta igen kalandos életet élt. Kivándorolt Amerikába, ahol egy ismert milliárdos sofőrje lett, majd Hollandiába ment, ahol a gyémánt kőszűrő mesteriségét tanulta meg, azután Németországba vándorolt és innen hazatért, hogy ismét mesterségét folytassa. Állításait okiratokkal is igazolta. Szabadonbocsátották.

— Letartóztatott butorgyáros. Mai számunkban már jelentettük, hogy a rendőrség letartóztatta Berkovits Béla butorgyárosát, aki Egervári Gézáé, a Hunnia-szálloda tulajdonosa jelentett föl csalás büntette címén. A rendőrség megállapította, hogy Brkovits ellen tizenkét följelentés érkezett a főkapitányságra. A butorgyáros, aki ezelőtt üvegeség volt, már Aradon megkezdte a szőlőművelést. Előkelő családja ugyanis, hogy existenciát szerezzen Berkovitsnak mű-üvegezőtelepet rendezett be a számára Aradon. Berkovitsnak első dolga az volt, hogy Szontágh Gusztáv aradi kérés-től tizenkilencz ezer koronát csalt ki azzal, hogy elkészíti a kávéház portáljait. Aradon eladta a mű-üvegezőtelepet, azután Budapestre jött és itt Fővárosi Közvetítő címen irodát nyitott. Fölkereste őt Baumgartner Istvánné magánzónő és megbizta, hogy az Aréna-ut 9. szám alatt ujonnan épült házában a lakásokat adja ki. Berkovits négyezer-negyven koronát vet föl, de amikor elkövetkezett a beköltözési idő, a lakók nem jelentkeztek. Kiderült, hogy Berkovits nem is törvődött a dologgal. A Chapeau Rouge-kávéház tulajdonostól, Kalmár Izidoról huszonöt ezer koronát csalt ki váltóhamilitással és zsarolással. Garai D. Dezső Andrásy-uti divatárkereskedőtől, hétezerhatszáz) koronát csalt ki, azzal, hogy elváltatta az üzlet berendezését, de nem szállította. Ezeket kívül még kilencz följelentést tettek ellene kereskedők és magánosok kisebb-nagyobb összeg erejéig.

— Palais de danse. Budapest színházi publikumának színház utáni finom (szórakoztatásról) eddig kevés gondoskodás történt. Néhány cigányzenés kávéház volt minden, amire az igényeknek alkalmazkodnia kellett. A nagy metropolisokban az utóbbi években ugy oldották meg ezt a kérdést, hogy táncpalotákat építettek, ahol a műsor számain kívül a közönségnek alkalma kínálkozik a táncmulatság által nyújtott szórakozásokra is. Az előkelő színházak elegáns, frakkos, estélyi tolettes, válogatott közönsége keresi fel ezeket az egészen modern mulatóhelyeket. Egy ilyen minden ízében világvárosi, pazar fényűvel és jóízűséggel berendezett szórakozóhely nyílik meg október havában Palais de danse (Táncpalota) néven a Szeres-uten 35. szám alatt, az Operaházzal szemben. Műsorára tánc, az ének- és a zene magasabb művészetének kultuszát tűzte s ez a műsor minden ízében decens finoman előkelő és szórakoztató lesz, az éjjel mulatóhelyek megszokott triviálitása nélkül. Az új mulatóhely építkezése és gyönyörű berendezése Mönghert Miklós iparművész-tanár tervei szerint készül.

— Husz éves találkozó. Megbizatásomhoz képest tudatom barátaimmal, akik velem ezelőtt husz évvel a debreczeni tanítóképződe negyzedes növendékei voltak, hogy husz éves találkozóink folyó évi szeptember 22-én lesz Debreczenben. Előző nap (szeptember 21-én) délután 5 órakor előértekeztet tartunk az Arany Bika szállodában. Török-zeneműklős, 1912. szeptember 5. Zeke Dániel ref. tanító.

— Rémes eset a gyöngyösi czirkuszban. A Gyöngyösön szerepelt Charles-czirkuszban rémes eset történt. Az előadás napján a czirkusz orosz-lánjai már olyan izgatottak voltak, hogy az igazgató felesége, aki a 12 hatalmas állatot be szokta mutatni, nem vállalkozott arra, hogy délután az állatokkal produkcióját bemutassa. Erre a czirkuszban alkalmazott két Wetter-fiu közül az idősebb jelentkezett, hogy ő a saját felelősségére elvégzi az orosz-lánokkal a produkciót, kimibe az igazgató annál inkább beleegyezett, mert a két fiu folyton az állatok körül foglalatzkodott és az idomítás mesteriségét tanulták. Az előadásra óriási közönség gyűlt egybe. Kitölték a porondra a ketrecek és a fiatalabbik Wetter kinyitotta a „Herkules” nevű orosz-lán ketrecét. Ebben a pillanatban az óriási állat egy ugrással a fiura vette magát és a gyomrába vágta körmeit. Óriási pánik keletkezett, rémes sikoltások hangzottak fel, miközben a czirkusz alkalmazottjai vasrudakkal fékeztek meg a dühöngő állatot és visszaterelték ketrecébe. A súlyosan sérült fiut a kórházba szállították, ahol egy óra múlva meghalt. Amikor bátyja erről értesült, kétségbeesésében öngyilkos akart lenni s csak nehezen sikerült szörnyű tettének végrehajtásában megakadályozni. A két Wetter-fiu Aradon született; a család később elköltözött Debreczenbe és amikor ott néhány év előtt a Charles-czirkusz első körútjában előadásokat tartott óriási állatseregletével, a két kalandvágyó Wetter-fiu megszökött hazulról a czirkusszal, mert mindkettő orosz-lán szelidítő akart lenni. Azóta folyton a czirkusz szolgálatában állottak.

— A rikkancok tiltakozó gyűlése. A lapelárusítóknak nagy és komoly sérelmeik vannak a belügyminiszter sajtórendelete dolgában. A megélhetésüket veszélyezteti ez a rendelet, a legfürgőbb, legügyesebb lapelárusítók kezéből veszi ki a lapot, a kenyeret. Nagyrészt családokat tartottak fenn ezek a gyerekek és most családokat dönt nyomorba, állít éhség elé a belügyminiszter rendelete. Vasárnap délután négy órakor az Ujságárusok és Lapkihordók Testülete nyilvános gyűlést tart az „Egyenlőség”-kavéházban. A gyűlés tárgya: tiltakoznak a kenyerükre, megélhetésükre támadó rendelet ellen.

— Az utazóközönség érdekeinek felkéri a Világjárás r. t. menetgyűlése (Füred-utca 1., bejárás a Dorottya-utca felől) t. ügyfeleit, hogy utitánytervezeték és költségvetések alapos kidolgozhatása eziránti óhajaikat idejekorán közölni, jegymegrendeléseket pedig azok alapján összeállíthatása céljából lehetőleg 24 órával megelőzőleg eszközölni sziveskedjenek. Az iroda bármely utazást illetőleg készséggel és teljesen díjmentesen áll az utazó közönség rendelkezésére. Telefon 152—52. sz.

— Gyorsiró-szakiskola és kereskedelmi szaktanfolyam. Az Országos Magyar Gyorsiró Egyesület parlamenti gyorsirók által vezetett tanfolyamaira (Gabelsberger Szakiskola), VI., Hegedűs Sándor-utca 7., előbb szemben: Liszt Ferenc-tér 10.) most folynak a beiratások. A naponként három tanórával (gyorsírás, gépirás, levelezés) kapcsolatos tanfolyamon kívül elvégezhető itt a hatvani kereskedelmi szaktanfolyam is, amely a 40988/1910. sz. miniszteri szervezet alapján engedélyeztetett és nyilvános jellegű. E tanfolyam felső kereskedelmi iskolai tanárok vezetése alatt áll és napi két leckeórával kapcsolatos. Havonként új tanfolyamok nyílnak ugyan, azonban a mindkét nyelvű gyorsírásban való teljes kiképzés az egész tanévet igénybe veszi és azért czélország már most beiratkozni. Igazolt magántisztviselők jelentékeny kedvezményben részesülnek. Az egyesületnek más iskolája nincs.

— Lurich. Egész sereg előkelő birkózó mutatkozik be 2-dika óta minden este a Beketow-czirkuszban, itt volt minden „was gut und theuer”, a legjobbak élén Cyganiewicz-Zybso, a mesterek mestere, akinek ma a birkózásban nincsen vetélytársa az öt világrészben, aki tartózkodás nélkül ki meri mondani: — Fogadjunk 10.000 korobá, hogy nem fektetsz két vállra! és mégis, a czirkuszban a birkózások közönsége mindig, amikor a birkózókat bemutatják neki, azt kiabálta: Hol van Lurich? Hát bizony ez a Lurich erre büszke lehet, ezzel nem mindenki dicsekedhetik, az tartós szeretet és nem volt még birkózó, se itt, se másutt, akit a közönség még hat év múlva is kedvenezzenek ismert el, még oly hosszú idő után is csak őt akarta látni. És most itt van Lurich. Itt van és ma is birkózik, holnap is birkózik. És hangos lesz a czirkusz a lelkesedéstől, a tapstól, az örömtől. Mert vannak a birkózásban titánok, vannak óriások, de Lurich az csak egy van. A mostani birkózások sikere immár kétségtelen. A közönség érdeklődése óriási és általános a vélemény sportkörökben, hogy becsületesebb és szebb birkózásokat Budapestben még nem lehetett látni. Amellett a czirkusz többi műsora is elsőrendű. Ez a műsor látható a vasárnap d. u. 4 órai előadásban. Gyermeknek felárak.

— Ismeretlen életunt. Tegnap este egy hatvan év körüli nő a Margit-hidról a Dunába ugrott. Koller József rendőr és Kovács János pénzügyőri felügyelő az életunt nő után ugrottak és kimentették. Értcsitették a mentőket, de mire ezek megérkeztek, a nő meghalt. Nem tudták megállapítani, hogy kiesoda. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— Felrobbant utazótáska. Tegnap este Zeliz O. császári és királyi alkonzul Budapestén keresztül Bécsbe akart utazni. A nyugati pályaudvaron a kőzitáskáját róbizta Viczián József vasuti hordárra, hogy helyezze el a kocsiban. Amikor Viczián a nehéz táskával a kocsifel tartott, a táská egyszerűen felrobbant és Viczián a lábán súlyos sérülést szenvedett. A táská felrobbanása nagy riadalmat keltett a nyugati pályaudvaron. Rögtön az őrszobára vitték a veszedelmes jóságot, ahol nagy óvatossággal nyitották fel. Kiderült, hogy a táskában a fehéreműanyag kívül egy Browning-revolver volt, amely a rázás következtében elsült. Vicziánt a mentők a Rókus-kórházba vitték.

— Sikasztás egy irodalmi együletben. Újvidékről jelenti: A Matica Srpska szerb irodalmi egyület október 17-én tartja ezidei közgyűlését. Manojlovics volt pénztáros sikasztása folytán szükségessé vált az adminisztratív költségek leszállítása, amit úgy vélnék elérhetni, hogy az ügyészi és egyéb mellőzhető s nagy kiadással egybekötött állásokat beszüntetik.

— Két kisleány balesete. Ma reggel Formanek János cipész-mester Magyar-utca 46 számú lakásán eszméletlen állapotban találta négy éves Juliska és két éves Erzsike nevű leányát. Mentőket hívták, akik megállapították, hogy a kisleányok gázmérgezés következtében lettek rosszul, ami annál különösebb volt, hogy a lakásban nem volt gázvezeték. Kutatni kezdtek a gázmérgezés oka felől, s megállapították, hogy a szomszéd lakásba tegnap a gázvezeték javították, miközben a falba épített gázcső megrepedt. A kiomló gár átszivárgott a falon és a gyermekek ettől betegedtek meg. A mentők a két kisleányt a Rókus-kórházba áitték.

— Royal-Orfeum. A Royal-Orfeum szenzációs szeptemberi műsorának általános, nagy sikerét a minden este zsufolóság meglét nézőtér bizonyítja. Billie Reeves, a részegek királya, a világhírű Tingli-tangli ember, a Klein-család, Boos, Redam, Smaragda, Conchita Ledesma, Cilli Bauer, Lidia et Amelys, G. Sennots Co. fellepte teszi föllmulhatatlanná a pazar bőkezűséggel összeállított műsort. A színházi részben a Mexikói nagybácsi című operettnek és a „Gügü” című apachi-komédiának van nagy sikere. Ma, vasárnap, szeptember 8-án délután 3 és fél órakor mérsékelt helyáru családi előadás lesz, melyen az összes attrakciók fellepnek. A Royal-Cabaret új félhavi műsorán 40 kitéző új ének- és táncatrakció szerepel.

— Halálozás. Dr. K. Lippich Elek, született Sziklay Margit tegnap reggel meghalt Budapestén. Az elhunyt K. Lippich Elek miniszteri tanácsos felesége volt. A férjén kívül gyászolja leánya, Léona, Huszka Jenő dr. kultuszminiszteri titkárnak felesége, továbbá fia, Koronghy Lippich Dénes. Temetése szombat délután négy órakor volt a kerepsí-úti temető halottasházából.

Id. Tokay Lajos tiszaföldvári földbirtokos e hónap 6-án Balassagyarmaton meghalt.

Clapardé Sándorné, aki Genfből férjével együtt ismételtén felkereste hazánkat, a Tétrában töltött néhány hét után ma, szombaton váratlanul elhunyt Budapestén a Ligeteszatóriumában. A kiváló, hazájának külföldön is működő asszony halála méltán tölti el szomorúsággal a magyar reformátusokat. Temetése vasárnap délután három órakor lesz a farkasréti temetőben, ahol édesanyja hamvai mellé helyezik örök nyugalomra.

Kerny Mihály Leván meghalt.

Kovács Lajosné, Léva Ilonka életének 27-ik, boldog házasságának 1-és évében rövid szenvedés után elhunyt Budapestén.

— Ha Budapestre utazik, ne felejtse el leveleit a Párisi Nagy Áruházba címezni, hol azokat díjmentesen kiszolgálják.

x Zakarékosság a legszebb női erények egyike abban nyilatkozik, hogy ott vásároljon, ahol olcsón, jó árut lehet venni. Így például kézimunkaszükségletét Bézei D. Sándor kézimunka-nagyiparosnál (VI., Dessewffy-utca 5.) szerzi be, aki üzletét és műhelyét saját házában helyezte el és így mentve a horribilis költségtől, jó árut, olcsó árakban szolgál ki. Vidékre nagy képes árjegyzéket ingyen küld.

x A magyar gazdáközönség és motorszakértők már régen tisztában vannak azzal, hogy Kállai Lajosféle motoresplógépek az összes más rendszerű motorokat messze felülmúlják, mert egyszerű szerkezetük és könnyű kezelésük folytán valóban páratlanok. Bizalommal fordulhat mindenki ezen hírneves gyárhoz, ahol legjobb motoresplógépek kaphatók. A gyár címe: Kállai Lajos, Budapest, Gyár-utca 28.

x Magándetektív „Gloria”. Informál, megfigyel, nyomoz magánügyekben diszkrétén eljár. Kossuth Lajos-u. 15. sz. Telefon: 119—66.

x Kiss szerencséje Nagy! A magyar kir. szab. osztálysorsjáték tegnapi húzása a 10.000 koronás főnyereményt a 68.002 sz., az 5000 koronás nyereményt a 62.693 és a 102.181 sz. sorsjeggyel Kiss Károly és Társa bank Rt. Budapest, Kossuth Lajos-utca 13.) szerencsés véletlennek, mert Kiss szerencséje Nagy!

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Yes porcellán Puder
A VILAG LEGJOBB POWDERE
ÁRA 3 ÉS 5 KORONA.

Kinai lakoma.

— Európai szokások hatása. —

Sanghai, július végén.

Szinte hihetetlen az a gyorsaság, melylyel a kínaiak a nagy forradalom óta sok európai jó és rossz szokást elsajátították. — Ez különösen Sanghaira értendő, mely Kinának, a külvilággal való forgalmának gőzpontja.

E napokban egy kínai barátom vacsorára hívott meg. A jó ember a Szecsuan tartománybeli Csengfuból származik, ahonnan a múlt évben a forradalom kiindult.

A meghívás délután öt órára szólt, de fél tudtam, hogy régi kínai szokás szerint a vendégek rendszeren elkésve jelennek meg, s hogy az okból nagyon is korai órára szól a meghívás, ezért hát én is csak 6 órákor mentem a kitűzött helyre.

Ez a hely Sanghai legtekintélyesebb „modern” kínai vendéglőinek egyike volt. Az egy órai késés dacára is tulságos korán érkeztem, így hát ráértem a Foochow Road — Sanghai legélénkebb utcájának élénk forgalmát és közvetlen környezetemet szemügyre venni.

A villamosan világított étteremben hosszú, európai módra terített asztal húzódott végig. A vakítóan tiszta asztalon virágvázák, sütemények, gyümölcsök, szivartartók sorakoztak egymasmellé. A menüzettről keresztül-kasul lógó zsinórokról nagyszámu zászló lengett. Ezek között legtöbb az új kínai zászló — vörös, sárga, kék, fehér, fekete csíkkal és a kilencz-hegyű csillaggal — a régi sárkányos zászló szigorúan el van tiltva. Az étterem többi butorzata sehogyan se „passzolt” egymáshoz — se színben, se stílusban.

Minden új vendéget villamos csengő jelenti be s az eléje siető házigazda fogadja. Az üdvözlés abból áll, hogy mindkét fél a bal kezét a jobbikkal megfogja s hajlongás közben lóbálja. Minden vendég elé fehér papirost tettek, melyre azokat az ételeket kellett felírnia, amelyekre a foga vésott. Mulatságos volt, milyen komolyan vették ezt a feladatot a most már czopfalan kínaiak. Természetesen mindegyik a kedvencz ételeit sietett feljegyezni s egy cseppet se törődött, hogy a vendéglősnek milyen ételkészletei vannak. Ezeket a czédulákat mihez tartás végett levitték a konyhába, majd visszatették a vendégek tányérja mellé, hogy a pinczerek tájékozódhassanak.

A házigazda az asztalfőn ült. Előtte kínai írószer: tuss, ecset, fehér és piros czédulák. A fehéréken a megrendelendő ételeket s italokat jegyezte föl, a pirosakon pedig az énekesleányokat rendelte meg. Minden egyes vendégtől megkérdezte, hány leányt óhajt, aszerint írta föl az énekesnők címét s az illető vendég nevét és azután szolgálva hívatta őket.

A lakoma néhány, európai módra és több, kínai izlés szerint készült fogásból állott. Az előbbiek voltak: leves, hal, ürühús; az utóbbiak: czápa-uszony, lótoszmag-becsinált, fecskéfészek, fülemilenyelv . . . Ezt a fényűzést csak a leggazdagabb emberek engedhetik meg maguknak. Ellenben rizs nem került az asztalra, mert ez csupán a szegényebb néposztály eledele.

Közben megjöttek a hivott énekesnők. Egy tuczat szép leányka. Mindegyiket a szolgálója kísértte, s a hegedűt és az elengedhetetlen vizipipát hozta utána. A megrendelő urak mögött foglaltak helyet, s felváltva énekeltek, muzsikáltak, pipáztak vagy ecizomázták magukat.

Sört és pezsgőt tiszteletreméltó mennyiségben hoztak körül, s a vendégek szorgalmasan hozzá is láttak a fogyasztásának. Kár, hogy az italok a forró évszak ellenére, nem voltak behűtve.

A hangulat egyre jobban emelkedett. Tréfák, adomák, évődések röpködtek a levegőben. Hangos kacagás jutalmazta a humoristákat. Sűrű dohányfüst gomolygott a teremben. A kínai jóllakott és gyönyörűre a tetőfokra hágott.

Kómikus látvány egy ilyen mondvasinált európai lakoma! A legtöbb vendég még nem tudott kóssal, villával, kanállal bänni. Sokan úgy ették a levest, hogy egészen lehajoltak a tányérhoz és szájukkal szüröcsölték föl. A köpés, orrfúvás,

krákogás, bőfögés nem tartozott az illetlenségek sorába; ellenkezőleg, azt bizonyította, hogy izlett a lakoma.

A vendégek egymásután elszédtek, s mind-egyik azt a tudatot vitte magával, hogy nagyon kellemesen töltötte el az estétét.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Piktorok.

— Bemutató a Vígsházban. —

Egy kis variációval el lehet mondani, hogy ha kezdet jó, minden jó. A Vígsház legalább remélheti, hogy az idei szezónban legalább így lesz. Mert ime: az első bemutató szerencsésen meguszta a vizeket; elkerülte a Szezállakat és Charibdiszeket és győztesen vonult el a publikum előtt.

Nem mintha a két francia szerző: *Rivoire* és *Mirande* új témával kedveskedett volna a publikumnak. Régi téma bizony ez; majdnem olyan régi, mint az, hogy az igazi művészek nehezebben érvényesülnek, mint a kontár stréberok. S majdnem olyan régi, mint az, hogy a világ igazi elismerése sok esetben csak a művész halála után következik be.

Sőt a magyar közönség már e témának többszörös feldolgozásában is gyönyörködött a színházban. *Lengyel* Menyhért is feldolgozta és *Eysler* is felhasználta. S a francia szerzők mégis győzelemre vitték a darabot, hála a jó rendezésnek, a gondos előadásnak és *Salgó* Ernő kitünő fordításának. Azonban tagadhatlan, hogy a szerzők mindenkinek megkönnyítették minden feladatot. Mert a darabban sok a kedély, a frissesség, az ötlet és sok benne a vidám, meglepő fordulat.

Egy talentumos festő a főszereplője a darabnak, aki nem tud érvényesülni. A stréberok könnyű szerrel adják el festményeiket, mert értik a módját. A talentumos festő nem tud megélni. Elkeseredik s meg akarja ölni magát. Buculevelé után mindenki halottnak hiszi. Temetést rendeznek neki, mert kihúztak valakit a vízből s azt hiszik, az ő holttestét találták meg. Rögtön híres ember lesz. A képeiért versengnek a képkereskedők. Ő azonban él és nem halt meg; sőt végig nézi a saját temetését. Később aztán a saját képeivel kereskedik és fényesen él, sőt boldog is, mert egyesülhet azzal a nővel, akit szeret.

A közönség igen nagy elismeréssel fogadta a darabot s honorálta annak komoly tendenciáját is. Az előadás a jobbak közé tartozott. *Góth* a talentumos festő szerepében az őrzelmes mozzanatokot éppen úgy kiaknáztá, mint a vidámakat. *G. Kertész* Ella is természetes és közvetlen játékot produkált. *Tanaynak* szerencsés estéje volt, jóllehet némely szituációban némi affektáltságot s erőltetettséget vegyített játékába. De ahol derültséget kellett kiváltania, ott mindig sikere volt. *Haraszthy* Hermin különösen a harmadik felvonás egyik kényes jelenetével birkózott meg. S ha nem is volt itt tulságosan izléses, de ez nem egészen az ő hibája volt. A többiek, nevezetesen *Tihanyi*, *Szerémy*, *Ditrói*, *Tapolczai*, *Győző* kicsiny szerepekkel elég hatásosan játszottak.

T. Sz.

(*) **A Nemzeti Szalon őszi kiállítása.** A csendes, őszleji, unalmas hangulatba harmónikusán beleolvad egy pár kép, egy-két stílusosan kifejezett hangulat, egy-két sarok, amelyeknek talán a véletlen szerzéséből egymás hatását egészítik ki és fokozzák a képek, itt-ott egy-egy jobb rajz, egy megkapó, merész vonal, az előcsarnokba és a nagyteremben egy halott festő exotikus, furcsa képei . . . egyébként pedig a rendes, szezonnyitó, őszi tárlat sablonja, tulnyomóan sok középszerűséggel. Mintha a jó középszerűség adná meg ezeknek a kiállításoknak a karakterét, mintha már előre is jelezni akarnák, hogy nem szabad itt sokat várni, sokat követelni, a nagy művészeti eseményekkel és eredményekkel korán volna még kijönni, ez csak egy tárlat, amelylyel meg kell kezdeni a szezon és örüljünk, ha találunk benne egy pár olyan dolgot,

amely valamivel felülemelkedik az átlagon. Szóval, szenzációkat nem szabad keresni. Művészek és dilettánsok vegyesen . . . Az előcsarnokot és a nagytermet megtölti az elhunyt *Illés* Antalnak néhány száz képe. Van valami különös exotikum ezekben a képekben és elős pillanatra átfut rajtunk az az érzés, hogy ezek a képek mintha nem is volnának idevalók a nagy középszerűség képi közé, a dilettánsok és a mai mesteremberek mellé, mert *Illés* Antal mégis valamivel több volt ezeknél, művész volt, bohém volt, a lelkével látott és a vérevel festett, rajongó bolondja volt a piktorának, egy drága, nagyszívű bohémfiú volt, akit kihajtott a vére Amerikába, a mexikói cowboyok közé. Itthon *Bihari Sándor* tanítványa volt, aztán Párisban tanult egy darabig és annak idején szép sikerei is voltak magyar tárgyú és figurális vásznaival. A hagyatéki kollekczió az amerikai képeit tartalmazza. Színes, furcsa népek közül, érdekes, sziklás vidékek mellől hozott a vászonra csodálatos színeket, próbált, kísérletezett, néha csak vázlatokat adott, de így teljes összességükben mintha mégis bizonyítanák ezek a képek, hogy ez az elhunyt piktor ott Amerika vad vidékein addig kereste önmagát, amíg megtalálta. Mint etnográfiai tanulmányok is rendkívüli értékkel bírnak ezek a képek, egy szorgalmas, komoly művészember életének egész munkássága. Amíg nézzük ezeket a képeket, őszinte szeretettel és rokonérzessel kell visszagondolni *Illés* Antalra, akinek sokat akaró, szép, érdekes lelke itt kísért ezek között a képek között. Az előkről már sokkal kevesebb a mondani való. *Feiks* Alfréd, *Benjamin H. Ernő*, *Sándor József*, *Bohnár* János, *Ács* Ferencz, *Fischer* Edvin, *Klein* Mór, *Vidor* János (egy igen figyelemreméltó képpel), *Záhonyi* Géza, komáromi *Katz* Endre, *Sándor* Móricz, — ez a komolyan, művészi értelemben számbaveendő névsor. A plasztikát *Eszédes* László, *Szász* Vilmos és *Cserhalmi* Jenő képviselik. A többi sok-sok kép, ha van egynéhány kevésbé dilettáns kép is közöttük, mind-mind belevez a középszerűségbe. A dilettantizmus terén különösen a hölgyek remekelnek.

(—lassa.)

(*) **Népopera.** Fennállása óta erős és elismorett érdemlő törekvése a Népoperanak, hogy műsorát minél több és értékesebb darabbal tegye változatosabbá. Ennek a törekvésnek köszönhetjük a múlt szezon nem egy érdekes estétét s ugyancsak ez a fokozott ambíció eredményezte azt is, hogy a Népopera új évadjának első hetében két bemutatóval is kedveskedik közönségének. *Donizetti* bájos vigoperája után ma este *Offenbach* klasszikusnak nevezhető daljátéka, a „*Hoffmann* meséi” került színre a Népoperában. A választás épp oly helyes érzékre vall, mint a *Donizetti*-opera felelevenítése. A „*Hoffmann* meséi” behizelgő, köztudatban élő melódiai, fantasztikus, érdekes meséje folytán régtől fogva a legkedveltebb népszerű operák közé tartozik és a Népopera publikuma bizonyára hálás lesz a színháznak, hogy *Offenbach* zenéjét is felvette a műsorába. — Különös érdekességet adott az opera előadásnak, hogy a karmesteri emelvényen, operaelőadáson ezuttal először a Népoperában, *Márkus* Dezső foglalt helyet, ugyancsak ő végezte a dalmű felette gondos betanítását is, amely előnyösen érvényesült az előadás egész folyamán. *Offenbach* örökszép melódiai teljes plaszticitásukban, minden értékükkel ékesen szálltak fel a zenekarból a dirigens nobilis vezénylete alatt, a színpadon szereplők pedig teljes művészi ambícióval voltak azon, hogy ne maradjanak hátra a zenekar tökéletes produkciói mellett. A hármas női főszerep alakításában *Adler* *Adelina* gyarapította eddigi sikereinek számát. Mindegyik alakja helyesen átgondolt, játékművészetének finom poézisétől áthatott, éneki részben pedig kifogástalan volt. Tiszta csengésű, biztos intonációjú hangja, koloraturájának gazdag színskálája egyaránt művészi érvényesültek *Antónia* melancholikus dallamaiban és *Giuliette* kacagó énekében. Megérdemelt, őszinte nagy sikere volt és jelenései után nyílt színen is felhangzott a zajos tetszésnyilvánítás. A szerelmes *Hoffmann*

Pogány György énekelte és kissé bántortalan játéktól, modorosságától eltekintve, jól megállta helyét. Nem nagyterjedelmű, de kellemes tenorja telten és erővel csegett és dinamikája is győzte a szerep fáradalmasságát. — A szolga hármasként alakjában Pázmán Ferencz kellemes tenorját hallottuk. A Hamburgból hazatért rokonszenves énekes ezuttal sem kapott egyéniségéhez és képességeihez méltó szerepet. Az operai szerep egyáltalában nem illik Pázmán egyéniségéhez. A régi Népszínház egykori kedvencét szeretőnk már egyszer nekivaló operett-szerepben hallani. A Cochénille—Pitichinaccio—Ferencz mulatságos alakjaiban Pázmán jó kedvvel és sok ötletességgel érvényesítette derűs humorát, a tréfás kuplékat pedig a szerepek eddigi személyesítőinél jóval több és nagyobb feladatok teljesítésére hivatott hanggal és igyekezettel énekelte. A démonit, a fantasztikumot Pajor Ödön személyesítette, énekekben és játékokban egyaránt karakterisztikus alakításával szép és méltó sikert aratott. — Miklós szerepében rendkívül kedves, poétikus jelenség volt Bacilidesz Mária, az Antonia-jelenet nagy kvartettjében pedig jól érvényesült Hieckisch Kató hangja. A kisebb szerepeket Bihar, Mátrai, Lóránd, Gyárfás és Róna énekeltek. Az együttes általában elég jó volt és a kórusok is jól illeszkedtek a zenekar és a magánszereplők produkcióihoz. Egyöntetű, folyamatos, könnyed előadás volt, csak a rendezés, különösen pedig a diszletek hagtart sok kívánnivalót hátra. Az Operából jól ismert darab meglehetősen szegényes köntösben jelent meg a Népopera színpadán. A nagyszámú közönség nagy tetszéssel fogadta a reprizt és az est folyamán sokszor és szívesen ragadtatta magát zajos tapsokra. Különösen nagy ovációkban részesítette Márkus igazgatót és a főszereplőket, élükön Adler Adelinát. — na.)

(*) Egy híres színész halála. Meghalt a német színművészet egy veteránja: Claudius Merten. Az elhunyt művész 72 éves volt. Legnagyobb sikereit a modern színházi mozgalom kezdetén érte el, mikor tiz esztendeig mint karakter-komikus és jellemszínész L'Aronge, Deutsches Theaterjénél, azután négy évig Brahm „Lessing-theater“-jének volt elsőrangú tagja. Merten különben a budapesti közönség is ismerte abból az időből, mikor Brahm társulata itt vendégszerepelt.

(*) Két új színház Budán. Tudvalevőleg évek óta vajdúdik már az állandó budai színház kérdése. Krecsányi Ignác évadról-évadra azzal bucsuzik a budai közönségtől, hogy remélhetőleg legközelebb már, mint állandó direktor vonul a Duna jobb partjára. S ez a „legközelebb“ nem akar egy fizpontra leülepedni. A fővárosnál szinte szántásdéllel mellőzik az állandó budai színház tervét, különösen amióta bizonyos telekkisajátításokkal akarták megoldani. Ezek a kisajátítások annyi telekspekuláns lélekre hatottak volna rezonálólag, hogy a Széna-téri kombinációt el kellett ejteni, mert több városatyja óhajtott a szénába harapni. Azután Beöthy László, a pesti színházi trüszttel jött nyújtotta segítőkarját Krecsányi felé, de ez a terv is stagnált. Még meg sincs az állandó budai színház az igazi — mert az igazi mégis csak az lehet, amelyikben Krecsányi Ignác igazgató — máris egy újabb, kalandos terv merült fel. Szerzője: Mezei Béla, aki éveken keresztül a Győri színház kivételével harmadrangu társulatokkal művelte Thália földjét. Mezei Béla a Császár-fürdőnél kellet kér a színház céljaira a fővárostól, amely — értesülésünk szerint, tekintet nélkül a közbenjárókra — ezt a kalandos tervre irányuló kérelmet kereken elutasítja. Első sorban nem hajlandó a maga, még föl nem épített színházának elébe vágni, másodsor pedig a Császár-fürdő tája még csak ötven év múlva lesz abban a helyzetben, hogy egy muzeumtemplomnak helyet adhasson és harmadszor a telkek ma sokkal értékesebbek annál, semmint jelentéktelen színházi üzletemberek spekuláció-alanyául dobják oda.

(*) Felbontott szerződés. Egy évvel ezelőtt három évre a tagjai sorába szerződtette a Vigszínház Körmeny Kálmánt, aki azelőtt Kolozsváron játszott. Most a színész kérelmére a színház igazgatósága felbontotta a szerződést és szeptember 15-én Körmeny már meg is válik

a Vigszínházról. Visszamegy a kolozsvári színházhoz.

(*) Ideális Színház. A Magyar Mérnök- és Építész Egyesület ez év elején a Nemzeti Színház új építésének ötletéből öt estére terjedő ankétet rendezett az Ideális Színház címmel. Az ankét, amelyen képviselve volt a kultuszminisztérium, a székesfővárosi tanács, színházaink, stb. stb., az előadásokat Bálint Zoltán építő vezetőbe, míg az Ideális Színház kérdéséről Hevesi Sándor dr., a Nemzeti Színház főrendezője, Márkus László, a Magyar Színház rendezője, és Kémény Jenő, az Operaház szcenikai főfelügyelője tartottak előadást. Az ankét folyamán élénk vita is fejlődött. Ezt az előadás-sorozatot az egész vita anyagával a Magyar Mérnök- és Építész Egyesület most külön lenyomat alakjában, Az Ideális Színház címmel, Bálint Zoltán, az ankét rendezőjének bevezetésével a könyvpiaconra bocsátja. A könyv 135 oldal tartalommal jelent meg és az előadók magyarázó rajzai illusztrálják. Igen tanulmányos ez a kis könyv mindazoknak, akik a Nemzeti Színház építésére iránt érdeklődnek. A Magyar Mérnök- és Építész Egyesület házában (Reáltanoda-utca 1.) kapható. Ára 2 korona.

(*) Kernstock-kiállítás. Kernstock Károlynak a debreczeni megyeház számára tervezett üveg-festményeinek kiállításán, amely most az Ernst-muzeumban látható, ma megjelent Nára-Szabó Sándor közoktatásügyi államtitkár. Alaposan megtekintette a Bálint és Jámor által tervezett megyeház részletes rajzait és úgy ezekről, mint Kernstock Károlynak üvegfestményeiről a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozott. A kiállítás még vasárnap és hétfőn marad nyitva, aztán hozzáfognak Zuloaga spanyol és Brangwyn angol mesterek kiállításának rendezéséhez, amely kiállítás a jövő héten nyílik meg.

(*) Löschinger Hugó művészi hagyatéka. Löschinger Hugó, az idegenben váratlanul elhunyt fiatal magyar festő művészársai körében mozgalom indult meg, hogy az elhunyt egész művészi hagyatékát egybegyűjtsék és abból Budapesten kiállítást rendezzenek. Löschinger Hugóknak igen sok szép és értékes alkotása van abból az idejéből, amikor még Lotz Károly mesteriskolájában dolgozott, ahol a nagy mesternek egyik legkedvesebb tanítványa volt. Az iskolában mesterének hű követőjeként leginkább történelmi és egyháztörténelmi tárgyú kompozicionális képeket festett, s egyik ilyen képével nyerte el a Forster Gyula báró által alapított Vaszary-díjat. Tömerdek kedves genre-képe és igen finoman megfestett aktos képe is maradt ebből az idejéből. Mestere halála után egészen az állatfésztésre adta magát és a művészet ez ágában kiképezni magát Zügel professzorhoz ment tanulni. Csakhamar pompás eredményeket mutatott fel az állatfésztés terén is, s a Mücsarnok tárlatain egész sorozat állatképet és tanulmányt állított ki. Ezekkel nyerte el az Andrássy Dénes gróf nagy ösztöndíját. A sok erkölcsi siker mellett azonban a művész az anyagiakban mindvégig hiányt szenvedett, s az emiatt támadt elkéserecs csak jobban siettette pusztulását. — A kiállítás jövedelméből Löschingernek síremléket állítanak.

(*) Pusztulásra szánt történelmi festmény. Thorma János, az ismert festőművész, néhány év előtt hatalmas vásznan örököltette meg az aradi tizenhárom vértanu kivégzését. A szomorú nevezetességű történelmi eseményt ábrázoló képet annak idején nem állíthatta ki egyik képzőművészeti csarnokban sem, csakis magánhelyen mutathatta be az érdeklődő közönségnek. A művész alkotásának reprodukciója sok ezer példányban terjedt el az országban, de magát az eredeti festményt nem vásárolta meg sem az állam, sem testület, sem magános gyűjtő. A művész, aki hosszu évek óta hasztalan vár képeinek értékesítésére, legutóbb a nagybányai művésztelep tagjai előtt kinyilatkoztatta, hogy festményét egy baráti társaságban rendezendő lakoma után elhamvasztja. A nagybányai művészek most mozgalmat indítottak, hogy a képet az aradi ereklye-muzeum számára közadakozás útján megszerezzék és a művészt fölkérték, hogy sötét tervének megvalósításától egyelőre álljon el.

(*) A Mücsarnok ezidei kiállításai. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezidei művészeti évadban rendkívül gazdag kiállítási sorozatot rendez a várcselligeti Mücsarnokban. Kiállításait a nagy téli tárlattal vezeti be, amelyet no-

vember 6-án nyit meg József főherceg, a Társulat védnöke és az egészen a jövő január közepéig lesz nyitva. Február elején nyílik meg Benczur Gyula, a magyar festőművészet nagynevű mestere gazdag művészi pályafutása ötvenedik évfordulójának az alkalmából rendezendő kiállítás, amelyen a mester művészi munkásságának legjava alkotásai mind együtt lesznek. Benczur jubiláris kiállításával egyidejűleg rendezi a Képzőművészeti Társulat a Benczur vezetése alatt álló első magyar állami festőmesteriskola jubiláris kiállítását is, amely ugyanakkor éri meg fennállásának a harminczadik évfordulóját. Ezen a kiállításon a mesteriskola három évtizeden át volt tagjai leghiresebb képeit mutatják be. A kettős jubiláris kiállítás több hétig tart s ezt nyomon követi a tavaszi tárlat, amely egész májusban is nyitva lesz.

(*) A soproni színház igazgató emlékirata. Thury Elemér, a soproni színház igazgatója terjedelmes emlékiratot dolgozott ki és terejstett be a közoktatási miniszterhez, amelyben azt javasolja, hogy a soproni színházat államosítani kell, mert ott a magyar színészeket a városnak erős német jellege miatt, folytonos válságok fenyegetik és a kormány hathatós támogatása nélkül saját erejéből az idegen áramlattal szemben megküzdési képtelen. Sopron Bécs közelében fekszik és ennek befolyása mindenben érezhető, a magyarosítást tehát csak a kulturintézmények céltudatos fejlesztésével és támogatásával lehetne elérni. Sopronban már több színházgató vértett el, a kormány kötelessége, hogy támogassa a színházgató magyarosítási akcióját.

(*) Színházak hírei. A Nemzeti Színházban holnap, vasárnap Szigligeti Ede énekes vigjátéka, a „Liliomfi“ 120-ik előadását éri meg. Hétfőn „Hamlet“ kerül színre Pethes Imrével a czimzerepben, kedden pedig „A fogadósné“, Goldini vigjátéka, szerdán Szigligeti Edének a „Mama“ című vigjátéka van műsoron abban a szereposztásban, amelyben az elmúlt évadban nagy sikert aratott. Csütörtökre „Az idegesek“, Sardou vigjátéka van kitűzve, amelyben Tuffier szerepét ez alkalommal fogja először játszani Hajdu József. Pénteken „A dolovai nábob leánya“, szombaton pedig „Eva boszorkány“, Herceg Ferencz színjátéka először kerül színre az új szezonban, Váradi Arankával a czimzerepben. Vasárnap este lép fel először nyári szabadsága után Blaha Lujza a „Rang és mód“ Erzsébet szerepében. A jövő hétfőre két Molière-rekem, a „Kényeskedők“ és a „Képzelt beteg“ van kitűzve.

A Vigszínház jövő heti műsorát a „Piktörök“, Riviere és Mirande új vigjátéka dominálja, amelyet holnap, vasárnap, adnak másodsor. A szellemes újdonságot azonkívül még hétfőn, szerdán, pénteken, valamint a következő vasárnap és hétfőn ismétlik. Kedden az „Osztrigás Micsi“-t, Feydeau bohózatát játszzák, csütörtökön a „Csitri“-t, Veber és Gorse vigjátékát, szombaton pedig a „Györgyike drága gyermek“-et, Szomor Dézsó színművét adják ebben a szezonban először. Mindhárom darabban Varsányi Irén játszza a czimzerepét. Holnap, vasárnap, délután a „Csitri“-t adják, jövő vasárnap pedig a „Golya“ és a „Toto“ című vigjátékok kerülnek színre.

A Népopera jövő heti műsorát a Hoffmann meséi dominálja. Kedden a Mignon kerül színre ebben a szezonban először, pénteken pedig a Traviatát smétlik meg. Hogy a Hoffmann meséi előadásának sora fennakadást ne szenvedjen, állandóan változó szereposztásban játszzák a darabot. Ezalatt fokozottan folynak az előkészületek a színház ezidei első operette újdonságára, a Tengerész Katóra, amelyben a Népopera új operette-együttése fog bemutatkozni.

A Magyar Színház jövő hetében, amelynek legfőbb érdekessége a „Rablólovag“ szombati felújítása lesz, a czimzerepben Csontos Gyulával, két jubileumot ünnepelnek. Az első, hétfőn, a „Frankfurtiak“ 50-ik előadása, a másik, csütörtökön, a „Karenin Anna“ 75-ik előadása lesz.

A Király Színházban Harsányi Zsolt és Vince Zsigmond énekes vigjátéka. A Limonádés ezerekes, a jövő hét minden estéjén műsorra van tűzve. Holnap és jövő vasárnap délután a „Leányvásár“ kerül színre mérsékelt helyárrakkal.

Az Urániban Lauber Dezső és dr. Nagy Béla „Az elimpás“ című darabjának primérijét az igazgatóság e hó 12-ére, csütörtökre tűzte ki.

A Budai Nyári Színházban holnap, vasárnap délután „A koldusdiák“, este a „Színészvér“ operettek kerülnek színre. Csütörtökön Bendiner Heddy vendégserepel a „Pillangó kisasszony“ opera czimzerepében. Kedden „A szerelem gyermeke“ Maurice szerepében Kertész Dezső, a társulat új szerelmes-színésze lép fel először. Pénteken Szigligeti „I. Rákóczi Ferencz fogsága“ című történelmi színművét adják. Szombaton és a jövő vasárnap „A Képtárlat“ operette van műsoron.

A Budapesti Színházban holnap, vasárnap este „Az asszonyfaló“ operettben folytatja vendégjátékát Miss Saharét, az ausztráliai táncosnő, akinek minden fellépésére megtelik a Budapesti Színház nézőtere. A világhírű táncosnő a jövő héten is hat estét lép fel, melyekre mindegyik elővételi díj nélkül előre válthatók a jegyek. Holnap, vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal Ferenczy Károlylyal a czimzerepben „A peleskei ótárius“ kerül színre.

(*) A Nemzeti Szalonból. A Nemzeti Szalon öszi kiállítására a beküldött 860 műtárgy közül a jury 246-ot (kettőszáznegyvenhatot) fogadott el kiállítás céljából. Az ünnepélyes megnyitás

vasárnapon, azaz szeptember 8-án délelőtt 10 órakor lesz, amely alkalommal a belépődíj két korona.

(*) **Hangverseny.** Jól sikerült hangversenyt rendezett tegnap este a *Budapesti Sakk Otthor*. *Solti Hermin* a Royal Orfeum tagja lépett fel, aki nagy sikerrel adott elő néhányat újabb kisleiből. Majd *Keleti Juliska* komolyabb dalokkal aratott tapsokat. *Sajó Géza* aktuális verseket énekelt. — *Sarkadi Aladár* a Vígsház tagja pedig több költeménnyel és Ady-paródiával nevette meg a szép számban jelenlevő hallgatóságát. Az énekszakmákat *Bertha István* zongorán kísérte.

(*) **A Filharmóniai Társaság** 10 hangversenyt rendez az idén a következő napokon: okt. 23., november 3. és 20., december 4. és 18., január 13. és 20., február 12. és 20., március 10. Ezen hangversenyekre, melyek keretében 3 karművet, u. m.: Bach „Máté passió.” A kilencedik és Mahler „Das Lied von der Erde” adnak elő, bérelni lehet már most Rózsavölgyi és társánál.

(*) **Ányos Laczi Három**, teljesen újszerű, magyar dal jelent meg *Ányos Laczitól*, aki a fiatal zeneszerző gárda egyik jól ismert tagja. A fiatal író egészen új hangulatokat, új színeket szálaltat meg. A most megjelent füzetben két hallgatósági, („Ha elmentél, ne jöjj vissza” és „Megírom a legutolsó levelemet”) és egy patthozó cárdás („Ne mondják”) olyan őszinte érzéssel és tempóval, amennyivel van megírva, hogy méltán sorolhatjuk az elismeréseméltó nóták közé. A három nótá érdekesen művészi czimlappal *Nádor Kálmán* zeneműkiadónál jelent meg. Ára 2 korona.

(*) **Szemre József** zeneintézetében az összes hangszerek tanításán kívül ez évben az opera és operett kiképzési tanfolyamok is megnyílnak. Az opera tanfolyamok vezető tanárául *Manheit J.*, a Népopera hírneves énektanára lett szerződötve. Érdeklődőknek minden irányban az intézet titkári hivatala (VII. k., Király-utca 67.) ad szíves felvilágosítást.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Haderseregünk repülőgép-instruktora.** Londoni jelentés szerint *Cody* aviatikus, aki a legutóbbi katonai aviatikai versenyen az első díjat nyerte el, az osztrák és magyar hadügyi kormányzattól meghívást kapott, hogy mint instruktor Ausztriába menjen.

© **Repülés 4950 méterig.** Garrot francia aviatikus tegnap *Hontageben* fölszállt a legnagyobb magasságot érte el, amelybe aviatikus eddig feljutott. Garrot borus időben fölszállt s 4950 méter magasságra jutott fel. *Blaschke* főhadnagy Aspernbach csak négyvezernégy száz méter magasságra tudott feljutni.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Ország-Világ.** Képes hetilap. Harmincz-harmadik évfolyam. Szerkesztők: Váradi Antal és dr. Falk Zsigmond. Az e heti számban megint egy sereg érdekesnél érdekesebb képet találunk. Néhány kép ujjeléndi látványokat mutat be, mások a borszelegeti élet érdekességeit hozzák előnkbe. Egyéb jól sikerült, a közönség figyelmére különösen méltó képek: „Kutyavásár”, „Angol tengerész-katonák gyakorlatai”, „Jumbó, a gyermekek öröme”, „Táborozás az erdő szélén”, „Falusi idill”. „Aki iradnak, anélkül, hogy vetettek volna” stb. A lap irodalmi részébe regényeket, elbeszéléseket, kritikai cikkeket avagy költeményeket írtak: *Angyal Emil*, *Bányász László*, *Beesky Buday Brzóbé*, *dr. Csillag Gyula*, *dr. Falk Zsigmond*, *Fliglj József*, *Grauer Misi*, *Kimnach Ödön*, *Solyomosi Elek*, *Váradi Antal*, *Vértessy Gyula*, *Vöröss József*, *Zsögön Zoltán* stb. Tartalmas, kitünően szerkesztett rovatok ezenfelül: *Színház*, *Művészet*, *Irodalom*, *Hírek*, *Zene*, *Sport* stb. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V. ker., Holduacst 7), ahová az előfizetési pénz is beküldhető. A lap ára félévre 8 korona.

* **Vasárnapi Ujság.** A Vasárnapi Ujság szeptember 8-iki számának szenzációt keltő képei között a legfeltűnőbb a sárosmezei nemesi kastélyok képeinek pompás sorozata (*Dobay István* cikkével), a többi képtárgyakat a balázsi római leletek, a honvéd hidászok gyakorlatai, az állatkerti gyermek-mulatságok, a régi pesti uszodai élet egy érdekes képe, az Etna legújabb kitérése adják. *Szende-Dárday Olga* és *Barrie* regénye, *Ady Endre*, *Bodor Aladár* és *Peterdi* Andor versei, *Hegedűs Sándor* novellája, *Oláh Gyula* visszaemlékezései a szabadságharcból hősiessé és érdekes olvasnivalót nyújtanak. Egyéb közlemények: cikkek az amerikai kenyérkereső lányok férjhezmenéséről,

gróf *Károlyi Sándor* mellszobra *Vasary Lászlótól* s a rendes heti rovatok: *Irodalom* és *művészet*, *sakkjáték* stb.

* **Uj Idők.** Egész sor szebbnél-szebb képet közöl az „Uj Idők” a budapesti állatkert új játéktéréről, a játszótér örömeiről, a Cuba nevű szelíd elefántról, aki sétálni viszi a gyerekeket, a különböző hintákról, a kocsiázó és lovagló térről. stb. Az e heti magas irodalmi színvonalu szám szövegrészből kiemeljük *Heltai Jenő* vidám regényét, *Szini Gyula*, *Pakots József* és *Farkas István* elbeszéléseit, *Krudy Gyula* hangulatos cikkét az őszi diákokról, *Lenkey Henrik* és *Lámpérth Géza* verseit. A cikkek közül különös érdeklődésre tarthat számot *Lendvai Károly* csevegése, melynek ezime „Budapest divatváros” és amelyben *Pálmay Ilka*, a világhírű művész nő nyilatkozik öltözetesen a budapesti divatról. Az „Uj Idők” előfizetési ára negyedévre 5 korona. Kiadóhivatala Budapest, VI., *Andrássy-ut 16.*

* **Gyermekszobák öröme.** Benépesednek újra a gyermekszobák, most hogy megkezdődnek iskolák és az apró emberkék a hosszú téli estéken is szórakozást keresnek. Garmadával nyújtja ezt *Pósa Lajos* kitünő gyermekifjúsági lapja, „Az Én Ujságom”, amely hétről-hétre szebb és szebb olvasmányokkal kopogtat be a gyermekszobákba. Az e heti szám tartalmából kiemeljük *Zöldi Márton* érdekes regényét, továbbá *Tanyeczalpu* komának, a híres-neves *Maezko* ivadéknak mulatságos kalandját. *Havas István* a nyulról írt kedves történetet, *Avar Gyula* pedig *Kacska Abel* históriáját mondja el. *Móra Ferenc* és *Pósa bácsi* versei, eleven cikkek a csöppekéről, *Vig Flótiás* kacagató csónakázó históriája, *Mühlbeck Károly* művészi rajzai, stb. tartják még a kitünő lapot, melynek előfizetési ára félévre 5 korona, kiadóhivatala Budapest, VI., *Andrássy-ut 16.*

* **Olasz nyelvtan.** Szerkesztette dr. Cs. Papp József. E népszerű kis könyv, mely a gyakorlati uton való nyelvtanulásnak eddig is kiváló eszköze volt, most teljesen átdolgozott olvasókönyvvé bővített új kiadásban jelent meg. A maga rövidségével és világosságával ez a nyelvtan mindent felölel, ami a nyelv teljes és biztos elsajátítását könnyűvé teszi, miáltal feleslegessé válik a nagy, nehézkos nyelvtanok használata. Az olvasmányok igen érdekesek és kiváló irodalmi ízléssel vannak összeválogatva, úgy hogy ezzel is fokozódik a gyönyörűség, melyet a páratlan szépségű olasz nyelv tanulása nyújt. A könyv végén betűsorban megtaláljuk Olaszország kiváló férfainak és asszonyainak rövid életrajzát. A kis mű a Tudományok Zsebkönyvtár 105—105-a száma, ára 1 K 40 fillér.

* **Ifjusági Zenelap** cím alatt új lap indult meg *Lovas Istó* szerkesztésében. Az első számban ügyesen megírt cikkekkkel találkozunk.

FŐVÁROS

(*) **A közigazgatás egyszerűsítése.** A főváros adminisztrációjának egyik legnagyobb rákfenéje az a rettenetes bürokratizmus, mely alatt egyaránt szenved a közönségnek az a része, amelynek a fővárosnál ügyes-bajos dolga van, de szenved egyúttal maga a főváros, melynek a bürokratizmus tulterhelése tengernyi felesleges költséget okoz. Hogy ezen lehetőleg segítsenek, a nyári szünet alatt *Buzay Károly* tanácsos-főjegyző *Reitter Ferenc* és *Ilkey László* segédhivatali igazgatók kíséretében tanulmányutat tett a külföld nagyobb városaiban abból a célból, hogy a városi kezelés egyszerűsítése, illetve decentralizálása tekintetében tájékozódást szerezzen *Felkeresték* Bécs, Drezda, Lipsce, Berlin stb. városokat és tanulmányutjuk eredményéről a tanácsos-főjegyző hosszabb jelentést tett a polgármesternek. A jelentés rámutat azokra a hasznos és czélzerű újításokra, melyeket nálunk a hivatalos apparátus minden nagyobb megrázkódtatása nélkül az ügyosztályok megfelelő kiegészítésével keresztül lehetne vinni. A reformok keresztülvitelének leginkább az állja útját, hogy nincs elegendő helyiség a kezelőhivatalok szükséges decentralizációjára. Külföldön ugyanis újabb az az irányzat uralkodik, hogy a szoros közigazgatástól elkülönítik a kezelési, gazdasági, városrendezési és köztisztasági ügyeket, amennyiben pl. Lipsceben, Berlinben, sőt Hamburgban is a magánépítési, ut- és csatornázási és gazdasági ügyeket külön városokhoz (Verwaltungsgemeinde) helyezték el, anélkül azonban, hogy ezáltal a közigazgatás gyors és megbízható menetét bármi tekintetben is hátráltatnák. A nálunk uralkodó viszonyok ezeknek a reformoknak ilymódon való életbeléptetését nem engedik meg részben a helyszüke miatt, részben pedig azért, mert a mi közigazgatásunk, illetve a tanács struktúrája sokban eltér a külföldi városok közigazgatásától. A tanácsos-főjegyző oly javaslatot készít, amely a külföldön már bevált intézményeket nálunk is meghonosítja, ha mindjárt csak egyes részleteiben is. Ha azonban az új városok felépül és ilymódon elegendő helyiség áll majd rendelkezésre, a közigazgatás, illetve a kezelés egyszerűsítését és gyorsítását az egész vonalon keresztül fogják vinni.

(*) **Uj kerületi előjáró.** Az *Eszlár Sándor* halálával megüresedett előjárói állásra a helyettes főpolgármester pályázatot hirdet szeptember 21-iki lejáratával. Ez a pályázati kiírás nem egyéb formászerűségnél, mert már rég eldöntött dolog, hogy az új előjáró *Rupp László* főjegyző, a VI. kerület ezidőszerinti helyettes előjárója lesz.

(*) **Visszatartott főorvosok.** A fővárosi tisztviselők új nyugdíjszabályzata értelmében a 65-ik életévüket betöltött tisztviselők hivatalból nyugdíjazandók. A 38-ik paragrafus azonban jogot ad a polgármesternek arra, hogy kiváló és érdemes tisztviselőket a rendelkezés daczára hivatalukban visszatartson. E jogával élve a polgármester intézkedett, hogy dr. *Farkas László* és dr. *Hochhalt Károly* közkórházi főorvosok bár betöltötték hatvanötödik életévüket, kiváló szolgálataikra való tekintettel még egy évig a tényleges szolgálatban megmaradjanak.

(*) **Az új elmebeteg-kórház építése.** A Szent János-kórház tözsomszédságában létesítendő új elmebeteg-kórház építésére felügyelő bizottság gróf *Festetics Géza* tanácsos elnöklésével ülést tartott. A bizottság az építkezési munkálatok vállalatbaadása iránt augusztus 14-én megtartott versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbbakat javasolta elfogadásra a tanácsnak. A két és félmillió építkezés előreláthatólag 200.000 korona megtakarítással fog végeződni.

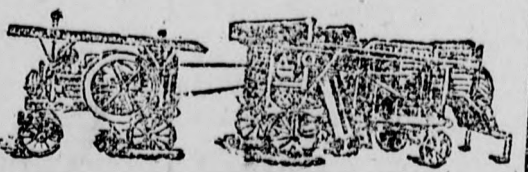
(*) **A hirdető árúbdék.** Szántó István, a székesfővárosi hirdető vállalat igazgatója a nyáron Németországban járt, hogy ott a nagyobb városokban tanulmány tárgyává tegye a hirdető árúbdék intézményét, amelyet tudvalevőleg nálunk is életbe fogunk léptetni. Az igazgató most visszatért erről a tanulmányutról s annak eredményéről a tanács-hoz teendő jelentésében fog beszámolni s egyben megfelelő javaslatokat fog tenni ennek az intézménynek a fővárosban való meghonosítása iránt.

Az egész országban minden gazdánál dicséretet és nagy meglepetést aratnak:

Benzin és Nyersolaj
MOTOROS
Cséplőkészletek

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész sem hatósági engedély. Rendkívül olcsó és tiszta piszkos cséplés, már 4 lóerőjű gépeknél is ez egész az igazi. Motorainkkal a községben a házak között az utcákon szabad csépleni.

Szíves figyelmébe! Minden gazda, ki egy mozdulatnál még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelezőlapon képes ábráinkat — ingyen és bérmentesen küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindentől teljesen tájékozva lesz.

Bérmentes szállítás az ország minden allomására. — Legújabb megállapított igen előnyös árak esztényes feltételekkel.

Levél cím:

Rajnavideki Motor és Gépgyárak magyarországi képviselője

KELLNER ANTAL ÉS FIA
BUDAPEST, Váci-ut 4. sz.

KÖZIGAZGATÁS

Jegyzői magánmunkálat és ügyvédnymor.

Budapest, szeptember 7.

Köztudomású dolog, mi is foglalkoztunk több ízben ezzel az ügygyel, hogy az országos ügyvédszövetség nagy mozgalmat indított meg annak érdekében, hogy a községi és körjegyzők a magánmunkálatok vagyis perenkívüli beadványok készítésének jogkörétől eltiltassanak.

Az ügyvédek ezen törekvésük jogosságát két irányban indokolják. Első indokuk az, hogy a jegyzők nem tudják a perenkívüli beadványokat azzal a szakképzettséggel elkészíteni, amely biztosítja a későbbi jogviták kizárását, második pedig saját anyagi helyzetük, amelyben rá vannak szorulva a magánmunkálatok utáni jövedelmekre is, hogy egzisztenciájuk biztosítottassék.

Ami az első indok tarthatatlanságát, merőben alaptalan voltát illeti, ezt már bebizonyítottuk, sőt bebizonyítottuk azt is, hogy a jegyzői karnak a magánmunkálatok készítésétől való eltiltása egyenesen merénylet lenne a falukban lakó népmilliók érdeke ellen, akik így elesnének az ingyenes tanácsadótól s legkisebb magánügyeikben is aránytalan nagy költséggel és fáradsággal terheltenének.

Most az ügyvédi kar indokai másodikával kívánunk foglalkozni.

A legelső kérdés, van-e hát ügyvédnymor. Erre az a válaszuk, sajnos, igen is van és pedig nem kis mértékben.

De ha közelebbről vizsgáljuk a nyomor eredetét, okait, rá fogunk jönni, rá kell jönnünk, hogy azok egyáltalában nem abban keresendők, hogy a jegyzők magánmunkálatok végzésére fel vannak jogosítva, így azután, ha attól eltiltatnának is, a tilalom nem lenne az ügyvédnymor megszüntetője.

Az ügyvédi jövedelem Magyarországon elegendő, de megoszolva aránytalan.

Egy átlagos vidéki város statisztikai adatait igyekeztünk elég körültekintően beszerezni s azt látjuk, hogy e vidéki városban van harminczkét ügyvéd, akiknek összjövedelme kétszáznegyven ezer koronára tehető. Ha ezen összeget harminczkét felé osztjuk, ugy egy harminczkettő részre tisztességes polgári megélhetést biztosít és bizonyára nem beszélhet ügyvédnymorról az, akinek hétézer koronát meghaladó jövedelme van.

Csakhogy az összügyvédi jövedelem nem így oszlok meg, mert hat ügyvédnek van kétszáz ezer korona jövedelme s az ezenfelüli negyven ezer korona marad a többi huszonhatnak s ha negyvenezret osztunk huszonhat felé, akkor bizony a maradvány oly csekély, hogy el kell fogadnunk valónak azon állítást, hogy ügyvédnymor csakugyan van.

Az ügyvédjövedelem aránytalan megoszolásának két főoka van különösen. Először az, hogy mint minden jövedelmező, hasznos hajtó szabad foglalkozáshoz, tehát az ügyvédséghez is, tőkebefektetésre van szükség, hogy a kliens akkor fizessen, amidőn ügye befejezést nyert s bizony mindenki szívesebben viszi ügyét ahhoz az ügyvédhez, aki előleget nem kér, sőt sok esetben inkább ő maga ad. Másodsor, ma már majd mindenkinek gazdasági élete be van kapcsolódva valamely pénzintézet tevékenységébe, természetes, hogy leggyakrabban azon ügyvédhez fordul jogvédelemért, aki annak a banknak ügyésze, amely bankban a pénzügyeit lebonyolítani szokta.

Vagyis egy-egy vidéki városban van öt-hat vagyos ügyvéd, akik mindenkinek háta mögött egy pénzintézet is áll és ez az öt-hat ügyvéd vagyosossága, tehát irodájába megfelelő tőkebefektetés révén és bankja segítségével uralja a helyzetet, abszorbeálja az összes ügyvédi jövedelem öt-hatodrészt,

amíg a többi huszonöt vagy akárhány ügyvéd ez összjövedelemnek egy hatodrésztével kénytelen beérni, ami bizony egyértelmű a nyomorral.

Az ügyvédi jövedelmek ezen aránytalan megoszolásán nem segíthet a jegyzőknek a magánmunkálatok készítésétől való eltiltása, mert hiszen a jegyzők magánmunkálódása nem okozója az aránytalan eloszlásnak.

Ezen aránytalanság a jövedelem megoszolásában akkor is fenforog, ha a jegyzők a magánmunkálatok készítésétől eltiltatnak, minek folytán e tilalom nem fog az ügyvédnymorra enyhítőleg hatni, hanem az amugy is feleslegesen bő jövedelmű irodák bevételeit fogja szaporítani.

Nem tartozik e rovatra, hogy a kétség-telenül meglévő ügyvédi nyomor okainak eltávolítását tárgyaljuk, gyógyszerét keressük, de az bizonyos, hogy a jegyzőknek a magánmunkálatok készítésétől való eltiltása nem lévén ezen orvosság, sem a jegyzőket e jogos jövedelmüktől megfosztani, sem a nép millióit megkárosítani nem szabad és nem lehet e tilalom által, amely nem a kívánt célt biztosítaná, hanem egyeseknek amugy is tekintélyes jövedelemfeleslegét szaporítaná.

„A segédem.”

Én azt hiszem, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak országos egyesülete által kibocsátott „Kartársak” című felhívást mindnyájan egy érdelemmel olvastuk. Szívvel örvendek, hogy legalább a hang többé nem a régi. Eddig mindig csak kértünk, de hiába. Most követeljük fizetésünk és közjogi viszonyaink rendezését. Mindig elszorul a lelkem, valahányszor a rendszeresített állást betöltő segédjegyzőt így hallom bemutatni a vizsgálatokon megjelenő uraknak: „a segédem.” Adjanak nekünk önálló munkakört, ne legyünk mi a jegyzőségek rudasai. Tudjuk, mit kell nekünk elvégezni és én fogadni merek, hogy igazságos munkabeosztás mellett nagyban fog esőkkenni az irodai restánczia. Ne a jegyző uraktól függjön a segédjegyző hivatalos órája. Ne tőlük a szabadságra menetelünk. Schol egy hivatalban sincsen így, nem hiszem hogy valaha pl. a pénzügyigazgató így mutatta volna be valamelyik pénzügyi titkárát: „a titkárom”. Ha ezek az állapotok nem rendeződnek egy pár év múlva nagyon fureska képe lesz a jegyzői irodáknak. Így is mindenki csak a jegyző hiányáról beszél, hátha még mi is, kik ezen a pályán vagyunk igyekezzünk lebszélmi mindenkit arról a szándékáról, hogy valaha jegyzőgyakornok legyen.

Most szedjük össze minden erőnket, mutassuk meg az illetékeseknek, hogy nem vagyunk többé betömött száju, sorsával megelégedett „segéd- és kezelő-személyzet”.

Akkor lesz csak igazi zürzavar, ha a segédek már többé nem bírják a tollat s a szorgalmas kezük nem róják a sok számot egymás mellé, melyekből nekünk is jutott egy nagy összeg „1000”. Ennyi a fizetésünk, igaz, hogy négy elemi osztályt és földmives iskolát végzett gazdasági alkalmazottak is kapnak ennyit, és még a termésből egy bizonyos százalékot, de itt már igazán mi vagyunk a hibások, miért nem mentünk kevesebb képzettséggel jobb javadalmazású állásra.

Én részemről azt hiszem, hogy nem sokáig bírjuk tovább húzni az ígát. Jó dolgot nem is lehet követelni azoktól, akik nem tudnak az anyagi gondok miatt még aludni sem. Hogy eddig nem követeltünk azt hitték, hogy semmi kívánni valónk nincs, schol nem fáj nekünk. Hej pedig, ha mindent elmondanánk, ami fáj nekünk, tudom az ország védelmünkre, segítségünkre sietne.

Az állam mindenkiről gondoskodik, csak éppen rólunk nem. Az utkaparók és állami szolgák kapnak drágasági pótlékot, a vasuton való uta-

zások kedvezményes jegyet, de mi nem. Mi az állam nagy családjában a mostoha gyermek szerepét kaptuk. A többi gyerekek kalácsot esznek, nekünk pedig még barna kenyérre sem jut.

Szeptemberi nagy gyűlésünkön határozott lépésre határozzuk el magunkat, ha most is csak üres kézzel bocsátanak el. Addig pedig, míg eljön a gyűlés napja, minden nap imádkozzunk így: „Oh fizetésrendezés, szolgálati pragmatika, jöjjön el a te minisztered!”

Magyarpalatka, 1912. augusztus hó 26.

Marosi Dénes,
segédjegyző.

Adtuk ezt a cikket úgy, ahogy kaptuk, de hozzáfűzzük a magunk észrevételeit. A községi közigazgatás valamennyi munkása egyenlően rossz helyzetben van. A jegyzők nemkülönben, mint a segédjegyzők és a községi alkalmazottak. E helyzetből nem az lehet a menekülés, hogy a községi közigazgatás munkásai egymást is ellenséges szemmel nézzék. Teljes egyetértésben lehet a küzdelmet diadalra vinni és a községi közigazgatás valamennyi munkásának kezét kézbe fogva kell a közös érdekekért harcolni. A segédjegyzők és községi alkalmazottak sanyarusága nem a jegyzői karban, hanem a községi közigazgatás szerkezetét hibáiban keresendő. Mi ma is hivesi vagyunk annak, hogy a segédjegyzők és községi alkalmazottak egyesületi különállása szüntessék meg s olvadjanak a jegyzői karba, természetesen azonban csak akkor, ha az országos jegyzői egyesület vezetőségében oly személyi, alapszabályaiban oly szervezeti változások lesznek, amelyek ennek az egyesületnek eredményes működését biztosítják.

Ünnepelt alispán. Abaujtona vármegye főispánja és alispánja között — mint ismeretes — affér támadt, mert a főispán a kassai községi közigazgatási tanfolyam éléről elmozdította az alispánt és helyébe vejtét nevezette ki. Az afférban a vármegye közönsége — pártkülönbség nélkül — az alispán mellé állott, aki hosszú éveken keresztül vezette kellő hozzáértéssel és buzgalommal a tanfolyamot és egyebekben is pártatlanságával vármegyeszerte élénk rokonszenvet hódított a maga részére. A vármegye közönsége az alispánon esett méltatlanságot a maga sérelmének fogta fel és abban személyes üldözést látott. Erősen készültek, hogy a közgyűlésen tüntessenek az alispán mellett, minthogy azonban a közgyűlés ideje még távol esik, ma értekezletre jöttek egybe, hogy azon adjanak kifejezést az alispán iránt való bizalmuknak és ragaszkodásuknak. Az értekezleten ugy a nemzeti munkapárt, mint az ellenzék tagjai teljes számmal jelentek meg. Ott voltak továbbá gróf Hadik János főrend, Semsey László, Szalay László, Hammersberg László, Bárczay Ferencz és Gedon Aladár orsz. képviselők. Az értekezleten Semsey László elnökölt, aki megnyitó-beszédében hangzott, hogy az alispánt ért sérelem az egész vármegye közönségének sérelme. Azután küldöttség hívta meg Puky alispánt, aki a terembe léptekor viharos taps és éljen fogadott. Bárczay Gábor üdvözölte lelkes szavakkal és méltatta a vármegye érdekében mindenkor kifejtett közhasznú munkásságát. Erős szavakkal bélyegezte meg a főispán eljárását. Ezután határozati javaslatot terjesztett elő arról, hogy a vármegye közönsége a maga sérelmének látván Puky felmentését, abban személyes üldözést lát, amelyvel szemben bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja az alispánt. A határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadták és gróf Semsey László az értekezletet bezárta. Délben egy órakor 150 feritékes bankett volt a Schalk-ház nagytermében. A felköszöntők sorát gróf Hadik János nyitotta meg, aki kiemelte, hogy a vármegye közönsége a mai napon újabb tanujelét adta annak, hogy amikor az igazság védelméről van szó, minden mellékes tekintete felé emelkedve egyöntetűen száll sikra. A vármegye tisztikara mindenkor számíthat arra, hogy ha bármely tagját méltatlan támadás vagy sérelem éri, akkor a vármegye közönsége teljesíteni fogja kötelességét és egész erejével az igazság védelmére fog kelni. A vármegye tisztikarát és annak tiszteltreméltó vezetőjét: dr. Puky Endrét alispánt éllette. (Zajos tetszés.) Utána Bárczay Ferencz, a gőnczi kerület munkapárti képviselője, az alispánban a magyar férfias erények példaképét ünnepelte és biztosította arról, hogy a megye pártkülönbség nélkül, mint egy ember, áll melléje, ha szükség lesz arra. Dr. Puky Endre alispán válaszában ezután és minden elismerést szülő-vármegyéje közönségére hárított át. Hammersberg László Hadik János grófot éllette, Szalay László pedig Semsey László

grófra emelte poharát. Végül felolvasták a nagy számban érkezett üdvözlő táviratokat. *Andrássy Gyula* gróf a következő sürgönyt küldte: „Sajnos, megjelenésben akadályozva lévén, távolról küldöm személyed iránt érzett nagyrabecsülésem és barátságom kifejezésével meleg üdvözlőmet. *Andrássy Gyula*.”

A községi és körorvosok nyugdíjintézte ügyében a belügyminiszter értekezletre hívta az Országos Orvos-Szövetség képviselőit. Az értekezleten *Jakabffy Imre* belügyi államtitkár elnöklésével csak ma tartották meg a belügyminisztériumban. Az értekezleten a nyugdíjintézet alapelveiről és egyes részletkérdéseiről beható eszmecsere folytattak, amelynek folyamán az orvosok megbízóik nevében is előadták az orvosi kar kívánásait s hozzászóltak a felvetett kérdésekhez. Az értekezlet megnyugtató megállapodásokra vezetett, amelyekért a jelenlevő orvosok a miniszternek és az államtitkárnak köszönetüket fejezték ki. A megállapodások alapján a nyugdíjszabályzat végleges tervezetének elkészítéséhez a belügyminisztériumban azonnal hozzáfálnak, úgy hogy a nyugdíjintézet életbelépése most már csak rövid idő kérdése.

Egy törvénytelen miniszteri rendelet ellen. Szekszárdról jelentik: A szekszárdi ipartestület választmánya legutóbbi ülésében foglalkozott *Beóthy László* kereskedelmi miniszternek azon országoszerzte elkészítését szült rendelkezésével, amely a cséplőmunkásokat a munkásbiztosító pénztár hatásköréből véglegesen ki akarja vonni. Az ipartestület választmánya ezzel kapcsolatban megállapította, hogy az 1912. VIII. tcz., valamint a földmivelésügyi miniszternek 4000/1912. sz. rendelete, melyek a cséplőmunkásokat és a vizszabályozási társulatok munkásait az 1907. törvényekben szabályozott balesetbiztosítás alól kivonják és ez által a balesetbiztosítás összes terheit a kisiparosság nyakába zúdítják, a legnagyobb igazságtalanság, mert ezeknek a terhére csak az évenként horribilis összeget kitevő azon járadékok összege is, amelyet a pénztár az elmúlt öt év leforgása alatt a cséplő- és vizszabályozási üzemekben balesetet szenvedett és munkaképtelenné lett munkások részére megállapított és életük fogyatékosságát. Az ipartestület ezen méltánytalanságok megszüntetésére országos agitációt fog indítani.

A vármegyei díjnokok mozgalma. A vármegyei tisztviselők, segéd- és kezelőszemélyzet illetményének rendezését magában foglaló új törvényben megkezdkezett a munkapárt a vármegyei díjnokokról, akik leginkább vannak rászorulva a fizetésrendezésre. A vármegyei közig. díjnokok ezért elhatározták, hogy azonos tartalmú kérvényt intéznek az egyes törvényhatóságokhoz, hogy azok hívják fel a díjnoki karra a kormány figyelmét és vigyék keresztül illetményeik rendezését. Békés vármegye keresztlő illetményeik rendezését. Békés vármegye díjnoki kara már be is nyújtotta kérvényét a vármegye törvényhatósági bizottságához. Kifejtve abban, hogy a nemrég megkapott családi pótlék egyáltalában nem elegendő arra, hogy sorsukon csak némileg is javítsanak. Addig is tehát, amíg törvény gondoskodik a díjnoki karról, január 1-től visszamenőleg drágasági pótlék megszavazását és sürgős kiutalását kérik a vármegyétől.

Új jegyzői állások Zalamegyében. A belügyminiszter megengedte, hogy a községi közigazgatás fejlesztése érdekében a bazonjai, cserföldi, mura-baráti, rédicsi, szentgyörgyvölgyi, zalagyertyamosi és zorkóházi közigazgatás mellé segédjegyzői állások szerveztessenek s ehhez az állami hozzájárulást megadta. Az új állásokat már legközelebb betöltik, ami mindenesetre ér annyit, mint egy csepp víz a tengerben. Nem 7 segédjegyzői állásra van szükség a hazában, hanem kerek szám: 7 ezerre.

A szegedi városi mérnökség botránya. Ismertettük már azt az éles harcokat, mely a szegedi városi mérnökség és dr. Gróf Árpád ügyvéd között, az utóbbinak házépítése körül támadt s amelynek során Gróf a legsúlyosabb vádakkal illette a mérnökség több tagját. A polgármester a főljelentés nyomban megindította a fegyelmet megelőző vizsgálatot. Közben természetesen a mérnökség sem maradt nyugton és egy-két embere a szegedi lapokban Gróf állításait cáfoló nyilatkozatokat tett közzé. És minthogy a minap újból be akarták szüntetni Gróf építkezését, az érdekeiben súlyosan megsértett ügyvéd ma azzal válaszolt, hogy újabb főljelentést adott be a polgármesterhez, amelyben most már igen súlyos konkrét vádakkal illeti a szegedi mérnökséget. Főljelentéséhez leveleket, periratok másolatait, telekkönyvi kivonatokat csatol

Gróf, aki a mérnökség ellen emelt konkrét vádakat így csoportosítja:

1. Dr. *Glattfelder Gyula* csanádi püspök lelepkopánczi birtokából 4500 holdat parcellázott és ezt a munkát 3 korona egységárért két városi mérnök: *Jakabffy Lajos* és *Simák Ferencz* vállalta el. A két mérnök a munka véghezvitelére külön irodát rendezett be, ahol még több városi és kataszteri mérnököt foglalkoztatott. 2. *Biró Benő* főmérnök helyettes márczius 8-án 9000 koronáért vett egy háztelket, amelyre július 2-án a „Szegedi Kereskedelmi és Iparbank”-tól 16.000 korona jelzálogkölcsönt kapott. 3. Ugyancsak *Biró Benő* 1911. szeptember 7-én 85.178 koronáért vett harmadmagával egy háztelket és alig néhány hónap múlva annak egy részét ajándékképpen kapta meg birtoktársaitól. 4. Egy vágóhídi átalakítás a mérnökség egyik tagját igen közelről érinti és emiatt késik. 5. A dorozsmai műutba a fölvizsgáló bizottság által használhatatlannak nyilvánított anyagot építettek be, emiatt el is romlott már a műut. A város mérnöke magánérdekből tette ezt. Főljelentését azzal végzi Gróf, hogy a mérnökség újabb és újabb erőket kér a várostól, amikor tagjainak ilyen nagyarányú privát elfoglaltságra van idejük.

Városfejlesztési program. Némethy Károly belügyminiszteri államtitkár ma egy újságíróval lefolyt beszélgetése során a városok fejlesztéséről a többek között így nyilatkozott:

— A városok fejlesztéséről szóló törvény már szentesítve van — mondta az államtitkár — és most áll végrehajtás alatt. Ez a törvény határozottan utasítja a kormányt, hogy két év alatt be kell nyújtania a városok szervezéséről, valamint a városi rendőrség országos szervezéséről szóló törvényjavaslatokat. A városfejlesztési törvény Budapestre és Fiuméra nem vonatkozik. *Budapestről tehát külön törvényt fog készíteni.* Előreláthatólag ez sem késik már soká. A főváros törvénye 1872-ben készült, tehát teljesen elavult. Régibb, mint a városok törvénye. Az amerikai módon megnövekedett Budapestnek ez a törvény nem felel meg, nem is felelhet meg. Tudja ezt minden illetékes tényező és mondhatom, a főváros nem fog kimaradni a játékból!

Toloncolás a csendőrök zsebére. A máramarosi csendőröknek igen sok munkát ad most az, hogy a határrendőrségi ügyek végzésével a külföldi illetőségű egyének toloncolását is ők végzik. Különösen azóta, hogy a visóvígyi vasút építését megkezdték, naponta 10—15 külföldi (legnagyobb részben szerb) egyént is toloncolnak. A rengeteg toloncolás oka az, hogy a vállalkozók nem fizetik a kiadott bért és így a munkások nem állanak munkába; van tehát dolga bőven a csendőrségnek. Nagyobb baj azonban ennél a csendőrségre nézve, hogy saját pénzükhöz kell a toloncolók jegyeit megváltaniok s az állam részére így kölcsönözött összegeket csak néhány hónappal később kapják vissza.

A szegedi pótadó. Szeged város közgyűlése még 1879-ben ötven százalékban állapította meg a városi pótadót, amely azóta változatlanul maradt. Az új házadótvörvény és egy speciális szegedi lakásadó: a házbérfillér oly tetemesen emelték a város adójövedelmét, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok körében a pótadó leszállítására irányuló mozgalom indult meg. A mozgalommal szemben ma még alighanem azok a nagyobb tábor, akik a pótadó leszállításáról hallari sem akarnak, mert szerintük a városra oly nagy feladatok megoldása vár, mint a csatornázás, a kórház és a fogadalmi templom építése.

Megüresedett községi jegyzői állások. Kismajtény körj. a., 1600 K fiz., szabad lakás, díjak, okt. 10., déli 1 óráig. Főszolgab. *Nagykároly*.

Ofutak, közs. jegyzői a., 1200 K fiz., kétnegyed telek szántóföld haszna, 12 km. hasábas tűzifa, szabad lakás, szept. 10. Főszolgab. *Ujvidék*.

Baja-Szent-István, adóügyi jegyzői a., 874 K községi fizetés, 200 K lakpénz, 19 hold szántóföld haszna (725 K -ra értékelve), marhalevelődíjak, szept. 17-ig. Főszolgabíró *Kiskörös*.

Szerele, jegyzői a., 1000 K fiz., 4 szobás szabad lakás, külső és belső kertek, 38 kat. hold szántó haszna, legelő illetmény, szept. 14-ig. Főszolgab. *Kiskörös*.

Ottlaka, jegyzői a., 700 K fiz., 800 K terményválság, 41 km. tűzifa és 34 mm. szénajárandóság, 28 hold szántó haszna (ennek hasznobére 2800 K), szabad lakás 1 hold kerttel, 240 K utiát., szept. 12-ig. Főszolgab. *Elek*.

Muraszombatvidék és *Bodóhegy*, segédj. a. szept. 26-ig. Mindkettőben 1000 K fiz., Bodóhegyen 120 K lakp.

Nagyszentpéter. I. o., esetleg a II. o. segédj. a., 1000 K fiz. (és 240 K közigazgatási illetőség), illetőleg 800 K fiz., szept. 13-ig. Főszolgab. *Perjámos*.

Somlyóujlak, segédj. a., 1150 K javadalmak, szept. 25-ig. Főszolgab. *Szilágyosmlyó*.

Nemesvölgy, alj. a., 1000 K fiz., 200 K lakp.,

magán munk. díjai, önálló hatáskör szept. 14-ig. Német nyelv szükséges. Főszolgab. *Rajka*.

Békés, segédj. a., 1000 K fiz., szept. 20-ig (kilátásban 1250 K fiz. és 300 K lakp.) szept. 20-ig. Főszolgab. *Békés*.

Jánosházvidék, segédj. a., 1000 K fiz., 120 K lakp., szept. 12-ig. Főszolgab. *Czellőmölke*.

Marosludas, segédj. a., 1000 K fiz., 300 K lakp., szept. 20-ig. Főszolgab. *Marosludas*.

Horgos, adóügyi segédj. a., 1000 K fiz., 200 K lakp., szept. 30-ig. Főszolgab. *Kiskundorozsma*.

Magura, segédj. a., 1000 K fiz., szept. 20-ig Főszolgab. *Oradna*.

Megüresedett községi orvosi állások. Kőlesvári körv. a., 1600 K fiz., 500 K lakpénz, 600 K uti át., 1000 K helyi pótlékdíjak, szept. 20-ig. Főszolgab. *Fehérgyarmat*.

Temessziget, közs. orv. a., 1600 K fiz., 800 K helyi pótlék, 1200 K helyi pótlék, 800 K rendkív. segély, (összesen 4400 K), szabad lakás, díjak, szept. 25. d. e. 12 óráig. Főszolgab. *Kevevára*.

Alsószinevér, körv. a., (3 község), *Madánka* körv. a., (12 község) *Iszka*, körv. a. (10 község) mindhárom a következő javadalmakkal, u. m. 1600 K fiz., 1200 K helyi pótlék, 500 K lakpénz, 700 K fuvarát. (Alsószinevéren csak 300 K, de elnyerheti az erdőgondnoksági kerület egészségügyi szolgáltatás, évi 800 K és fuvardíj mellett.) Szabályszeri díjak. Okt. 10-ig. Főszolgab. *Ökörmező*.

A rovatvezető üzenetei.

Kérdés: Valamely tisztviselő magasabb állásból választatott meg a lakbérnegyed közepén; természetesen lakbérét már erre a negyedre felvette, kérdés, hogy megválasztása napjától a folyó évnegyed hátralévő idejére megilleti-e a magasabb lakbér?

Válasz: Nem, mert általános alapelv az, hogy az oly tisztviselőnél, aki már lakpénzzel egybekötött állásban van, előléptetés esetén a magasabb lakpénz csak annak az évnegyednek leteltétől jár, amely évnegyedre az illető előbbi állásában lakpénzt már felvette, vagyis, hogy a lakpénz az az időn belül, amelyre már felvett, változatlan marad.

Kérdés: Községi elüljáróvá nem választható az, aki életkora 24. évét be nem töltötte — törvényhatósági tisztviselővé választható-e 24 éves kora előtt?

Válasz: Nincsen törvényes rendelkezés arra, hogy csakis a 24. életév betöltése után lehetne törvényhatósági tisztviselői állásra alkalmazást nyerni.

Kérdés: Jegyzőválasztásnál alkalmazandók-e bizalmiférjak? Van-e o tekintetben felsőbb hatósági döntés?

Válasz: Bizalmiférjak csupán azoknál a községi választásoknál jelölendők ki, amelyekre a községi választóközönség eszközöl, ellenben ha a képviselőtestület választ. bizalmiférjak kirendelése nem szükséges. Így ítelt a m. kir. közigazgatási bíróság 2529—1903. szám a. hozott ítéletében.

Kérdés: Községi bíró választásánál jelölendő-e három egyén akkor is, ha csak egy pályázó jelentkezett?

Válasz: Községi bíró választásánál a hármas kijelölés csupán a jelentkezők elégtelensége miatt nem mellőzhető, hanem ha három jelentkező nincsen, vagy ha a jelentkezők közül három egyén alapos ok miatt ki nem jelölhető, akkor e jelölteknek a törvényben megkívánt hármas száma olyan alkalmas egyénekkel is kiegészítendő, akik különben a kijelölésre nem jelentkeztek mert az 1886. XXII. t.-cz. 71. paragrafusa értelmében a bírói állást minden arra alkalmas és megválasztott községi lakos rendkívüli akadályoztatás esetét kivéve, elfogadni tartozik, következésképpen sem a kijelöltetés, sem a megválasztás az illetőnek akaratától, hogy t. i. a kijelölésre jelentkezett-e vagy sem, függővé nem tehető.

Kérdés: Helyes gyakorlat-e az, hogy a vármegyei pótadók a községi költségvetésben felvettnek, a községi adóval együtt kivetetnek és a község — tekintet nélkül arra, történt-e pótadóleírás — a vármegyei adókat teljes összegében befizeti?

Válasz: Ez a gyakorlat nem törvényes, mert a vármegyei pótadó a fizetett állami adók arányában közvetlenül az egyes adózókat, nem pedig a község egyetemét terheli; és a község kötelezettsége törvény szerint csak abban állhat, hogy a megállapított pótadót az egyes adózókra a meghatározott százalék szerint kiverse és a vármegyeinek beszedésére, tehát, hogy a pótadónak beszedését és kivetését a vármegye és az egyes adókötelesek között csupán követtse, miből folyólag a törvénybe hozandó állami adók után eső vármegyei pótadók is törölendők és ezek összegét a község saját házi pénztárából nem fedezheti. A vármegyei pótadók ezek szerint a községi költségvetésbe nem veendőek fel, hanem egyéni kivetés készítendő.

TANÜGY.

= Tanítók gyűlése. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács keresztényszociális szakosztálya ma délelőtt Gieswein Sándor országgyűlési képviselő elnöklésével ülést tartott. Az elnök megnyitójában rámutatott arra, hogy a szünidő leteltével a tanítóságnak ismét fel kell vennie azt a nagy kulturális és nemzetevelő munkát, amelynek előmozdítása ennek a szakosztálynak is feladata. Az ülés első előadója Haller István országgyűlési képviselő, választmányi tag volt, aki „A tanító, mint keresztényszociális tényező” címen tartott előadást. Többen szólaltak fel az érdekes előadáshoz, amely után Kovács Alajos tanító a katolikus tanítók üdülőházának ügyét ismertette. Határozati javaslatot nyújtott be, amely kívánja, hogy az összes katolikus tanítói körök járuljanak hozzá az üdülőház létesítéséhez. Káth József a katolikus tanítóegyesületek országos szövetségének megalakítását sürgette és erre vonatkozó határozati javaslatát a gyűlés magáévá tette. A közgyűlés elfogadta Wolmuth Ernő indítványát, amely szerint a katolikus tanítóság, amely nagy örömmel értesült a nagyméltósági püspöki karnak az egységes tanítói fizetés mellett elfoglalt álláspontjáról, épp oly nagy megdöbbenéssel vett tudomást a nagyméltósági vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak többször hangoztatott nyilatkozatáról, hogy a tanítói fizetésrendezésről szóló törvényjavaslat is különbséget tesz állami és nem állami tanító között. Ezt a megkülönböztetést a katolikus tanítóság oly sértőnek és lealázónak tartja, hogy előre is tiltakozni kénytelen ellene.

= A tanítók fizetésrendezése. Az állami és nem állami tanítók, valamint az óvónők és a gazdasági szaktanítók fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslat terveztek a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban elkészültek és a folyó hó második felében megnyíló képviselőházi ülészek első napjaiban a törvényhozás elé fognak terjesztetni. Ez alapon a tanítóság emelt illetményei az 1913. évi január elsejével esedékessé válik.

= Háromszáz gyermek iskola nélkül. Hogy mint zülük nemzeti népoktatásunk, hogy nálunk a hatóságok igyekeznek elpanamázni a kulturát: világosan mutatja eme kis tudósítás: Az alföldi Szolnokdomboka vármegyében fekszik, a csákgörbői járásban Vajdaháza község. E községben 250 család lakik, melynek 300 tanköteles gyermeke van. Ez a háromszáz gyermek három év óta semmiféle oktatásban nem részesül. Ha netán abban: hogyan forgácsolhatják majd szét Amerikában életerejük. Mert tanítót sem az egyház, sem a község nem alkalmaz. Ennek állítólag az az oka, hogy a tanterem nem megfelelő, nem dűledező, földes és kicsi. Az elszegényedett, alkoholista görög-katolikus román lakosság évekkal ezelőtt két kulturalap létrehozásához járult, az egyiket jelenben Balászfalván, a másikat Szamosújvárt kezelik maig is. Hogy ezen kulturalapok kamatait mire fordítják, nem tudható.

= Báro Eötvös József emléke. A jövő esztendőben fogjuk ünnepelni százszentéves évfordulóját báro Eötvös József, az első alkotmányos közoktatásügyi miniszter, a nagynevű államférfi és író születésnapjának. A „Tanítók Orsz. Szövetsége” vezetősége elhatározta, hogy a százéves évforduló alkalmából a nyári közgyűlés keretében báro Eötvös emlékének ünnepet szentel. Az emlékbeszéd megtartására neves közeleti férfit kérnek fel. Az ünnepségre meghívják a közoktatásügyi kormányt, az akadémiát, a sajtót és a nagyközönséget is. Az ünnepség második része Eresiben lesz, ahol a nagy halott sírját megszoszorozzák.

= Új középiskola Fiumében. Fiuméből jelentik, hogy ott ma nyitották meg a városi középiskolát. Az ünnepségen a kormányzóságot Kankovszky Ferencz miniszteri tanácsos, a rapprezentanczát dr. Vio Ferencz podeszta, Vio Antal képviselő és még néhány rapprezentante képviselték. Vio Antalnak, mint az iskolai bizottság elnökének megnyitója után Vio Ferencz podeszta mondott beszédet. Hangsúlyozva az új intézet fontosságát, melynek hivatalos nyelve az olasz lesz. Az iskolában a magyar nyelvet is behatóan fogják tanítani, hogy a növendékek min-

den téren érvényesülhessenek. Beszédében köszönetet mondott a kultuszminiszternek, gróf Wickenburg István kormányzóknak és minden más illetékes tényezőnek azért, hogy az intézetet megalapítani segítették. Kankovszky miniszteri tanácsos válasza után Gigante Szilvio és Dalmartallo Artur iskolaigazgatók beszéltek, akik a növendékeket kitartásra buzdították. Az intézet első osztályába 63 fiu és négy leány iratkozott be.

= Az iparművészeti iskolából. Az országos magyar iparművészeti iskolában tegnap és tegnapelőtt tartották meg a beiratásokat. A múlt évben életbe lépett ama miniszteri határozat, melynek értelmében az intézet összes szakosztályait nők is látogathatják, az idén nagyon megváltoztatta a beiratások képét, amennyiben igen sok nő jelentkezett felvételre. A rajzolási, s mintázási, valamint szakbeli felvételi vizsgákat a jövő hét első napjaiban tartják meg. Az előadások szeptember 12-én kezdődnek meg.

Nyilttér.

Er rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

A „Nemzeti” Baleset - Biztosító Részvény-Társaság

budapesti irodahelyiségeit

saját intézeti palotájába

VI., Andrásy-ut 45. alá helyezte át.

MATTONY FÉLE
GISSHÜBLER
természeti forrás
SAVANYÚVIZ.

Ékszervásárlók figyelmébe!

mindennemű arany-, ezüst és ékszer árúmat a legjutányosabban docsátom a közönség rendelkezésére.

Zirner Testvérek utóda

Liszt Hugó 2. Pontos címre Ügyeini.
Budapest, IV., Váci-utca 2.

Kirakatom megtekintését kérem, hol minden tárgyon a szabott ár feltüntetve van!

72-54.

Budapesti Autóipari R.-T.

Béautói

ÉJJEL - NAPPAL.

Garage. Javitó műhely.

72-54.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége e hó 19-én, esütörtökön délelőtt kilenc órakor Pozsonyban a vármegyeház nagytermében tartja XII. évi rendes közgyűlését.

(—) A Magyar Állami Altisztek és Szolgák Országos Nyugdíjpótló és Segélyzőegyesületének önművelődési és társalgó köre e hó 8-án, vasárnap, Budán, II., Medve-utca 6. szám alatti Fácán-vendéglőben saját özvegyei és árvái, valamint könyvtára javára tánccezal, díjkuglizással,

polgári házassággal és világpóstával egybekötött őszi mulatságot rendez. Kezdeté délután három órakor.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ Az Országos Ügyvédszövetség Budapest. Igazságügyi közigazgatásunk minden ténre kiterjedő radikális reformja, amely az ügyvédi rendtartás kérdését is felöleli, mozgásba hozta a magyar ügyvédi kart is, amely rövid egy évi fenállása alatt anyagi érdekeinek előmozdítására és védelmére ötezer tagot szervezett az Országos Ügyvédszövetségbe. A budapesti osztály október 10-én este fél hét órakor tartja dr. Burián Béla m. kir. udvari tanácsos elnökle mellett rendkívüli közgyűlését, amelyen megejtik a részleges tisztújítást.

§ Balogh bíró megint szerepel. A szabadkai alperesek között most nagy örömet kelt egy konfliktus, mely Balogh törvénytörési bíró s a végrehajtók között tört ki s a mi miatt egyelőre nem lehet ingatlan árveréseket tartani. Balogh bíró neve a Haverda-pörben vált ismertté. Akkor a bíró egy klerikális ujságban saját neve alatt hosszú cikket írt, amelynek az volt a tendenciája, hogy Haverda Máriát fel kell akasztani. A cikk miatt a Haverda ügy tárgyalására más bíróságot delegáltak és Baloghot büntetésből a telekkönyvhöz osztották be. Itt most a bírósági végrehajtókkal vezetett össze s hogy haragját éreztesse velük, az ingatlan-árverésekre nem őket küldi ki, hanem a királyi közjegyzőket, mert nem akar a végrehajtóknak jövedelmet juttatni. A közjegyzők, akik a bíróság megállapítható kiküldési díjat keveselik, nem kérnek a megtiszteltetésből, visszaküldik Balogh bíró végzéseit és nem funkcionálnak az árveréseknél. A helyzet tehát az, hogy ha a bíró hamarosan meg nem békül a végrehajtókkal, Szabadkán nem lehet ingatlan-árverést tartani.

§ A nemzetközi közjegyzői kongresszus. Bécsből jelentik: A német jogászyűlés alkalmából a nemzetközi közjegyző kongresszus állandó bizottsága is ülést tartott Bécsben a mai napon. Az ülésen dr. Holitscher Szigfried, budapesti közjegyző, nagy figyelemmel fogadott előadást tartott az új magyar polgári perrendtartásnak a nemzetközi viszonyokat érintő rendelkezéseiről. Az előadás feltett élénk eszmecsere indult meg, amelynek befejeztével az előadó indítványát elfogadták.

§ A Csávossy-örökség. Mint jelentettük szeptember ötödikén és hatodikán folytak tovább az elhunyt báró Csávossy Gyula hagyatékának tárgyalásai Gémesi Imre bílédi közjegyző vezetésével. A közjegyző mindenekelőtt közölte az érdekeltek örökösök megjelent képviselőivel a hagyaték bíróság egy végzését. Uganis ifju Csávossy báró és három testvére képviselője arra kérte a bíróságot, hogy a tárgyalások 45 napon belül fejeztessenek be. Az örökösök képviselői között ez nagy felzudulást keltett és az ügyvédek azzal a kijelentéssel, hogy ilyen körülmények között tovább egy perczig sem tárgyalnak, eltávoztak a közjegyzői helyiségből. Ezután nélkülön folyt tovább a tárgyalás egész a késő esti órákig. Másnap a hagyaték bíróság hallgatta meg az örökösök képviselőit. A tárgyalás gyupontjában báró Csávossy Elemér jezsuita szerzetes ügye állt. Tudvalevőleg báró Elemér báró atyjának végrendekezése után joglemondó szerződést kötött, 400.000 korona ellenében lemondott öröklési igényéről. Kézhez azonban csak 100.000 koronát kapott. Báró Csávossy Gyula és három testvérenek képviselői éppen ezért kérték a hagyaték bíróságot, hogy mivel a hagyatékban készpénz nincs, az azóta már lejárt 300.000 korona hagyaték terhet az ingatlanok egy részének elárverezése útján szerezhessék meg. Ez a kérelem erősen érintette a jezsuita szerzetes érdekeit, aki a joglemondó szerződés daczára jogcímet tart az öröklésre s tagadja az atyjával annak végrendekezése után kötött szerződés jogérvényességét. Az árverést ügyében a napokban fog dönteni a bíróság, s az örökösökkel írásban közli határozatát.

§ Kegyelem Tarnowszka grófnának. Valenczéből jelentik nekünk: Az Adriatico értesülése szerint Tarnowszka grófnának megkegyelmezése a mentenegrói királynak, a grófnó távoli rokonának közbelépésére történt. A király különösen a grófnó két kiskoru gyermekére való hivatkozással kérte az elítelt aszony megkegyelmezését.

§ A hivatalos titok. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kárára elkövetett kétszáznyolcvanezer koronás váltóhamisítás fölfedezése után Pinterics Károly törvényszéki írásszakértő a főkapitányságnál Ryhliczky Zoltán kézjegyet találta gyanusnak és Ryhliczky Zoltán váltói czimen brosurát adott ki, melyben fényképekben is ismertette a bank leszámított váltóit s határozottan Ryhliczkyt jelölte meg a hamisító gyanánt. A törvényszék mint első fokú fegyelmi bíróság Pintericset hivatalos titok megsértése és kötelességének megszegése miatt rosszalásra ítélte s egyttal kimondotta, hogy brosuráját reklám-hajhászából írta. A vádlott írásszakértő azzal védekezett, hogy teljesen jóhiszeműen járt el, az igazat írta, ezenkívül be akarta bizonyítani, hogy a sajtó által lekicsinyelt írásszakértők igenis érték dolgukat. Négre pedig ki derült, hogy nem vádolt ártatlanul, mert a váltóhamisítást csakugyan Ryhliczky követte el. A budapesti királyi tábla fegyelmi tanácsa ma helyet adott Pinterics főlebbezésének s fölmentette a vád alól. Megokolásában kimondotta a tábla, hogy a vádlott a valóságot írta meg s brosurájának botrányos része nincs, valamint büreklámról sem lehet szó.

§ A büntetlen előélet. Igen okos és érdekes fejtegetést közöl az Ügyvédek Lapja ma megjelent számában. A büntetlen előélet mint minősítés a czikk czime és azzal foglalkozik, hogy a kormány bírhatné váltórikkanca-rendeletében olvasható: „Nem nyerhet újságelárusítói igazolványt, aki két ízben büntetve volt.” A czikk arra terjed ki, hogy az ilyen paragrafus teljesen ellentétben áll minden modern, humanus felfogással, amelynek czélja az emberek megjavítása a büntetéssel, nem pedig az, hogy ezáltal kizárják a társadalomból és tőle megvonják a megélhetés lehetőségét. Mit csináljon az, aki most szenvedte el büntetését, legyen terhére a rabsegélyzőnek, patronáznak és hasonló javító intézményeknek? Hiszen amíg elhelyezi magát és állást kap, átmenetnek is jó az ilyen önállóság. Ezenül mit csináljon az ilyen ember? Ahova munkáért kopogtat, elűzik, mert büntetve volt. Ahol szabad foglalkozást keres, elűzik, mert büntetve volt. Ahol tisztességes megélhetést vél találni, nem türük meg, mert büntetve volt. Így szinte rákényszerítik, hogy visszaeső legyen! Az Ügyvédek Lapja czikke különben azt is kifejti, hogy a kormány sajtórendelete visszaállítja az 1848. évi XVIII. t.-cz. által „örökre” eltörölt előző vizsgálatot, cenzurát.

§ Előzetes letartóztatás sajtóperben. Még az általános képviselőválasztások idején történt, hogy Boros Brindus Mihály egy 32 oldalas röpiratban arra szólította fel a hajdusoboszlói és szegvári kerület választóit, hogy ne szavazzanak Mezői Vilmosra, a 48-as szociáldemokrata párt jelöltjére, akit a röpirat a becsületsértő és rágalmazó kitételek egész özönével illetett. A röpiratban foglalt becsületsértés és rágalmazás miatt Mezői Vilmos ügyvédje utján még 1910. augusztus havában sajtóperert indított a röpirat szerzője, Boros Brindus Mihály fővárosi lapszerkesztő ellen. Mint hogy a rágalmazó nyomtatványt Czeglédén állították elő, a kecskeméti sajtóbíróság volt illetékes az ügy elbírálására. A kecskeméti törvényszék azóta négy ízben tüzte ki a főtárgyalást, de a vádlott egyetlen egyszer sem jelent meg, holott az idézést szabályszerűen kézbesítették neki. Ma ötödször volt kitérve a kecskeméti törvényszéken a főtárgyalás, de Boros most sem jelent meg. A budapesti államrendőrség, amely a kecskeméti törvényszék a vádlott elővezetése iránt megkeresett, azt sürgönyözte a törvényszéknek, hogy Boros Brindus Mihály Budapesten nem található. Viszont dr. Fenyves Ödön, a vádlott védője, táviratban azt jelentette a törvényszéknek, hogy Boros súlyos betegen fekszik a lakásán és ez okból nem jelenhet meg a tárgyaláson. A kecskeméti törvényszék erre dr. Mohr Bélának, a főmagánvádló képviselőjének indítványára, a büntető törvénykönyv 141. §-a alapján a vádlott előzetes letartóztatását elrendelte. A tárgyalási elnök távirati felszólítására a budapesti rendőrség Boros Brindus Mihályt már le is tartóztatta, azt a Borost, akit nem tudott megtalálni és kecskemétre szállítottva, ahol az újabb főtárgyalásig fogya marad.

SPORT

Bécsi löversenyek.

— Második nap. —

A mai, szombati versenyek eredménye a következők:

I. Nyeretlen kétvések versenye. Díj 5000 korona. Táv 1100 méter. 1. Hg. Hohenlohe sk Muusi II. (Shaw), 2. Mosei Kszaze (Winkfield), 3. Satellit (Pretzner), 3. Fasolt (Heidt.) Futottak még: Mon Cousin, Piccolo, Rabenbrat Farnese, Honos, Ábrahám, Piloty, Julius, Go-ahead, Florestan, Pepik, Duna, Mythorn. Küzdelem után rövid fejjelnyel nyerve, 8t hozszal harmadik. Tot.: 10:236, 20:208, 40, 208—167.

II. Dunure-handicap. Díj 1000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Springer G. 36 pk Pell-mell (Carslake), 2. Rahl (Varga), 3. Au (Heidt.) Futottak még: Miniszter, Visz, Szam, Little John. Könnyen három hozszal nyerve, nyakhozszal harmadik. Tot.: 10:60, 20:36, 47, 35.

III. Wienerwaldi díj. Díj 8000 korona. Táv 2000 méter. 1. Br. Springer G. 36 pm Oiseau (Carslake), 2. Kartacz (Winkfield), 3. Unbedacht (Ferguson.) Futott még: Re-Contr. Küzdelem után fejjelnyel nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:25, 24.

IV. Kétvések eladversenye. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Dohzi ménes pk Furfangos (Kozuch), 2. Mandragora (Carslake), 3. Lord (Korb.) Futottak még: Columba, Vadgalamb, Porte bonheur, Barika, Elf, Illner, Comedie, Morowy, Biakulla, Don. Küzdelem után egy hozszal nyerve, egy hozszal harmadik. Tot.: 10:105, 20:62, 49, 62.

V. Stronczian-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dr. Heilpern J. pk Graciola (Winkfield), 2. Hadd (Sas), 3. Retract (Korb.) Futottak még: Aides, Nicolas, Nagykörü, Rabló, Lovacsám, Lieblos, Diana, Kandi, Bowli, Kakuk, Biztosan egy hozszal nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:69, 20:68, 59, 89.

VI. Turul Stuple chase. Díj 1000 korona. Táv 4800 méter. 1. Hg. Pálffy M. 46 sk Bosko (Huxtable), 2. Daliás (Smutny), 3. Rosalie (Walkington). Futott még: Kandahar. Könnyen két és fél hozszal nyerve, fejjelnyelnyel hozszal harmadik. Tot.: 10:23, 20:26, 28.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. 36 pk Pannonia (Korb), 2. Peribee (Carslake), 3. Belladonna (Friedrich.) Futottak még: Beg pardon, Selavin, Szaracón, Sármany, Villám, Bserta, Pajtás II., Katapila, Fair play, Aleza, Fagyöngy, Csoka. Könnyen egy hozszal nyerve, három hozszal harmadik. Tot.: 10:45, 20:43, 74, 59.

— Harmadik nap. —

Vasárnap kerül eldöntésre a freudenauai pályán a szeptemberi meeting egyik legklasszikusabb versenye, az Esterházy emlékverseny, amelynek a Graditz-i ménes Laudonjának indítása ad nagyobb jelentőséget. Tekintettel arra, hogy a néhai Esterházy Miklós gróf emlékére alapított 62.000 koronás díjért legkiválóbb kétvéseink veszik fel a versenyt a németek legkiválóbb kétvéseivel, ez a verseny fogja megállapítani a jövő évi klasszikus versenyek oddslistáit. Laudon kétségtelenül elsőrangú telivér, de a Springer-istálló ez évben oly elsőrangú két éves loánnyal rendelkezik, hogy alighanem ezen istálló küldöttje viszi el az értékes díjat. Meglepetést Blondel okozhat. A többi futamok közül érdekes lesz az Amaranthus-verseny, amelyben Chilperic találkozik Ibykussal. Jelöltjeink:

- I. Lamoral—Fair plau
- II. Romulus—Grandville
- III. Springer-ist.—Laudon
- IV. Chilperic—Ibykus

V. Csárdabeli—Primissima
VI. Giddy Girl—Emiskillen
VII. Fram—Hajadon

Alagi löversenyek.

— Harmadik nap. —

Kellemetlen hideg időben mérsékelt számú látogató közönség jelenlétében futottak le ma Alagon az előbbiekhöz hasonlóan teljesen érdektelen versenyeket. Találón jellemezte a most folyó alagi meetinget egy egykori turf habituéből számos vihar után ideális lósportbarátú vedlett gentleman, amikor egész éjszakán át folyt heves kártyacsatához hasonlította, melynek résztvevői hajnalban álmosan, gyűrötten, minden kedv és érdeklődés nélkül tovább ülnek a játékasztal mellett és folytatják a játékot, mert még mindig ott van előttük a kártya. Az egyes futamokban ma is általában csak kevés ló futott és nagyjában a fogadott lovak győztek. A versenyek részletei eredménye:

I. Eladó versenye. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Esterházy B. 46 pk Borbolya (Kiss G.), 2. Mácsola (Issekutz), 3. Palikám (Sibrik.) Futottak még: Rivoli, „1900”, Füttös, Kuliczek. Könnyen négy hozszal nyerve, egy hozszal harmadik. Tot.: 10:33, 20:21, 22, 21.

II. Ujoncok akadályversenye. Díj 3000 korona. Táv 3200 méter. 1. Issekutz Gy. sm Mokány (Kollar), 2. Minca (Kisziváth), 3. Tokmány (Rybenski.) Futottak még: Spinoza, Tréfás, Never, St. Asaph, Netter Kaefér, Tou-Tou. Biztosan két hozszal nyerve, nyakhozszal harmadik. Tot.: 10:28, 20:24, 26, 25.

III. Dsidás-akadályverseny. (Handicap.) Díj 3000 korona. Táv 4900 méter. 1. Br. Inkey J. id pher Gara (Rybenski), 2. Papsajt (Kovács), 3. Hüttlen (Kisziváth.) Futottak még: Sufragette, Fabritius, Vakant, Ravenna, mint első nekilovaglás miatt diszkvalifikáltatott. Tíz hozszal nyerve. Tot.: 10:47, 20:25, 24, 24.

IV. Urlovaslovak gátverseny-handicapja. Díj 1500 korona. Táv 2400 méter. 1. Molnár L. 36 sk Oeratio (Folis), 2. Wamba (Vidale), 3. Daphne (Keresztés). Futott még: Péter. Könnyen két és fél hozszal nyerve, rossz harmadik. Tot.: 10:21, 20:22, 21.

V. Buvár-handicap. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Fáy B. id pk Foglaltó 55 kg (Novaszky), 2. Gazdasszony (Lipták), 3. Wladimir (Sinka.) Futottak még: Orom, Wood, Magyar, Önerulant, Sonate, Radium, Charmeuse, Iduna. — Küzdelem után fejjelnyelnyel hozszal nyerve, két hozszal harmadik. Tot.: 10:43, 20:70, 31, 131.

VI. Eladó kétvések handicapja. Díj 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. sk Anyus (Lipták), 2. Gyertünk csak (Sinka), 3. Kondwiramur (Hlavenka.) Futottak még: Midi, Pipiske, Leányvásár, Taifun, Mawourneen. Könnyen három hozszal nyerve, egy hozszal harmadik.

— Negyedik nap. —

A holnapi versenyprogramja sem büszkélkedik valami nagyobb attrakcióival. Legnagyobb meglepetés a Moloch-gátverseny handicapben remélhető, amelyben a csütörtökön győztes Bleriot várható elől; mellette még Duty jöhet számításba. A hároméves nyeretlenek gátversenyében újból szembe kerülnek Poltronne és Laska. Nézetünk szerint Poltronne a jobb ló. Jelöltjeink:

- I. Mácsola—Gyöngyület
- II. Tihamér—Samuela
- III. Bleriot—Duty
- IV. Poltronne—Laska.
- V. Arion—P. S.
- VI. Mór—Ropp.

A vasárnapi labdarugó mérkőzések,

— Négy I. osztályu bajnoki mérkőzés. —

Budapest, szeptember 7

Szeptember hó második vasárnapján, holnap, már teljes erővel megindulnak a küzdelmek az 1912—13. évi labdarugó-bajnokságért. Mult vasárnap volt az első bajnoki match, amely a tavalyi bajnokesapatunk, a FTC, nagyarányú győzelmével végződött. Azóta már egyszer újra játszottak a zöld-fehérek és váratlanul vereséget szenvedtek a BTC-től. A vereség realitásáról fog bizonyosságot tenni a vasárnapi mérkőzése az FTC-nek, amikor is a Tercsvárosi Torna Club lesz az ellenfele. Csapatunk közül talán a legszélyesebb játékot, illetve a nagy meglepetéseket a TTC szokta produkálni, mindannak dacára, ha rendes formájában fog játszani, erős küzdelme lesz a győzelemért a lelkes pirosingessel. A mérkőzés az Üllői-úti pályán kerül eldöntésre délután négy órakor. Előzőleg a vasárnap egyik legérdekesebb több matche kerül eldöntésre, a BAK és MAC

között. Mindkét csapat teljesen reorganizálva, ezúttal szerepel először a nyilvánosság előtt nem csekély érdeklődéssel. A tavalyi küzdelmek eredményei e két csapat között csak a legminimálisabb goalarányon végződtek, most azonban valószínű, hogy az a csapat szerzi meg klubja részére a két pontot, amelyik jobban állította össze csapatát. Ez a csapat alkalmasint a MAC csapata lesz. A mérkőzés kezdete délután 2 órakor. — Biró: Schubert.

A kies fekvésű Hungária-úti pályán a Magyar Testgyakorlók Köre mérkőzik szintén a bajnokság keretében a Nemzeti Sport Clubbal. A papirformát véve alapul a match győztese az MTK. Tekintve azonban, hogy a Nemzetiek csatársorukat teljesen felfrissítik új tagjaikkal — akik ifjúsági válogatott játékosok — és erős próbára teszik majd az MTK. híres és elsőrendű játékosokkal bíró védelmét. A csatársorban a kék-fehérekénél szintén változás fog beállni, mert a balszárnyat Nagy és Klein, az MTK. új, Kolozsvárról jött játékosai fogják képezni. A match kezdete d. u. 5 órakor lesz. A bírói tisztet Fehéri Ákos látja el. Előzőleg a második csapatok mérkőznek a szövetségi díjért.

A negyedik I. osztályu bajnoki match a Törekvés új pályáján lesz a Halom-utcában a Törekvés és BTC között. Ezen a felavató mérkőzésen a Kick-offot *Bermann Miksa* felügyelő ur, az észak-i főműhely-főnöke, az egyesület védnöke fogja rugni, aki a munkás testedés és ezzel az egyetemes magyar sport ügyét is minden alkalommal hathatós támogatásban részesíti és a testedés ügyei iránt a legmelegebb érdeklődést és szeretetet tanúsítja. A mérkőzést a nagy lelkesedéssel játszó Törekvés fogja megnyerni, akik minden lehetőséget ki akarnak használni — remélhetőleg fair játék mellett — hogy az első matchet új pályájukon megnyerjék. Biró Námos lesz.

A vasárnap egyéb mérkőzései a következők: II. oszt. bajnokság. URAK—KAOE millenáris-pálya, délután 5. órakor. — III. osztályu bajnokság. — Testvériség—FLJSE Népsziget, délután 3 órakor. — IV. oszt. bajnokság. KTE—Vas- és fém munkások Indóház-utca, délután fél 5 órakor. Zugló—Rákosszentmihály Amerikai-ut délután fél 5 órakor.

() **Kerékpárverseny.** Érdekes látványosságnak ígérkezik a Magyar Kerékpáros Szövetség rendezésében lefolyó kerékpár- és motorverseny a Thököly-úti versenypályán. A verseny egyik leg-szebb és legklasszikusabb száma a MKSz 1 és 10 km. és bajnoksága lesz.

() **Nemzetközi atlétikai viadal.** A Magyar Atlétikai Club vasárnap délután rendezi nemzetközi atlétikai versenyét, amelyen a 100 yardos *Királydíj* dől el. E versenyszámra 12 nevezés érkezett. Ezek közül a német Hermann, Szalai, Ondrus és Szobota nevei emelkednek ki. Az *Andrássy-díjban* rendkívül erős küzdelem várható. Erre a versenyre 10 nevezés érkezett. Hermann, Déván, Mezey, Szerlemhegyi küzdelme könnyen rekordot eredményezhet. Forgács után az 1 angol mérőföldes *Köburg-díjban* ugyancsak erős küzdelem ígérkezik a második helyért. A magasugrás *Frigyes* főherceg díjért hatalmas mezőnyt állít starthoz. Ez a szám egyébként a nap fő attrakciója. *Liesche, Wardener, Somodi* András kiváló erők.

Középnyert, vagy részletfizetésre legelőször
Butor EHRENTREU és FUCHS
 tesztvéreknél
 Budapest, VI., Teréz-körút 8.
 Képes aranygyék ingyen. Telefon 88-59.

KÖZGAZDASÁG.
Pénzpiac és tőzsde.
 Budapest, szeptember 7.

A sivar pénzügyi helyzetben a tőzsdén a forgalom a minimumra csökkent. Mindazok a körülmények, melyek a pénzpiacot érzékenyen érintik és a pénz drágulását előidézték, értékpiaconkat is befolyásolják. A tőzsde reagál minden kül- és belpolitikai eseményre és ha a bel- és külpolitikai bizonytalansághoz még pénzdrágaság is járul, eleven élet nem fejlődik a tőzsdén. Az esztendő nyolcz hónapja a pénzdrágaság, az állandó bizonytalanság jegyében zajlott le és amint a közgazdaság minden ága megérezte az abnormis helyzet alakulását, a tőzsde sem vonhatta ki magát az általános depresszió alól. Sőt az árfolyamlatot vizsgálva, arra a kellemetlen tapasztalatra jutunk, hogy első értékpiaconkat a legjobban érzi a nyomasztó pénzdrágaságot, mert az összes értékünk lényegesen vesztett árfolyamából. Így első sorban az államadósságok szenvedtek érzékeny kurzusvesztést, amennyiben az árfolyam most s a mult év utolsó napján a következőképen alakult:

	1912. szept. 7.	1911. decz. 31.	keve-sebb
4% Magyar koronajáradék	87.15	90.50	3.35
Magyar aranyjáradék	107.90	110.60	2.70
4% Osztrák koronajáradék	87.35	91.50	4.15
Osztrák aranyjáradék	112.75	115.—	2.25

Az államadósságok általában — mint ez az összeállítás mutatja — 3.5—4 százalékkal jegyeznek ma a december 31. kurzus alatt. A járadékok állandó árfolyamesése nagy szakirodalmat teremtett s a kurzus állandósítása érdekes tervezeteket vetett fölszínre. Daczára a kurzus megjavítására irányuló törekvéseknek, a renték árfolyamhanyatlásának megállítása nem sikerült.

Amint a renték, éppen ugy a többi fix kamatozásu papirosok árfolyama is csökkent. Fix kamatozásu papirjainkra rossz idők járnak. Új kibocsátásról szó sem lehet, sőt a már régebben plazirozott emissziók is visszavándorolnak az intézetekhez. Ezeknek a haza vándorló papirosoknak a fölvétele kemény próbára tette pénzintézeteinket, amelyek sikerrel birkóztak meg az abnormis helyzet teremtete viszonyokkal. A záloglevelek árfolyamán nem látszik meg oly élesen a rossz esztendő, mint az állampapirosok kurzusán, de azért itt is 2 százalék körül van az értékvesztés. Volt ugyanis

	1912. szept. 7.	1911. decz. 31.	keve-sebb
4% Belv. takptári zlevél	97.50	98.50	1.—
4% Keresk. Bank zlevél	88.50	92.75	4.25
4% Pesti Hazai I. Takp. záloglevél	88.50	91.50	3.—

A fix kamatozásu papirosok árfolyamvesztésével arányban áll a többi, ugynevezett spekulációs értékek kurzuscsökkenése. Daczára annak, hogy a pénzintézetek, ipari és kereskedelmi vállalatok fényes mérleget publikáltak és nagyobb osztalékkal kedveskedtek részvényeseiknek, az árfolyamot följavítaniok nem sikerült. A vezető bankpapirosok épp ugy hanyatlottak, mint a kisebb intézetek kibocsátásai. A mostoha pénzviszonyok miatt tartózkodott a spekuláció is, a tőkés is a tőzsdéüzlettel s a fokozott kínálattal nem tartott lépést a ke-

reslet. Az év első nyolcz hónapjában a bankpapirosokban a nagyobb értékváltozások a következők:

	1912. szept. 7.	1911. decz. 31.	keve-sebb
Budapesti bank-rész.	368.—	463.—	95.—
Hazai bank-részvény	299.—	311.75	12.75
Agrárbank-részvény	519.50	523.75	4.25
Magyar bank-részvény	657.50	702.75	45.25
Hitelbank-részvény	845.75	852.—	6.25
Keresk. bank-részv.	3975.—	4320.—	345.—
Pesti hazai első r.	17400.—	18150.—	750.—
Hermes részvény	352.—	375.—	23.—
M. orsz. közp. tkp.	1705.—	1785.—	80.—

Egyik-másik papirnál súlyos összeget képvisel az árfolyamvesztés. De még szembetűnőbb a kurzusvesztés az építkezési anyagokat gyártó papirosoknál. A néhány évvel ezelőtt megindult nagy építkezési tevékenység teljesen megakadt s különösen a fővárosban hanyatlak az építkezés. Amíg a pénzintézetek a jelzálogos kölcsönök folyósítását újból meg nem kezdik, addig az építkezés meg nem indulhat. Az építkezési anyagokat gyártó vállalatok nem is produkálnak oly kitűnő üzlet-eredményt, mint a mult évben, mert nincsenek annyira ellátva megrendelésekkel. A téglá és cement és vasgerendákat gyártó vállalatok papirosain meg is látni a kedvezőtlenebb üzletét, amennyiben a kurzusok ma s a mult év utolsó napján a következők:

	1912. szept. 7.	1911. decz. 31.	keve-sebb
István téglagyár	260.—	363.—	103.—
Ujlaki téglá és mészégető	336.—	432.—	96.—
Beocsini cementgyár	875.—	961.—	86.—
Kőbányai gőztéglagy.	1060.—	2250.—	1150.—
Bpest sztlőrinczi téglagy.	605.—	675.—	70.—

A legnagyobb árfolyamdifferencia ezeknél a papirosoknál mutatkozik. Amennyire indokolt a cement és a mészipari értékek árfolyamhanyatlása, épp oly kevésbé lehet megérteni a közlekedési értékek csökkenését. Itt a kurzus hanyatlás nem tulajdonítható egyének, egyedül a kedvezőtlen pénzpiaczi helyzetnek. A közlekedési vállalatok fokozott bevétel érnek el s ha ez még sem jut árfolyamukban kifejezésre, az kizárólag a sivar gazdasági helyzetnek az oka. A közlekedési vállalatok részvényeinek árfolyama így alakul:

	1912. szept. 7.	1911. decz. 31.	keve-sebb
Közuti Vasut	764.—	818.—	54.—
Városi Vasut	407.—	422.—	15.—
Bur Vasut	274.—	309.—	35.—

Világos ezekből a kis összehasonlító táblázatból, hogy amíg a pénzpiaczi helyzet meg nem javul, addig a tőzsdén sem fejlődhetik ki egészséges élet. A pénzdrágaság miatt a tőzsde-üzlet is drágább s amíg a magasabb kamattételek s a pénz nagy ára sujtják a tőzsdéüzletet, addig első értékpiaconkat a forgalom tovább is a minimumra redukálódik.

Domány Gyula.

A Jelzálog-Hitelbank alaptőkeemelése. Tőzsdéi körökben már napok óta élénk megbeszélések tárgyaló képezi az a hír, hogy a Jelzálog Hitelbank 50.000 darab új részvény kibocsátásával 40 millióról 50 millióra emeli alaptőkéjét. Bár a bank fél-évi mérlegének kedvező adatai eléggé indokoltá teszik önmagukban véve is azt a törekvést, hogy a bank saját tőkéinek szaporítása révén emelje fizetési eszközeit, mindazonáltal, mint minden teke-szaporítási akciónál, itt is a kombinációk egész raja kelt szárnyra. Az, hogy a bank vezetősége tényleg komolyan foglalkozik-e azzal a tervvel, hogy a jelenlegi viszonyok közepette lépje meg a világot egy tízmilliós részvénykibocsátással, ebben a pillanatban az ilyenkor szokásos tartózkodó nyilatkozatokból nem állapítható meg. Azonban a bank üzleti tevékenységének erősödéséből és egyre szélesebb alapokra való kiterjedéséből egynél több

MINDENKI
 aki iradokban, hivatalokban, üzletekben és gyárakban a tisztaságot, kényelmet és előszeretést szem előtt tartja
AZ „A. B. C.”-NÉL
 hivatal. tisztított kölesöntörökösöknek, portörökösöknek, padlóruháknak bevezetését, nagyon olcsó kölesöntő mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, olcsóval meg-
KEZDI.
 „A. B. C.” Egyesült Fehérmű Kölesöntő Vállalat,
 V., Visegrádi-utca 9. Telefon 46-86.
 Külön osztály vendéglők részére.

Tisztelt földbirtokos és háztulajdonos uraim!

A társadalom minden eszközrel oda törekszik, hogy minden tekintetben nemcsak egyénileg, de **valyonilag is teljesen megbízható elemek foglalkozzanak** a földbirtokos és háztulajdonos uraknak szolgáltatni a közvetítés terén felajánljam. A Budapesti postai részének 2630, 2632, 2633, 2637, 2651. és 4933. helyrajzi számok alatt felsorolt 6 darab III. emeleti házaim és a Sárospatai hatáiban levő birtokom, elég vagyoni garanciát nyújtanak arra, hogy a közvetítés terén, olyan irányban fogom földbirtokos és háztulajdonos ügyfeleimet képviselni, hogy ezentúl a többnyire vagyontalan és minden áron keresni akaró ügyfelekkel cégetem össztételvést nem fogják, ezek okáért

Strausz Adolf törv. bejegyzett cég alatt ingatlan-forgalmi- és jelzálogkölcsön közvetítő irodát nyitottam.

1) Föld-, telek- és építkezési kölcsönöket 50 évi amortizációt 4 1/2% mellett folyósítom. 2) Másodhelyű kölcsönök 6-7% mellett a legelőnyösebb speciális összeköttetésem révén van módomban kieszakozni.

STRAUSZ ADOLF törv. bej. ingatlan-forgalmi- és jelzálogkölcsön közvetítő irodája, Budapest, VII., Aréna-ut 17., I. em. 2. Telefon 67-28.

Nagybecsű leírásbeli megbízásokat elvárva s vagyoni : : : : : kiváló tisztelettel

indokot is lehet találni az alaptőkeemelésre. Hiszen a Jelzálog Hitelbank foglalkozni szándékozik legközelebb már az összes banküzletekkel, ami saját tőkéinek szaporítását okvetlen megköveteli. De nagy tőkét igényel a bank egyik fiatal alapítása, a Község és Városfejlesztő Részvénytársaság is. Ez a vállalat főleg a vidéki községek és városok világitásának, csatornázásának és egyéb városfejlesztő munkájának ellátására alakult s rövid fennállása alatt is olyan nagyarányú üzleteket kötött, hogy újabb tőkét igényel anyavállalatától. De a bank folyó üzletégei is úgy fejlődnek, hogy tényleg feltételezhető az, hogy az alaptőkeemelés terve megvalósul. Igaz, hogy a piaci viszonyok erre éppen nem alkalmasak, de az is bizonyos, hogy a Jelzálog Hitelbanknál ez különös nehézségeket nem okozna, mert hiszen olyan hatalmas és tekerős érdekeltsége van, amely a tízmilliónyi új részvény átvételét bármikor biztosíthatja.

Herezepimási téglagyár részvénytársaság. Herezepimási és Eggenhoffer-féle egyesült téglagyárak r.-t. cég alatt 700.000 K alaptőkével (1750 darab 400 korona n. é. részvény) új vállalat alakult Budapesten. Az igazgatóság tagjai: Leszner Sándor, Pollák Ignác, Pozsolt Béla, Singer Adolf, Singer József és Weill Rezső. A felügyelő-bizottságba beválasztottak: Adler Izidor, dr. Szántó D. Dezső, dr. Pártos Károly és Schönmann Mór.

A Francia Bank kamatlábemelése. Az angol jegybank kamatlábemelése után — értesülésünk szerint — a Francia Bank fogja először rátáját fölemelni a jövő héten tartandó ülésén. Párisban még az alacsony bankkamatláb van érvényben, de minthogy ott is nagyok a hitelügyek, a Francia Bank legközelebbi főtanácsülésén a kamatlábát föl fogja emelni. Ezután már gyorsan fogják egymást követni a kamatlábemelések. A német jegybank rátáemelése is rövidesen bekövetkezik s röviddel rá az Osztrák-Magyar Bank is a tulmaga, rátával fog dolgozni.

Harmadik osztály a gyorsvonatokon. A MÁV. igazgatósága, mint azt régebben megírtuk, Beöthy László kereskedelemügyi miniszter utasítására hosszabb idő óta foglalkozik annak megállapításával, mely vonalokon s mely gyorsvonatokat kellene harmadik kocsiosztállyal felszerelni. A MÁV. igazgatósága elvégzve a kérdésre vonatkozó tanulmányokat, részletes jelentést terjesztett a miniszter elé. A jelentés szerint nincsen lényegesebb akadály annak, hogy a MÁV. több vonalán már a folyó évi október elsejétől érvényes menetrend keretében III. osztályú gyorsvonati kocsi közlekedjenek. Valószínű tehát, hogy a MÁV. hálójának egy részén ez évi október 1-én a legtöbb gyorsvonat harmad-osztályú utasokat is szállít.

Az „Auer“-társaság — terjeszkedik. Az Auer-fény, magyar gázizzófény részvénytársaság — terjeszkedik. Ma tömeges körlevelet küldött szét, melyben bejelenti, hogy „esillárait közpénz vagy részletfizetésre adja el, ezenkívül a szükséges esillárok beszerzését megkönnyítendő, kölcsönösillár-osztályt szervezett. Ezen osztály azután — mondja a körlevél — lehetővé teszi esillár szükségletének nagyon csekély havi kölcsönjű fizetése mellett történő beszerzését. A kölcsönjűk amortizálják egyben a esillárok vételárát is. De tovább megy még a körlevél és azt adja tudunkra, hogy vállalkozik továbbá gáz- és villanyvezetékek szerelésére, a világítási és fűtési technika körébe tartozó mindenféle munkálatok végzésére, valamint gázizzófény-lámpák karbantartására.“ Szép tőle.

Értékesítési a vándoripari törvénytervezet tárgyában. Mialatt Ausztriában és Horvátországban valóságos szervezett hadjárat folyik a magyar vándoripari törvénytervezet ellen, addig nálunk még csak ma, vasárnap délelőtt nyilatkoznak meg először a főváros textil-konfekció iparosai és kereskedői a törvényjavaslat mellett. A kereskedelmi és iparkamara diszterméjén Holzer Sándor elnöke alatt lefolyó gyűlésen, mint értesülünk, a fővárosi kereskedők és iparosok határozottan vissza fogják utasítani az osztrákok jogtalan és illetéktelen beavatkozását a magyar törvényalkotásba. A gyűlés elő kerülő határozati javaslat örömmel üdvözi az új törvénytervezet, egyrészt mert visszaállítja a megrendelőgyűjtési szabadságot, másrészt mert ebben értékes védelmet biztosít a hazai cégeknek. Mindazonáltal az üzleti körök nem tartják elegendőnek a törvénytervezetben nyújtott védelmet s követelni fogják, hogy a törvénytervezet 4. paragrafusának 2. pontja új módosítások, hogy a külföldi cégek a megrendelőket a hazai telepen

legyenek kötelesek elkészíttetni illetve innét legyennek kötelesek szállítani. Egyébként pedig a törvénytervezet jelenlegi rendelkezéseit olyan minimumnak tekintik az üzleti körök, hogy abból engedni lehetetlennek.

Egy nagy cseh pénzintézet zavarai. Mintegy két hónappal ezelőtt a fővárosi pénzpiacra az a hír terjedt el, hogy a legnagyobb cseh pénzintézet, az *Ustredni Banka* fizetési zavarokkal küzd. A cseh bank válsága azért érdekel bennünket, mert nálunk sok ipari vállalatban van része, továbbá sok vidéki, különösen nemzetiségi pénzintézeteknek nyújt rezeskompt hitelt, azonkívül a fővárosban székelő Központi Bank Részvénytársaság is az ő alapítása. Annak idején a bank válságát azzal indokolták, hogy a bukovinai Raiffeisen-féle szövetkezeteknél volt nagy érdekeltsége. Ezeket a zavarokat — mint értesülünk — a bank még nem heverte ki s ezért az osztrák kormányhoz fordult segítségért. Az osztrák kormány eddig sem klerikális, sem nemzetiségi pénzintézetet cserben nem hagyott s valószínű, hogy az *Ustredni Bank* is kiségi szorult helyzetéből. Nem lehetetlen, hogy az anyaintézet zavarai kihatnak a budapesti alapításra, a Központi Bank Részvénytársaságra is, amely a múlt évben emelte föl 200.000 koronás alaptőkéjét 500.000 koronára.

Új ipari szakiskola. Komáromból jelentik: *Beöthy* László kereskedelemügyi miniszter *Kürthy* István főispán, *Sárkány* Ferenc képviselő, *Dományi* János polgármesterből álló komáromi küldöttségnek megígérte a komáromi ipari szakiskola létesítését. A miniszter utasította az iparkamara felügyelőt, hogy a helyszínen személynél tanulmányozza, milyen szakma volna a legalkalmasabb.

Köszönbányák fuziója. Megírtuk, hogy a tözsdén az a hír terjedt el, hogy a Salgótarjáni és a Magyar Általános Köszönbányák között fuzionálási tárgyalások vannak. Erre vonatkozólag „illetékes“ helyről (t. i. a köszönbányák igazgatóságai) ma azt a nyilatkozatot teszik, hogy „az a közlemény, mint a Salgótarjáni köszönbánya r.-t. és a Magyar általános köszönbánya r.-t. fuzionálásának, vagy közöttük e célból tárgyalások volna folyamatban, — teljesen alaptalan.“ Ez természetes is. Egészen másról van itt szó. Egy pár új igazgatósági tagságról.

Kontremintben a malmok. A gabonatözsdén sokat beszélnek mostanában arról, hogy az összes vezető malmaink kontremintben vannak. A lisztüzlet ugyanis olyan rossz, hogy malmaink kénytelenek a gabonatözsdén kontremintben operálni. Hogy milyen a lisztüzlet gyászos helyzete, azt legliverben igazolja az, hogy malmaink az év első hét hónapjában csak 6000 tonnászt; 1902-ben a vámkülföldre 943.000 mm. liszt ment ki, havonként 80.000 mm. Hav év óta esikken folyamatosan az export. 1906-ban 635.614 mm. lisztet vitték ki, 1911-ben már csak 110.710 métermázsát, a lisztkivétel tehát 500 százalékkal esőkkent.

A Budapesti Bank parcellázása. Megemlékeztünk már arról, hogy a Budapesti Bank Részvénytársaság nyilvános árlejtésen megszerezte a gömörmezei bankai uradalmat 470.000 koronáért. Egyik nagyobb fővárosi pénzintézet is részes volt az üzletben 35 százalékos erejéig. Ez a bank azonban most lemondott az üzletben való részvételéről s így a *Budapesti Bank* egyedül fogja lebonyolítani a parcellázást. A bank különben egy tagban akarta az uradalmat értékesíteni, de a nehéz pénzügyi viszonyok miatt kevés a reflektáns. A birtokhoz nagy kastély is tartozik, ami fölötté emeli a különben nem a legjobb minőségű birtok értékét. Ha az egy tagban való értékesítés fiaskóval végződik, úgy a bank még ebben az évben megkezdheti a birtok földarabolását. A parcellázás a gömöri vidéken sikerrel kecsegtet, minthogy ott a földélesség állandóan nagy s emellett a munkabérek sem magasak.

Gyertya-tröszt készül. Az a mértéktelen drágítási folyamat, mely az összes mezőgazdasági és ipari szakmákban tapasztalható, nyomban trösztök alakítására vezet, ha akad egy olyan vállalat, amely a nagy tőke ármezőgazdasági hatalmát kikezdeni szándékozik. Így pl. Bécsben az Angol-Osztrák Bank összeolvastotta a *Selicht RT.*-ot az *Apolló* gyertyagyárral. Ez a tömörülés dacára a kartelnek, hoves versenyt kezdett a többi vállalat ellen és nemcsak az árakat nyomta, különösen az úgynevezett tercia-gyertyákban, amelyek nem képezik a

kartelegyezmény tárgyát, hanem vevőik közül is sokat elhódított. Néhány nagyobb osztrák és egy magyar gyár ennek folytán tárgyalást kezdett a bécsi *Laenderbank* vezetése alatt egymással abból a célból, hogy egy nagy részvénytársaságba olvadjanak össze. Amint megbízható forrásból értesülünk, a tárgyalásokat még nem fejezték ugyan be, de azért a budapesti *Turul* gyertyagyár r.-t. a *F. A. Sarg* Sohn et Co. bécsi, *J. Willheim et Sohn* bécsi, *Ignaz Weineck* stockeraui és a *Juno Stearinkerzen-und Seifenfabrik* vorm. *Steger et Co.* bécsújhegyi gyártelepeket egy a *Laenderbank* által létesítendő részvénytársaságnak átadják, illetőleg ebbe a társaságba beleolvadnak. Az eddig a trösztbe csatlakozott vállalatok mintegy 20 millió K tőkét képviselnek. Az új társaság 1913. január 1-én kezdi meg a működését. Addig még igyekeznek néhány cseh s morya gyertyagyárral is megegyezni, illetőleg azokat is ebbe a trösztbe beleolvasztani. Szóval a legjobb úton haladunk a közönség újabb megszorítása felé.

Mégis van kivételi tilalom Szerbiában. A szerb kormány a takarmányezikkek kivételi tilalmára vonatkozó rendeletéről kitünt, hogy minden dementi dacára is való tény. Több helybeli és bécsi cég belgrádi üzletfeleikhez fordult felvilágosításért és egyértelműen azt a választ kapták, hogy a kérdéses miniszteri rendelet tényleg megjelent a Belgrád utcáin falragaszokon kilárdítottat. Már tegnap megemlékeztünk, hogy a szerb kivételi tilalomnak nálunk semmi jelentőséget sem lehet tulajdonítani, ha csak ebből a rendszabályokból a külpolitikai helyzet kiélesedése nem akarnak esetleg valamelyes következtetéseket levonni. Ugy látszik, hogy eme felfogás a gabonatözsdén is érvényesült, mert ma már éppenséggel nem reagáltak a szerb kivételi tilalomra. Megemlékeztünk, hogy a kivételi tilalom kiterjed zabra, kukoriczára és szalastakarmányokra és tart november 14-éig.

Lóárverés a vonatapatnál. Szeptember 24-én és 25-én a cs. és kir. 4-ik vonatapatnál kaszárnyájában (Aréna-ut 51. sz.) körülbelül 160 darab kisejtett szolgálati lovat adnak el nyilvános árverés útján.

A Dresdener Bank ötvenmillió magyar vasuti vállalkozása. A Dresdener Bank központi igazgatósága nagy magyar vasuti vállalkozás létesítésének tervével foglalkozik. Az égisze alatt álló Magyar Délnyugati Vasutat (alaptőke 7.384.000 korona) és a Dunántúli Vasutat (alaptőke 27 millió korona) fuzionáltatná és magához váltaná a Zala-völgyi Vasut (alaptőke 3 és fél millió korona) részvényeit, kiépítené továbbá a Zalaegerszeg-felsővölvi vasutakat, mintegy tíz millió korona költséggel. A tervezett új vasuti vállalat alaptőkéje ötven millió korona lenne s a vállalat Dunántúli Egyesült Vasutak R.-T. cég alatt működne. A vállalatnak teljesen külön kezelést akarnak juttatni és a vonalak nem kerülnek a MÁV. kezelés alá. Természetesen önálló igazgatóság és üzletvezetőség is kerülne felállításra. A Dresdener Bank a szükséges tőkét részben kötvények kibocsátásával szándékozik fedezni, amely műveletben a Hitelbank és a Rotschild-bankok is részt fognak venni. A tervek már teljesen készen is állanak és csak a kedvezőbb pénzügyi viszonyokat várják, hogy megkezdhesék a hivatalos jellegű tárgyalásokat. A kereskedelmi kormány már megadta a beleegyezését, sőt a szubvenció és a postai hozzájárulások kérdése is meg van oldva. A kibocsátandó részvényeket a Dresdener Bank és a Rotschild-bankok veszik át, míg a kötvények — valószínűleg 4 és fél százalékos alapon — Budapesten, Bécsben, Berlinben és Frankfurtban jegyzésre kerülnek. A megváltozott pénzügyi viszonyok beálltakor, úgy látszik, ez lesz az első igazi nagy pénzügyi művelet.

Horvát zugszövetésik bevándorlása. Kiseb horvát biztosító szövetkezetek ügynekeik révén elárasszják a délnyugati vármegyék és hangzatos fölívásokkal igyekeznek ügyfeleket toborzani. A kis. szövetkezeti alapon működő szövetkezetek gazdálkodása visszaélés a biztosítási törvénnyel s a kormánynak kötelessége ezeket a zugszövetkezeteket az ország területéről kiltítani.

A Magyar Bank részesedése a Ganz-Danubiusnál. Igen érdekes hír van elterjedve tőzsdéi körökben. Arról van ugyanis szó, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság részt kap a Ganz-Danubius bankári teendőiből. Érdekes az,

hogyan. A Magyar Bank ugyanis — amint ismeretes — a Lipót-köruton fiókot állít fel s annak főnöke, Baumgarten Nándor, a bank főhivatalnok. A Ganz-Danubius részvényeiből pedig nagy tétel nyugszik a Baumgarten-család kezében, sőt delegáltjai is vannak az igazgatóságban: Baumgarten Lajos, aki teljesen önállóan vezette a régi Danubius hajógyárat, továbbá Baumgarten Henrik. A vállalat részvényeinek többsége a fuzió óta a Hitelbank tárcájában nyugszik s csak kis rész van a Leszámitoló Bank birtokában. A bankári teendők oroszlanrészét ez idő szerint a Hitelbank intézi s csak csekély töredékét bonyolítja le a Leszámitoló Bank, amelyet báró Medarassy-Beck Marcell képvisel az igazgatóságban. A két intézet — dacára, hogy ilyen kísérlet történt — eddig nem volt hajlandó a bankári teendőkben harmadik intézetet is részesíteni s így a tárgyalások abban is maradtak. Most azonban másként lesz. Mindenekelőtt a Baumgarten-család letéti és betétösszegei a Hitelbankból az új fiókba kerülnek át s mikor ez már ott lesz, jön a többi. Az új fiók másodfőnöki állását egyébként Garay főhivatalnokkal töltik be, aki négy év előtt került Berlinből a bank tőzsdeosztályába.

Érdekképviseleti politika Németországban. E címmel Tonelli Sándor egy értékes tanulmányban foglalta össze ama megfigyeléseit, amelyeket a németországi érdekképviseleti politika tanulmányozása közben észlelt. Tömören, elfogulatlanul ismerteti a fontosabb német gazdasági szervezeteiket, úgy hogy kézikönyve igen jó és tárgyilagos utmutató mindazoknak, akik a német gazdasági élet megnyilvánulásait akarják tanulmányozni. E tekintetben Tonelli tanulmánya megírásával hasznos munkát végzett.

Főszámoló automobillforgalmi vállalat. A Magyar Autoforgalmi Részvénytársaság június 30-án tartott rendkívüli közgyűlésén kimondta a vállalat főszámolását. A vállalat 1909. évben alakult 400,000 korona alaptőkével, de már első üzlet-évet 7717 korona veszteséggel zárta le. Minthogy a vállalat vezetésében a veszteségek növekedtek, az igazgatóság a főszámolás kimondása mellett döntött.

Gyapju. A Magyar Általános Hitelbank által rendezendő gyapjuárverések második sorozata október 9-én tartatik meg. Az árverésre felküldött gyapjukuldemények ingyen raktározásban részesülnek.

Az Első Magyar Biztosító forgalma. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaságnál 1912. év augusztus havában 9,437,950 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7,575,550 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1912. évi január elsejétől 79,983,500 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 67,788,313 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 3,959,760 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-dikével 547,559,739 korona biztosított tőkéről és 1,632,509 korona életjáradékról szóló 151,585 db életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 151,183,576 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1911. évben 5,057,914 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857.) az évenként kifizetett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult kárekért 543,812,695 korona összeg fizetett ki.

BELATINY PEZSGŐ

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE Gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 7.

A készáruipiaczon ma csendes volt az irányzat. Kielégítő, de nem sürgős kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és kezdetben csekélységgel jobb árakat is fizettek, később azonban kissé tartózkodók lettek. Mivel az árubirtokosok nem voltak rátartósak, meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, aminek a folyamán elkelt mintegy 65.000 métermázsa buza tartott tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.80 korona volt 80.8 kilós tiszavidéki óbuzáért, a legolcsóbb pedig 10.70 korona 78.5 kilós bántási, keverékes buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs tartott, az árpa, a zab és a tengeri tartott. Forgalomba került 1300 q rozs 9.45 koronás áron és 400 q zab 10.15—10.30 koronás áron. A határidőpiacon nálunk rendezés és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg a mai üzlet. A forgalom folyamán mindinkább előtérbe került a kínálat és mivel ezzel együtt erősen megerosapant a vételkedv is, ennek folytán lánghult az irányzat és mérsékelten legyöngyültek az árfolyamok. A bekövetkezett lánghulást azzal lehet indokolni, hogy a tegnapi nagy eső után a mai délelőtti folyamán kiderült az idő, sőt a nap is kisütött, ami a spekulációt részint realizálásokra, részint pedig véleményes eladásokra ösztönözte. Az októberi buza 11.30 koronán indult, előbb 11.34-ig javult, aztán lassan 11.21-ig csökkent és zárlatkor 11.22 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva végeredményképen ma az októberi buza 8 fillérrel, az áprilisi buza 6 fillérrel, az októberi rozs 6 fillérrel, az áprilisi rozs 5 fillérrel csökkent, ellenben az októberi zab 2 fillérrel, az áprilisi zab 3 fillérrel javult, a májusi tengeri jegyzése teljesen változatlan maradt.

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 1000 q 80 k 23.60 K, 400 q 80 k 23.10 K, 100 q 79.5 k 23.30 K, 300 q 79.5 k 23.25 K
 Pestvidéki: 300 q 80 k 23.20 K, 600 q 80 k 23.05 K, 600 q 80 k 23. — K.
 Bántási: 1000 q 78.5 k 21.40 K, 4400 q 76.8 k 22.60 K.
 Kalocsai: 2900 q 78.5 k 23.10 K, 1500 q 78 k 22.80 K, 1700 q 77 k 22.30 K.
 T. Bántási: 4030 q 77.8 k 22.70 K.
 Bácskai: 200 q 78.8 k 22.40 K, 220 q 76.5 k 22. — K.
 Törökbecsei: 4000 q 76.8 k 22.50 K.
 Fejérmegyei: 300 q 79 k 23. — K.
 Rozs: 200 q 18.90 K, 800 q 18.90 K, 300 q 18.90 K.
 Zab: 200 q 20.80 K, 150 q 20.60 K.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki új	75	—	79	22.45—22.85
"	76	21.85—21.15	80	22.65—22.95
"	77	22.05—22.35	81	22.65—23.05
"	78	22.15—22.55	82	—
Fejérmegyei új	75	—	79	22.15—22.65
"	76	—	80	22.35—22.75
"	77	21.75—21.15	81	22.45—22.85
"	78	21.95—22.35	82	—
Pestvidéki új	75	—	79	22.35—22.75
"	76	—	80	22.45—22.85
"	77	21.85—22.25	81	22.55—22.95
"	78	22.05—22.45	82	—
Bántási új	75	—	79	—
"	76	21.75—22.05	80	—
"	77	21.85—22.25	81	—
"	78	21.05—22.35	82	—
Bácskai új	75	—	79	—
"	76	21.75—22.05	80	—
"	77	21.85—22.25	81	—
"	78	21.05—22.35	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	19. — 19.20
középmínőségű új	—	—	—	18.90—19. —
Arpa takarmány I. rendű	—	—	—	19.10—19.60
Zab I. rendű	—	—	—	20.90—21.20
II.	—	—	—	19.70—20.10
Tengeri belföldi új	—	—	—	19.15—19.20

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtti:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.

Buza 1913 áprilisra	11.81—85—73—74
Buza októberre	11.80—29—34—21—23—22
Rozs áprilisra	10.09—11—10
Rozs októberre	9.73—74—64
Zab áprilisra	10.53—59—50—51
Zab októberre	10.20—41—31—32
Tengeri 1913 májusra	7.61—57—62
Tengeri szeptemberre	9.32—23—27—29

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.74—11.75
Buza októberre	11.22—11.23
Rozs áprilisra	10.00—10.01
Rozs októberre	9.64—9.65
Zab áprilisra	10.51—10.52
Zab októberre	10.32—10.33
Tengeri 1913. májusra	7.56—7.57
Tengeri szeptemberre	9.29—9.30

Budapesti gabonaforgalom:

1912. szept. 5 től 1912. szept. 6-ig.

Erkezett Elszállított

m é t e r m á z s a

Buza	96541	6798
Rozs	1599	1567
Arpa	5613	1700
Zab	9052	—
Tengeri	10251	7864
Liszt	204	14402
Korpa	—	4604

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai forgalma sem volt élénkebb a tegnapiénál. A spekuláció eleinte higgadtan itélte meg a külső politikai helyzetet, mire szilárdabbra fordult az irány, de mivel később a bécsi árukinálat a berlini pénzügyi nehézségei miatt megélenkült, az akciókedv nálunk is lelohadt. Az árnívó az egész vonalon csökkent, csak a jelzálogbank tartotta meg 3—4 koronás árnyereségét. A készáruipiaczon néhány közsén- és az Adria-részvény keresett volt. A járadékpiac csendes.

Az előtőzsdén kötetett: Osztrák hitel 644.25—645.75, Magyar hitel 845.50—847, Magyar koronajáradék 87.25, Leszámitolóbank 544.50—545, Jelzálogbank 466.25—471, Rimamurányi 784.50—786.50, Városi vil-

H e t i m ű s o r :

Szeptember hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Népopera	Vígcsinház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Színház)	Uránia
9 Hétfő	H. m. lot	—	Hoffmann meséi	Piktórok	Limonádé ezredes	A frankfurtiak	Az asszonyfaló	Szulejmán	Mont-Carlo és a Riviera
10 Kedd	Fogadás	—	Mignon	Os trigás Micli	Limonádé ezredes	Erezeda ur	Az asszonyfaló	A szerelme gyereke	A vasut
11 Szerda	A mama	—	Hoffmann meséi	Piktórok	Limonádé ezredes	A frankfurtiak	Az asszonyfaló	A vig. érzegy	Mesés India
12 Csütörtök	Az idegenek	—	Hoffmann meséi	Csitra	Limonádé ezredes	Karenin Anna	Az asszonyfaló	Pillangó kisasszony	Az Olimpiász
13 Péntek	Dolova nábob leánya	—	Traviata	Piktórok	Limonádé ezredes	Breda ur	Pajkos diákok	II. Rákoczy Ferenc fogsága	Az Olimpiusz
14 Szombat	Eva boszorkány	—	Hoffmann meséi	Gyönyörű drága gyermek	Limonádé ezredes	A rablólovag	Pajkos diákok	A kis barátó	—
15 Vasárnap	Rang és mód	—	A kornevillai narangok	A golya — Toto	Leányvásár	Sárga lilom	Lumpaciuss vago. bundus	Elvált asszony	—

lamos 407.75, Közúti vasut 764.75, Magyar bank 657.75 - 658.50, Agrárbank 520, Általános közén 1094-1096, Salgószén 795-797.50, Adria 569.75, Atlantica 316.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, szeptember 7. (Saját tudósítónktól.) Bőséges kínálat és mérsékelt kereslet mellett buza 15-20 fillérrel magasabb mint 8 nap előtt.

Buza: Tiszavidéki 12.00-12.30 K, tótfelvidéki 11.05-11.40 K, morvavölgyi 10.50-11.05 K. Rózsa: Tótfelvidéki 9.85-10.10 K, pestvidéki 10.05-10.25 K, déli vasut 9.80-10.20 K.

Bécsi értéktözsde.

Bécs, szeptember 7. Szilárd alapisánzat mellett a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett, a piac nyugodt volt, de az árfolyamok elég jól tartottak.

Köttetett: Osztrák hitel 646, Magyar hitel 846, Laenderbank 531, Uniobank 614, Államvasut 712.50, Délivasut 108.50, Rimamurányi 786, Prágai vasut 3460, Skoda 774, Dunagőzhajózási 1379, Török sorsjegye 248.50.

A déli tözsde üzletellen, az árfolyamok alig változtak.

Köttetett: Osztrák hitel 644, Magyar hitel 845, Anglobank 334.50, Laenderbank 531, Bankverein 538, Uniobank 614, Államvasut 711.50, Délivasut 108.50, Dunagőzhajózási 1378, Alpesi 1072.25, Rimamurányi 784.50, Májusi járadék 87.30, Magyar koronajáradék 87.10, Török sorsjegye 248.25, Márka 117.91, Skoda 772.50, Galicziái Kárpát 833.

Bécs, szept. 7. (Magyar értékek zárata), 4 százalékos aranyjárdék 107.70 Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegye 699. Magyar hitelbank részvény 845. Magyar leszámított és váltó részvény - Rima murányi 783.25, Magyar czukoripar - Adria hajózási részvénytársaság - Magyar koronajáradék 87.05, 4 százalékos magyar földtörlem. kötvény - Magy. nyereim-kölcs. sorsjegye - Kassa-Oderbergi Vasutrézv. - Magyar jelzálogbank 490.50 Magy. kereskedelmi bank -

Bécs, szept. 7. (Osztrák értékek zárata), 4.2 százalékos papírjárdék 87.20, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.26 1860-as sorsjegye - Osztrák hitel sorsjegye - Angol osztrák bankrészvény 334.95 Bécsi Bankverein 537.90 Osztrák-magyar bank 2150. Déli vasut 108.10 Dunagőzhajózási r.t. 1374. Dohány részv. 343. - Cs. k. arany (vert) 11.38. Német bank, 117.93 Osztr. Lloyd 592. - 4.2 száz. ezüst jár. 87.20 - 90.40 Osztr. koronajáradék 87.25, 1864-es sorsj. - Osztrák hitelintézeti részvény 644. - Union-Bank 613.25 Osztrák Landerbank 531.25 Osztrák-magyar államvasut 711. - Elbevölgyi vasut - Alpesi részvény 108.10 20 frankos 19.09, Londoni váltóár 24.12 Lipótkohó 890. - Török sorsjegye 248.50

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 7. (Értéktözsde.) A vaspiac folytonosan kedvező konjunkturái ellenére a mai forgalom nem volt szilárd, mert a pénzpiac további alakulása miatt táplált aggodalom, kapcsolatban a haussekötések újabb emelkedésével, realizációkra adtak okot, hogy az árfolyamok túlnyomórészt alacsonyabbak voltak. Elkedvetlenítő hatással volt a Kanada-részvény csökkenése a Wallstreetről érkezett bányádt jelentései hatása alatt. Bányásterkek közül csak Laura-kohó engedett erősebben, míg Hohenlohe-részvények a czinkárak emelkedésére szilárdabbak voltak. A többi érték közül anatóliai vasutak arra a hirre, hogy a vasuttal határos vidékeken rossz volt az aratás, 2 százaléki terjedő csökkenést szenvedtek. Nagyobb kereslet volt a vezető villamosági és gőzhajós részvények iránt, általában azonban a forgalom kedvetlen volt. Később a bányapiacra fedezési szükséglet mutatkozott, úgy, hogy az árfolyamok jól tartották magukat. A tözsde lényeges javulás nélkül zárult. Csak Hamburg-Amerika

csomagszállító és Lloyd-részvények voltak élénkebbek és szilárdabbak. Napi pénz 3 és fél-3, magánkamattal 4 3/8 százalékos.

Berlin, szept. 7. Zárlat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyezték: 4.2 százalékos papírjárdék - 4.2 százalékos osztrák aranyjárdék 95. - osztr. hitelrészvény 205.70 Déli vasut 20.90 orosz bankjegyek 216.20, 4 százalékos új orosz kölcsön 95.40, Discontó Commandit 188.90, Dinamitruszt 179. - Harpeni 188.10 Unifikált török járadék 91. - 4.2 százalékos ezüst jár. - 4.2 százalékos magyar aranyjárdék 90.10, Magya koronajáradék 87. - Osztrák-magyar államvasut 152. - Bécsi váltóár 847. - Olasz járadék - Ált. villamos sági Edison 268.70 Gelsonkireheli 205.40, Laurakohó 179.80.

Frankfurt, szept. 7. Zárlat. 4.20/0 papírjárdék - 4.20/0 osztr. ar. jár. 95.10 Magy. ar. jár. 90.30 Osztr. hitelint. részv. 202.25 Osztrák-magyar Államvasut 152. - Északnyugati vasut - Bústeli radi vasut - Londoni váltóár 209.22, Bécsi Bank verein 185.60 Villamos részvény - 3 százalékos magyar aranykölcsön - 4.2 százalékos ezüstjárdék 73.40, Osztrák koronajáradék 86.90, Magyar koronajáradék 87.10 Osztrák-magyar bank 153.40 Déli vasut részvény 20.37 Elbevölgyi vasut - Bécsi váltóár 84.75. Párisi váltóár 20.85, Union bankrészv. -

Hamburg, szept. 7. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüstjárdék 89.80, 1860. sorsjegye 165. - Déli vasut 20. - 4 százalékos aranyjárdék 94.90, Osztrák hitelrészvény 202.50, Osztrák-magyar államvasut - Olasz járadék 96.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék -

London, szept. 7. Angol consol 74 1/2.

Páris, szept. 7. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 92.42 Osztr. aranyjárdék 97.35, Magyar arany járadék - 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505. - 3 3/4 százalékos Olasz járadék 96.75 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 271. - 5 százalékos marokkói járadék 530. - 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.75 4 százalékos amori. román jár. - 5 százalékos orosz járadék 106.80. 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék - 4 százalékos spanyol jár. 94.12 4 százalékos unifikált török jár. 99.20 Török sorsjegye 211.25 Török dohányrészvény 365. - Osztrák földhitelintézet 1370. Osztrák Landerbank - Magyarjelzálog bank 505. - Banque de Paris 17.32, Banque Ottomane 692. - Osztrák-magyar államvasut - Déli vasut 112. - Meridionalvasut 606. - Hartman gépgyár 804. - Rio Tinto 20.80, Sucerie d'Egypte 82. - Tula 1095, Urikányi köszén 438. - Chartered 39.50 De Beers 568.50 East Rand 77. - Jagersfontein 179. - Trans. Land Compan 47. - Váltó Amsterdamra (rövid) 209.50, Váltó német piacokra (rövid) 123.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.81 Váltó Belgiumra (rövid) 7132 Olasz arany váltó (rövid) 1 - Váltó Svájcra (rövid) 3/16 Csekk Londonra 252.95 Magánkamattal 2 3/4.

Table with multiple columns: Budapesti értéktözsde, Mai záró ár, Pénz, Áru, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmelekek, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Közlökezői vállalatok, Pénzmenek és váltók. Contains detailed financial data for various companies and markets.

**„Jó étvágya lesz
Ha DIANA-SÓT vesz.”**

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	11.50—11.70
1913. szept.	11.50—11.70
szeptember—december	11.40—11.60
Durva korpa azonnali szállításra	11.80—12.10
1913. szept.	11.80—12.—
szeptember—december	11.70—11.90

Zsiradékok.

Disznózsír budapesti	177.—178.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 3 drbos	155.—156.—
4	148.—149.—

Kőbányai sertésvásár.

Szeptember 7. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167 fillér. Fialat közép (párkint 251—320 kg-ig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (párkint 240—280 kg-ig) 176—178 fillér. Sertéslétszám: 1912. évi szept. 5. napján volt készlet 34798 drb. — 1912. szept. 6-án felhajtott 421 drb. — 1912. szeptember 6-án elszállított 367 drb. — 1912. szeptember 7. napjára maradt készletben 34852 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbácsi igazgatóságától. 1912. szeptember 7.) Előző napi eladatlan maradvány 123 drb sertés, 2 drb süldő, 2 drb malacz. Pótelhajtás 240 drb sertés. Mai elhajtás (egynegyed 4-ig) 873 drb sertés, 134 drb süldő. Összesen 1236 drb sertés, 136 drb süldő, 2 drb malacz. Eladott 884 drb sertés, 25 drb süldő, 2 drb malacz. Mai maradvány 352 drb sertés, 111 drb malacz. Árjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű 350 kg. felüli ételsúlylevonással 168—172 fillér. Fialat nehéz 300 kg. felüli ételsúlylevonással 160—170 fillér. Fialat közép 220—300 kg-ig ételsúlylevonással 164—180 fillér. Fialat könnyű 120 kg-ig ételsúlylevonással 172—188 fillér. Hussertés nehéz 300 kg. felüli ételsúlyban 148 fillér, ételsúlylevonással 170 fillér. Hussertés könnyű 140—300 kg-ig ételsúlylevonással 178 fillér. Süldő 0 kg-ig belföldi ételsúlyban 132—140 fillér. Malacz ételsúlyban 110 fillér. A vásár irányzata élénk. Az árak szilárdan tartószék.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —
— Névtelen levelekre nem válaszolunk. —

G. K. János, Téső. Azt ajánlanánk, hogy készítsen almabort, minthogy azonban almatermését nyers állapotban öshajtja értékesíteni, azt ajánljuk, forduljon kérdésével a budapesti központi vásárcsarnok igazgatóságához.

Casino. Az a kérdés, kereskedő-e az illető? Ebben az esetben forduljon felvilágosításért a „Schimmelpfening-féle tudakozó irodához (Budapest, Andrássy-ut 2.) — Másikfelében legezészerűbb, ha ott helyben tudakozdik olyanoknál, akik az illető viszonyait ismerik.

L. István, Kiszombor. Folyamodjék a kereskedelmiügyi minisztériumhoz.
„Függetlenség”. A közlendők közé tettük.

Mielőtt írógépet vesz,

saját érdekében nézze meg a versenyen felül álló

Smith Bros

IRÓGÉPET

FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, VI/3. Nagymező-u. 8.
(Ernst-muzoumpalota)

Telefon 92-52. Bárhol díjtalanul bemutatjuk.

SAKK.

481. számú játszma.

Játszották az angol bajnoki versenyen Richmond-ban, 1912. augusztus.

Elhárított vezércsel.

Világos:	Sötét:
West A.	Griffith R. C.
1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Hb1—c3	Hg8—f6
4. Fc1—g5	Ff8—e7
5. e2—e3	0—0
6. Ff1—d2

Szokásosabb 6. Hg1—f3, mire Griffith 6... Hf6—e4-el felelt volna.

6. b7—b6

Ez most nem egészen jó; előbb Hb8—d7-nek kell történni.

7. Fg5×f6 Fe7×f6
8. c4×d5 Fe8—b7

Hiba volna 8. ... e6×d5, mire Janowski az 1896. nürnbergi versenyen egy játszmában 9. Vd1—h5-öt játszott s 9. ... g7—g6 10. Vh5×d5-el gyalogot nyert.

9. Hg1—f3 e6×d5
10. h2—h4

Marshall ismeretes támadása, melylyel az 1900. párisi versenyen Burn és Marco ellen nyert. Világos most fenyeget 11. Fd3×h7-t áldozattal.

10. g7—g6
11. g2—g4

Valószínűleg erősebb azonnal 11. h4—h5. Sötét most ellentámadást kezdhet.

11. c7—c5
12. g4—g5 c5×d4

13. e3×d4 Bf8—e8†
14. Ke1—d2 Ff6—g7

15. h4—h5 Hb8—c6

Sötét csakis ellentámadással ellensúlyozhatja világos támadását.

16. h5×g6 h7×g6
17. Vd1—g1

Jobb volt a gyalogot védeni 17. Hc3—e2-vel.

17. Hc6×d4
18. Hf3×d4 Fg7×d4

19. Vg1—g4 Fd4—g7

A legjobb; a futár jól védi sötét állását.

20. Bh1—h2 Vd8—d6
21. Ba1—h1 Ba8—c8

Hogy a király esetleg menekülhessen a vezér-szárnyon.

22. Bh2—h7

Ha 22. Vg4—h4 (Vh4—h8† stb. fenyegetés-sel), úgy 22. Kg8—f8.

22. d5—d4
23. Hc3—e4 Vd6—b4†

24. Kd2—d1 Fb7×e4
25. Fd3×e4 Vb4×b2

26. Vg4—f4

Fenyeget 27. Bh7×g7†, Kg8—g7. 28. Vf4—f6†, s utána Bh1—h8† és matt.

26. Vb2—a1†
Sötét játszhatná 26. d4—d3-at is, de előbb tempóval nyeri a gyalogot s azután védekezik.

27. Kd1—e2 Va1×a2†

28. Ke2—f1 Va2—c4†

29. Kf1—g2 Vc4—e6

Most már sötétnek védett állása és három gyalog előnye van.

30. f2—f3 Ve6—e5

31. Vf4—h4 Bc8—c5

32. Kg2—f2 d4—d3

32. Ve5×g5 nem volt üthető, még mindig a fenyegető 33. Bh7×g7† miatt.

32. f3—f2

Utolsó erőlködés, világos állása azonban már tarthatatlan.

33. Ve5—d4†
34. Kf2—g3 Be8×e4†
feladja.

Sakkhírek.

A vilnai mesterverseny, amelyen tizenegy orosz mester vesz részt, augusztus 19-én megkezdődött. A verseny kétfordulós. Érdekes, hogy Rubinstein, akit körülbelül mindenki első győztesnek jelölt, már két vereséget is szenvedett; Freymann és Alapin győzték le. Két játszmát veszített azonban dr. Bernstein is, aki Rubinstein mellett a legtöbb ki-látással indult. A verseny állása a nyolcadik fordulónál a következő: Dr. Bernstein, Niemzovits (1), 4½, Rubinstein 4 (2), Freymann 4 (1), Flamborg (1), Alechin, Lewitzki 3½, Alapin 3 (1), Löwenfisch 2½, Rabinovits 1½ (2), Salve 1½

**FELTALÁLÓK
UTMUTATÓJA**

szabadalmazáshoz, értékesítéshez NÉLKÜLÖZHETELLEN!
DÍJTALANUL KÜLDI:
ÁRON ÉS MOLNÁR
SZABADALMI ÉS ÉRTÉKESÍTÉSI IRODA
BUDAPEST VI. JÓZSEF-KÖRUT 9. sz. em.

ELSŐRANGÚ OSSZEKÖTTETÉS MINDEN ÁLLANDÓ ÉRTÉKESÍTÉSI KÖRUTAZÁSOK FELÉVENKINT. MUNKÉRSÉRT EZÜST ÉREMMEL KITÜNTETVE PATENT VERWERTUNG. TELEFON: 140-55.

KONTINENTÁLIS ÉRTÉKESÍTÉSI KÖRUTAZÁSOK FELÉVENKINT!

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat.

Igazgató: **ERDOS ARMAND.**

Jövendőltesse meg élettörténetét ezen ember által!

Csodás tudását, az emberi életbe látását a távolból mindazok megcsodálják, akik irnak neki.

Ezer és ezer ember kérte már tanácsát az élet mindenféle fázisaiban. Megmondja kiváló képességeit, megmutatja hol kínálkozik Önnek eredmény, ki barátja, ki ellensége, élete jó és rossz fordulópontjait.

Az ő leírása, az **elmult, jelenlegi és a jövő eseményeiről** megfozjak Önt lepni, hasznára lesz Önnek. **Mindaz, ami neki ehhez szükséges**, egyedül az Ön neve (sajátkezű aláírásában), születési dátum és nemének megjelölése. **Pénz nem szükséges.** Hivatkozzon egyszerűen lapunkra és kérjen egy olvasó-próbát **ingyen.**

Stahlmann Pál ur, egy tapasztalt német asztrológus Ober-Newsadern-ből mondja:
„A horoszkop, melyet Roxroy tanár ur nekem felállított, teljesen megfelel az igazságnak. Alapos, teljesen sikerült munka. **Mintán magam is asztrológus vagyok, csillagászati számításait és adatait pontosan utánvizsgáltam és azt találtam, hogy munkája minden részletében perfect, ő maga pedig ezen tudományban teljesen avatott.** Roxroy tanár ur egy igazi emberbarát, mindenkinek igénybe kellene venni szolgáltatait, mert ezáltal rendkívül sok előnyt szerezhet magának.

Blanquet báróné, egyik legtalentusabb párisi nő, a következőket mondja:
„Köszönetet mondok Önnek alapos jövendőmondásáért, mely csakugyan rendkívül pontos. En már különböző asztrológusokhoz fordultam, de egyetlen egytől sem sikerült oly igaz és teljesen meglepődesenre szolgáló választ nyernem. Szívesen fogom Önt ajánlani és bűnös tudását ismerőseim és barátaim tudomására hozni.”
Ha Ön ezen készleges ajánlatból hasznout akar és olvasásra próbáknak egyetmást díjtalanul öhajt, küldje be neki teljes nevet, pontos címet, születésének napját, hónapját, évét és helyét, (mind olvasatón irva) továbbá, hogy ön férő, asszony-e vagy kisasszony.

Portókiadás és irásilletékre küldjön be 60 fillért levélbéllyegben. Címazzo az Ön 55 filléres bélyeggel ellátott levélét ROXROY, Dept. 4004 B. 177a Kensington High Street, London, W., Anglia.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 6.

Művezetők. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Antalka csáktorayai állami polgári leányiskolái helyettes tanítónőit ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónővé, Perinay László jogszigorú ideiglenes minőségű fizetés nélküli tanfelügyelővé tolnokká;

A pénzügyminiszter Edler János adóhivatali gyámkernököt a közpénzügyi adóhivatalnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a felsőpályai, ifj. Werdonitsch Sándor verseczi lakost pedig ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyámkernökké a közpénzügyi adóhivatalhoz, Mikis László segélydíjas pénzügyi számvégkernököt a nagyenyedi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőné, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté az ipolyvási pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, Mátéffy Benjámin szentesi lakost ideiglenes minőségű újítatlan pénzügyi számvégkernökké a szegedi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség szentesi kirendeléséhez kinevezte.

Pályázatok. A nagyenyedi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi irodavezetői állásra két hét alatt; a nagyszéchenyi állami övönői állásra szeptember 15-ig; Sopron városánál főszámvégői helyettes állásra október 6-ig; a kaposai és Irenzhányai járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

UJ VÁROSRESZ
kelelkezik a főváros VII., Erzsébet királyné-ut és a villamos mollett, hol 180-200 négyszögletes telkek
5 ÉVI RÉSZLETFIZETÉSRE
adatnak el. Az utca rendezés és egyéb közmunkák már nagyban folynak, ezek elkészültével a telkek értékei óriásilag fognak emelkedni és így minden vevő nagy nyereséghez jut. — Építkezésre már sokan jelentkeztek.
Felvilágosítást és térképet ad a tulajdonos BÉKÉSI JÓZSEF
irodája, Budapest, VII., Almássy-utca 1.
Telefon 57-42 vagy a helyszínen az intéző Erzsébet királyné-ut 114. (Villamos végállomás.)

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap Árva-, Trencsén- és Háromszékmegyéket kivéve, általánosan esett az eső; a csapadék mennyisége legnagyobb volt a Dunán-tulon, a Nagy-Alföldön, meg az északkeleti megyékben, ahol 10-30 mm. között ingadozott, míg az északnyugati részekben meg Erdélyben 5 mm.-nél kevesebb esett. Egyébként az idő megtartotta hűvös jellegét és csupán keleten mutatkozott reggelre számbavehető hőemelkedés. A hőmérsékleti maximumok csak a Délvidéken érték el alig a 30 C. fokot, míg az ország északi felében többnyire 15 C. fok alatt tartózkodtak; a legmelegebb volt Fiumében 23 C. fok és a leghidegebb Árvaváralján 3 C. fok.

Prognózis a következő 24 órára:

Még változékony idő várható megélénkülő szelekkel, kevesebb esővel és lényegtelen hőváltozással.

Table with columns: Állomás, Légnemű + mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

Az ország legelőnyösebb beszerzési forrása

ékszer, óra, ezüst- és iparművészeti tárgyak

SÁRGA JÁNOS ékszerész és művívós, es. és kfr. udv. szállító

Budapest, IV., Kigyó-tér 5.

és Kolozsvár, Mátyás király-tér 13. sz.

Készpénzért és angol rendszerű részletfizetésre is.

Dívtatos óra-karperoo: 14 kar. finom arany K 96.- 14 kar. bürszíjjal K 98.- Ezüst, bürszíjjal — K 16.- Acél — K 14.- Vidékre választékot küld. — Arjegyzék ingyen.

VIZÁLLÁS.

szept. 7. szept. 6. szept. 7. szept. 6.

Table with columns: m é t e r, m é t e r, and various station names like Inn Duna, Móra, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Ung, Tisza, M-Sziget, Tekeháza, V-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T-Becse, Csongrád, B-Ujfalu, Körös, Csúcsa, N-Várad, Belényes, Tenke, Gurabona, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy-Fehérvár, Maros, Biányicska, Söbörsein, Arad, Makó, K-Kostély, Kiszót, Temesvár, Becskerek.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

ÁLARCZ ALATT

— FRANCZIA REGÉNY. —

Egy fehér táblán a következő szavak voltak olvashatók: „A fej nélküli emberhez.” Valóban egy kissé magasabban valami czégfélét lehetett látni, mely egy lefejezett embert ábrázolt. A fehér tábla alatt azon sárga papírok egyike tebegett, melyek Páris népszerű városnegyedeiben gyakran láthatók: „Butorozott szobák és szobácskák kiadandók, éjjeli szálás is kapható.”

Az ismeretlen felment egy lépcsőn, melyről csak úgy csurgott a víz és kopogtatott a kapun. Egy szolgáló jött felzárni. A kapu közvetlenül utána betevődött és kívül már csak az eső zuhogása hallatszott. De ha az utca csendes volt, a ház belsejében, ahová az ismeretlen vezették, egészen másként állt a dolog. E kocsmában e pillanatban sok vendég volt.

Ámbár nagyon nyomorult színezettel hirt, a „Fej nélküli ember”-hez címzett vendéglőt nem látogatták munkások és napszámosok. Azon órában, midőn elbeszélésünk kezdődik, a terem tele volt és zubbonyokat éppen nem lehetett látni. A törzsvendégek — valóban azok voltak, mert bizvást elmondhatjuk, hogy a Venise-utczában nincsenek átmenők — mind posztóruhában voltak. Mindamellett egy éles figyelőre nézve e posztóruha százszor is gyanusabbnak látszott volna, mint a mész, vagy festékekkel befelezett zubbony.

A termet két petróleumlámpa világította meg: az egyik a pénztár-asztal szélén állt, a másik esillár alakjában színegeken lógott le a mennyezetről. Midőn az újonnan jött belépett, a vendégek mind felnéztek reá. A társalgás, melyet két vendég folytatott, rögtön abbamaradt. Egyik asztaltól a másikhoz

nagyon jelentőségteljes tekintetek cseréltek.

E férfiú úgy látszott, nem szokott a kocsmában megjelenni. A pénztárnál egy pozsgás kövér nőült, kitéstéphe anyónak hívták.

Ugy látszik, ismeretlenül nem vette szemügyre a társaságot, melybe ily váratlanul bele keveredett. Egy sarokban egy fehér faasztalt látott és elhez leült. A szolgáló közelített hozzá.

— Bort — szólt a vendég.

Egy liter fehér bort és egy poharat hoztak neki. A férfiú megtöltte poharát, egy hájtásra kiüríté, ezután félígtölté meg, pipát és dohányt veit elő, rágyújtott s a falhoz támaszkodva, pipázni kezdett.

Az újonnan jött megjelenése, mint köznap nyelven mondani szokás, bizonyos hidegséget idézett elő a teremben. Nem beszélgettek többé, kivéve halk hangon. Afféle házakban, mint az volt, melybe az olvasót vezették, idegen embert mindig gyanus szemmel néznek.

Alig telt egy negyedóra, a szolgáló néhány szót jött mondani a ház úrnőjének. Ez utóbbi elhagyta a pénztárt és a háttérben levő helyiségbe ment. Az ismeretlen férfiú tovább pipázgatott, néhány másodpercig mezdulatlan maradt, azután a palackkal az asztalra ütött, néhány soust dobott oda, azután felkelt.

Estéphe asszony — szólt az egyik törzsvendég — ime oly ember, kivel egy erdőben szeretnék találkozni; nemsokára készen lennék vele.

— Ki tudja — tevé hozzá egy másik vendég — talán kém!

Estéphe asszony a szólóra nézett és így szólt:

— Éjfél van; be kell csukni a kocsmát; siessünk.

— En itt hálok — szólt az a vendég, ki először szólalt fel.

— Minden szobám el van foglalva.

— Itt tehát kémeik járnak! — jegyzé meg egy másik vendég.

— Minden el van foglalva — felelé röviden a tulajdonos.

Néhányan felkeltek.

— Casse-Bros! (törött kavics) — szólt a kocsmáros az egyik dorbézolóhoz, ki egy asztalnál ülve maradt, — nem tetszik a munka?

Az, kihez fordult, felkelt, megrázta fejét és így szólt:

— Majd holnap, ma jövedelmemből élek.

— Jól van, de most hordja el magát.

A vendégek csoportokban hagyták el a termet és körülbelül husz percetel később már a kocsmáros és a szolgáló volt csak ott.

— Előre toltad a toló-zárt? — kérdé Estéphe anyó.

— Igen, — felelé a szolgáló

— Mehetsz aludni.

A terem közepén levő lámpa eloltatott; már csak az volt a számlás asztalon, melyet járás-kelésre használtak. A terem színezete komor volt. Az asztalok tele voltak kiöntött borral, néhány szalmaszék fei volt döntve.

— Elmentek? — kérdé egy hang.

— Igen, — viszonzá Estéphe.

Az, ki így beszélt, az ismeretlen volt, kit a kocsmáros egyik szegletében láttunk ülnei. Hogy távozást színeljen, hevesen becsapta a kaput, ezután halk léptekkel a folyosón át észrevétlenül visszajött és bement egy szobába.

— Hát ujság van, hogy ma eljöttél? — kérdé Estéphe asszony.

— Igen, — felelé a férfiú.

Midőn Estéphe anyó és társa bizonyosak voltak abban, hogy egyedül vannak, leültek és beszélgetni kezdtek. A vendéglősnő a látogató közlését látszott várni, mert szóltanul tekintett reá. Ami a férfit illeti, ez nagyon elfogultnak látszott. Először ő szólalt meg.

(Folyt. köv.)

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.
Budapest.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalék 59.629.862 K 89 fillér. Könyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek álladéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalomban levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen címletek teljesen adómentesek, minden ekinetben kauczióképsek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok céljaira s a záloglevelek ezenfelül árva-pénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségmentes kötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság.
VI., Teréz-körút 22. szám.

Alaptőke 10 millió korona. Fiók: V. kerület, Zoltán-utca 16. szám. Elfogad betéteket folyószámlára és takarékkönyvecskékre. Előleg ad értékpapírokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdéi megbízások, Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete,
Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdéi megbízásoknak úgy az érték-, mint a gabonatőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. Szelvények és kisorsolt értékek díjmentes beváltása. Olcsó magas előlegek értékpapírokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények minden huzásra. Osztályosorsjegyek eredeti áron. Sorsolási ellenőrzés költségmentesen. Katonai házassági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank.
V., Dorottya-utca 6. szám.

Fiókinézetek: Budapest, IV., Muzeum-körút 1. — V., Nádor-utca 25. — V., Lipót-körút 32. — VII., Erzsébet-körút 41. — VI., Andrásy-ut 30. — Vidéki fiók: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Kőraktárak: Budapest és Barscon. Alaptőke: 40.000.000 korona.

A Wiener Bank-Verein
magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)

Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. — Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferencz-tér 6. — Központi: Wien, I., Herrengasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalék 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Szállítványozási és Iparbank R.-T.
VI., Váci-körút 37. szám.

Alaptőke 400.000 K. Telefon: 21—29.

Budapesti Kereskedelmi Részvénytársaság,
VIII., Rákóczi-ut 9. szám.

„Palace pezsgőgyár” elnevezés alatt Budafokon modern berendezésű pezsgőgyára van, ahol francia minta szerinti elsőrangú magyar pezsgőt gyárt. E mellett borkereskedelemmel, főleg fajborokat palackokban, likör, rum, cognac és gyümölcs-pálinka gyártásával foglalkozik. Tokaji borkban Tokaj-hegyalján külön pinczéi vannak és a legmegbízhatóbb szamorodni- és asszu-borokat árusítja. Importál kínai és japán teákat, amelyeket Nippon-tea elnevezés alatt hoz forgalomba. A részvénytársaság pénzüzleteket lebonyolít és takarékbetétet elfogad. Telefon: 141—83.

Központi Bank Részvénytársaság.
V., Sas-utca 24. szám.

Az Ustredni banka ceskych sporitelen, Prága (alaptőke 25.000.000 K, tartalék 2.000.000 K) afiliált intézete. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre 4—4½ százalékkal mellett, folyószámlákra a legelőnyösebben. — Sorsjegyszámla foglalkozik a sorsjegyeknek részletfizetés mellett való eladásával. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtásokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, newyorki testvérintézete, a Bank of Europe utján eszközli.

„Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.
IV., Koronaherczeg-utca 5. szám.

Fiók: V., Dorottya-utca 8. — V., Nádor-utca 25. — Bécsi fiók: Wien, I., Stock am Eisenplatz No 3. — Alaptőke 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékkönyvecskékre és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztályosorsjáték. Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztályosorsjáték fő-elárúító helye: VI., Andrásy-ut 5. — Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 30. — IV., Ferencz-utca 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Rottenhiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Ullői-ut 6.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.
V., Fürdő-utca 3. szám.

Alaptőke 6 millió korona. Ajánlkozik a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyolítására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, eladása és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőzsdéi megbízásokat elfogad a budapesti és valamennyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok beváltása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénzüzetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság.
V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecskékre 4¼% netto kamatozás mellett, valamint csekk- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítása; értékpapírok, külföldi pénznemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdéi ügyletek lebonyolítása; sorsjegyeknek részletfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.
IV., Eskü-tér 8. szám.

Kölcsönöket folyósít váltóra vagy kötelezvényre; leszámitol folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást előnyös feltételek mellett. Telefon 25—65.

Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.
IV., Kigó-tér 1. szám.

Alaptőke 16.000.000 korona. Tartalék 4.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre és csekk-számlára. Leszámitol váltókat. Jelzálogkölcsönöket nyújt földbirtokokra. Előleg ad értékpapírokra s azok vételét és eladását lelkiismeretesen és legmegtányosabb feltételek mellett eszközli. Tőkebefektetésül ajánlja 4¼ és 4½ százalékos adómentes zálogleveleit.

Budapest III. ker. Takarékpénztár,
III., Lajos-utca 183. szám.

Alaptőke 1 millió korona. Alapított 1872. Telefon 41—82.

A Magyar Pénzüzetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság
V., Országház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Oszták Bank és a Magyar Pénzüzetek Központi Hitelbankja alapítása, foglalkozik a földhitelügyletek minden fajtával, birtokot vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák: 9-től 2-ig.

Magyar Fakereskedők Hitelintézete R.-T.
V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alaptőke 3.000.000 korona. Alapításai és részesedései: Egyesült Fatermelők R.-T., Kisjenői Fatermelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar Fakereskedelmi R.-T. Elvállal minden a fatermelés és fakereskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, erdőértékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett. Felvilágosítás: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Industria-Bank Részvénytársaság.
Budapest, V., Zrínyi-utca 9. szám.

Alaptőke 300.000 korona. Elvállal a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Budapest-Lipótvárosi Takarékpénztár r.t.
V., József-tér 18.

Alaptőke 8.000.000 korona. Alapítási év 1895. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Általános Iparbank Részv.-Társaság
VII., Erzsébet-körút 39. szám.
Alaptőke 8 millió korona.

Budapest-Terézvárosi Takarékpénztár R.-T.
VI., Andrásy-ut 47. szám.

Alaptőke 1.200.000 korona. Elfogad betéteket betétkönyvekre, pénztárjegyekre, valamint csekk- és folyószámlára. Leszámitol váltókat a legelőnyösebb feltételekkel bank-uton és hitelügyletben; előleg ad értékpapírokra; elfogad megbízásokat értékpapírok vételére és eladására.

Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár Részvénytársaság.

V., Váci-körút 22. szám (saját ház).

Alaptőke 3 millió korona. Tartalék 200.000 korona. Fiókinézetek: Arad, Miskolc, Nagyvárad. Foglalkozik mindennemű, a bankszakmába vágó ügyletekkel, finanszírozza a vasutas fogyasztási szövetkezeteket, lebonyolít mindenféle vasutas pénzügyi tranzakciót.

Országos Iparbank Részvénytársaság,
Budapest, V., Ferencz József-tér 6. szám.

(Gresham-palota.)

A Zivnostenká banka, Prága alapítása. Részvénytőke 60 millió. Tartalék 16 millió. Telefon 131—65 és 131—66. Sürgőnyezim: „Industriale”. Elfogad takarékbetéteket 4½ százalékos netto kamatozás mellett. Betéteket folyószámlára meg egyezés alapján kuláns tétel mellett. A bankszakma összes ágaival foglalkozik. Értékpapírok vétele és eladása. Értékpapírok megőrzése és kezelése. Előleg értékpapírokra. Külföldi váltók és pénznemek vétele és eladása. Hitellevelek kiadására. A budapesti és külföldi tőzsdéken megbízások kuláns eszközölése. Váltók, utalványok, stb. behajtása. Váltóüzlet: V., Ferencz József-tér 6. (Gresham-palota.)

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság,

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alaptőke 8.000.000 korona. Részvényeseinek túlnyomó része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitol váltókat. Lebonyolít parcellázásokat. Törlesztéses és egyéb jelzálogkölcsönöket nyújt. Községi kölcsönöket folyósít.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alaptőke: 8.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelezvényeket és nyit számlákon alapuló künlevőségeket. Előleg nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szeszadóhitel-biztosítékot a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékokat. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Gaedicke Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték főelárúsítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Magyar Jelzalog-hitelbank

V., Nádor-utca 7. szám.

Részvénytőke 20.000.000 aranyforint. Az intézet kibocsát zálogleveleket, községi kötelezetket, nyereménykötvényeket.

Budapest—Erzsébetvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság.

VII., Károly-körút 13. szám.

Befizetett alaptőke 5.000.000 korona. Elfogad betéteket takarékkönyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapirokat, csekkeket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4.

Fiókok: I., Fehérvári-ut 1., II., Fő-utca 2., VIII., Rákóczi-ut 11., VI., Andrassy-ut 2., V., Nádor-utca 23., VII., Erzsébet-körút 58. Alaptőke: 15.000.000 K. Tartalékalapok: 26.000.000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskékre, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitól váltókat és hitelpapirokat. Kauczióképes 4 és fél százalékos zálogleveleit ajánlja tőkebefektetésül.

Budapesti Kereskedők Bankja Részvénytársaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 7. szám.

Erzsébetvárosi fiók: VII., Baross-tér 18. Alaptőke 2.500.000 korona. Elfogad minden a banküzlet körébe vágó megbízást.

Magyar Telepítő- és Parcellázó-Bank R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 9. szám.

Alaptőke 5.000.000 korona. Működési-köre: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés a telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. — Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telekkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Kereskedelmi vállalatok.**Aufrecht és Goldschmid utóda Elek és Társa R.-T.**

IV., Károly-körút 10. szám.

Egyetemes áruház. Elárúsít könyveket, képeket, fényképező cikkeket, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési cikkeket, előnyös részletfizetésre.

Budapesti Központi Tejesarnok-Szövetkezet.

VII., Rottenbiller-utca 31. szám.

Üzletrész-tőke: 365.600 korona. (457 darab 800 koronás üzletrész). Telefon: 58—56.

Világjárású utazási és menetjegyiroda R.-T.

Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám.

(Bejárát a Dorottya-utca felől. Telefon 152—52.) Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérutók.

Biztosítás.**„Duka” Biztosító Társaság,**

VI., Andrassy-ut 30. szám.

Alaptőke: 2.000.000 korona.

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz.

Gyermek- és életbiztosító intézet.

Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. szám.

Alapított 1863. Legerőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg 7.000.000 korona. Biztosítási állomány: 46.000.000 korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességi biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 17. Alapított 1866-ban. Telefon: 69—75. Eddig biztosítva: 1500 millió korona.

Magyar Élet- és Járulékbiztosító Intézet m. sz.

Andrassy-ut 8. szám.

Az életbiztosítás összes neveit kultiválja, jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző neveit és orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kiházasítási biztosításokat leányok részére.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános biztosító-társulat.)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék-alap: 416.840.622 K 40 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1.063.798.459 korona 33 fillér; az érvényben lévő életbiztosítások összege: 1.189.790.207 K 74 fillér. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint **fiúellátási és leánykiházasítási biztosítások**. — **Tűz-, szállítmány-, betöréssel lopás elleni és üvegbiztosítások**. — **Jégbiztosítás a Magyar jég- és vizontbiztosító részvénytársaság (Budapest, V., Nádor-utca 5.) által**. — **Részvénytőke és tartalék-alap 7.000.000 korona**. Egyenkénti és csoportos **balesetbiztosítások** (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. baleset ellen biztosító társaság** által (V., Dorottya-utca 10.). **Kezességi és óvadék**, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítás, nemkülönbön versenylovak, teliverek és más értékesebb tenyészállatok biztosítása a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) által.

Ipari vállalatok.**Hazai Likőr- Rum- és Szeszárugyár Részvénytársaság.**

Budapest, VI., Forgách-utca 9b. szám.

Gázüzemű likörgyár. Nagyarányú pálinkafőzdek. Szesz-szabadraktár. Szesz-denaturálótelep.

Hungária műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alaptőke 4.000.000 korona. Gyárak Zsolna- és Budapest. Telefon 39—57.

Continental lemosható gallér- és kézelőgyár részvénytársaság.

Budapest, VII., Telep-utca 43. szám.

Telefon-szám: 115—97.

Északmagyarországi Egyesített Kőszénbánya és Iparvállalat Részvénytársulat.

V., Arany János-utca 29. szám.

Alaptőke 4.000.000 korona. Ajánlja szobafűtésre az országsterke kedvelt **csibaji darabos szén**, gazdáknak és iparosoknak pedig a **csibaji aknaszén**, valamint a kitűnő **baglyasaljai tömör- és gyárszén**.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut Társaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága,

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resiczán és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak: Resiczán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogánon. Petroleum-finomító malmok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oraviczán. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz: IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Ujlaki Téglá- és Mészégető R.-T.

V., Akadémia-utca 9. szám.

Alaptőke 6.000.000 korona. Mészégető: Buda-Ujlak. Téglá- és cserépgyárak: Óbuda, Péterhegyi dűlő, Békásmenyec, Habarcsgyár: Budapest, V., Vízafogó 1455.

Kartonnyomó ipar és textil kereskedelmi részvénytársaság.

(Fürst Jakab és Fiai.)

V., Sas-utca 18—22. szám.

Alaptőke 4½ millió korona. Alapított 1906. Gyár: III., Lajos-utca 3. Központi eladási iroda és raktár: V., Sas-utca 20—22. Fióküzlet: Wien, I., Zelinkagasse 13.

Magyar Keleti tengerhajózási r.-t.

V., Zoltán-utca 6. szám.

Alaptőke 4.200.000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Amerikai Cipő Részvénytársaság — American Shoe Company Ltd.

Budapest, Dorottya-utca 6. és Erzsébet-körút 42.

Unió gőzmosógári részv.-társ.

Budapest, VII., Telep-utca 43. szám.

Telefon-szám: 115—92. és 80—38.

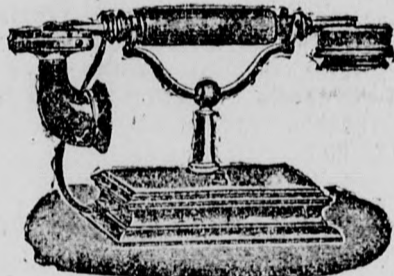
Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság.

Budapest, V., Nádor-utca 19. szám.

Telefon: 38—83. Sürgőnyezim: Urikány-Budapest. Bányák: **Lupény**. (Hunyadmegye). Termel: darabos szén, kockaszén, szoba-, gőzcséplő-, gép- és gőzeke-fűtésre, diószén, aknaszén, portmentes aknaszén, kazánfűtési célokra, aprószén, körkemence fűtésre, kovácszén, kovácsolási célokra. Lupényi kőszénműveiben gyárt: darabos pirszén, kohászati célokra, kocka pirszén, dió pirszén, szobafűtési, cement- és cukorgyártási célokra, kátrányt, kén-savas ammóniumot, magas hatásfokú műtrágyát. **Vezérbizománys: Magyar Általános Hitelbank**, Budapest, V., Nádor-utca 12. szám.

Magyar Magántelefon Részvény-Társaság

Háló!

Háló!

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 27. szám.

Még nem jutott eszébe, hogy sok pénzt takaríthatna meg, ha házi telefonjainkat bevezetné? Ha megdondolja, hogy Önnek és alkalmazottainak mennyi idővesztése, hiábavaló ide-oda járkálása van, be fogja látni, hogy mindentől csak szabadalmazott házi telefonjaink bevezetése által kímélheti meg magát. Levélbeli- vagy telefon-felszólításra (szám 10—49) azonnal elküldjük megbízottunkat, aki díjtalanul fog Önnek szabadalmazott házi telefonjainkról költségvetéssel szolgálni.

XIX. ÉVFOLYAM. TELEFON 63—45.

Beiratások naponta 9—6-ig.

SOMOGYI

MÓR zongoraművész

államilag képesített okl. zenetanár igazgatósága alatt álló ZENE-

CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyamokkal. — Kiképzés a zene minden ágában. — Bizonyítvány. — Oklevél.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 44.

Időgen nyelvek oktatása. Esti tanfolyam 7—10.

Növendékeink kívánatra az Orsz. M. Kir. Zeneakadémián tehetnek évről-évre vizsgát.

Államilag diplomált tanárok.

Kérjen évkönyvet!

Eredeti díj...
irta: Szilgyi...
zette:

Szilvy
Camilla
Mária
Lilomfi
Stellm
Kányai
Erzsi
Gyuri
Schwarz
Adolf

Kezdet

NEMZET

Délután m

A botcsi

Vig...
Moldre
Barber és
ditott: MÉR
szertette:

Sze

Görönte, polg
Lucin le, Jean
Lauder
Szabolcs
Marline, felle
Valéra
Lulács

Kezdet

Este rend

Hoffma

Fontaszkus
ban, 60- és u
get rial B. R
Verdi A. F
A. Zentjé sz

Sze

Hoffmann
Gulietta
Olympia
Antonia
Copellius
Donperutto
M. riele
Miklos
Crispel
Spa anzini
Antónia anyja

Kezdet

KIRALY

Délután mér

Leán

Operetta 3 to
Martos Ferencz
Zenéjét szerel

Kezdet

Date rend

Limonád

Enkes vigjáté
Német ezme
zsán

Kezdet

En

1 Szentmerya

Lonke
Marietta
V. Flaamitz
gy. RY
Kámen
T. rix
Diga

Kezdet

A nm. vallás

Dr. Ba

FOGO

áthelyzev

Fajós fogak

Tartós fo

Foghuzások

Jótállás

Videkek f

ROY

Erzsébet

Ma, vasárna

3 1/2 óraker

telj

a szenzó

BIL

az amerikai

A ré

csak a

Lede

6 1/2 S

Redam Bros

The 7 Bright

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1912. szeptember 8-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Lillomfi.

Eredeti vígjáték 3 szakaszban írta: Szilgityi Ede. Zenéjét szerzte: Szerdahelyi.

Személyek:

Szilvay	Hörvát
Camilla	Nagy I.
Mariska	V. Molnár R.
Lillomfi	Dozsa
Szellemfi	Rozsahelyi
Kányai	Romai
Erzsi	Rákos
Gyuri	Mészáros
Schwarz	Abonyi
Adolf	Nádai

Kezdeté 1/2 8 órákor

NEPOPERA.

Délután mérsékelt helyárak

A botesinalta doktor.

Vígopera 3 felvonásban. Szövegét Mollé nyomán írta: Jules Barbier és Michel Carré. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Charles Gounod.

Személyek:

Görönte polgár	Bihar
Jucinta, leánya	Sebők I.
Leander	Gyárfás D.
Scandelle	Pajor
Martine, felesége	Hikisch K.
Valéra	Vajda
Lulú	Hajagos

Kezdeté 1/2 3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Hoffmann meséi.

Fantaszikus dalm 3 felvonásban. Öt- és utójátékkal. Szövegét írta: B. J. Gyula. Ford.: Vezdi A., Fái J. Béla és Radó A. Zenéjét szerzte: Offenbach J.

Személyek:

Hoffmann	Fogány
Gulietta	Jávor M.
Olympia	Abrányi R.
Antonia	P. Androka
Copellius	Gábor
Doppertutto	
M. ricie	
Miklós	Sorák M.
Crispel	Mátrai
Spánzini	Hajagos
Antónia anyja	Hikisch

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRALY SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Leányvásár.

Operette 3 felvonásban. Írták: Martos Ferenc és Bródy Miksa. Zenéjét szerzte: Jacobi Victor.

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Limonádé ezredes.

Enekes vígjáték 3 felvonásban. Német szöveg után írta: Harsanyi Zolt.

Személyek:

Szentmárjai	Rátkai
Lenke	Perczei
Marietta	B. L.
V. Flamitz	Hajnalka
György	Király
Kalman	B. L.
T. riz	Sz. M.
Diga	Rombai L.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

A nem. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kiténtve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve; Károly-körut 10. sz. alá.

Fájós fogak gyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak, Tartós fogtömés. aranyhíjak, koronák. Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.

Fogházak (altatásban is). Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM.

Erzsébet-körut 31. Telefon 110-22.

Ma, vasárnap, szeptember 8-án két előadás. Délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral. — Este 8 órákor

a szenzációs szeptemberi új műsor!

Billie Reeves

az amerikai Tingli-Tangli világhírű első alakítója.

A részegek királya

csak a hó 15-éig vendégszerepel. Couchita Ledesma, Cilli Bauer, Smaragda.

6 1/2 SENNETS.

Térfás jelenet az állatkertben.

Rodam Bros. A bioklázó Klein-család. Lydia & Amelys. The 7 Brighton, Bathing Belles, A mexikói nagybaosi operette. Solti Hermin, Szász Ilona, Virág Jenő új szövegű műsorral és a többi pompás attrakció. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárulók helyeken. — Előadás után Royal-Cabaret.

Minden csütörtökön, ünnepek és vasárnap délután 3 1/2 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás teljes esti műsorral.

VIGSZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Csitri.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Pierre Veber és de Gorsae Henri. Fordította: Heitai Jenő.

Személyek:

Dalannoy Maurice	Balassa J.
Vergnaud	Ditrói
Aleide	Tanay
Simoneau	Szerény
Sernin Pierre	Körmendi
Piebanos	Vendrey
Colette	Varsányi
Aglae	Haraszthy
Valter Nancy	Mészáros
Suberville k. a.	Komlóssy

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Piktorok.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Ruyers és Mraude.

Személyek:

Maclair piktor	Gáth
Noeml	Haraszthy
Madeciaie	G. Kiricsz
Házmesternő	Rónaszékynő
Fanny	Csáky I.
Erudoux	Tanay
Ruffat	Szerény
Chiméne	Haraszthy
Chapan	Tapolozai
Paupion	Tihanyi
Leprand	Ditrói

Kezdeté 1/2 8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(BUDAI SZÍNHÁZ)

Délután mérsékelt helyárak

A koldusdiák.

Operette 3 felvonásban. Írták: Zeli és Gené. Fordította: Evva L. és Gá J. Béla. Zenéjét szerzte: Müllöcker Károly.

Személyek:

Palmaticza	L. Mihályi J.
Laura	Bejczy
Bronislava	Bartó E.
Jan Janiczky	Csokay
Rimauozsky	Bejczy

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyárakkal.

Színészvár.

Operette 3 felvonásban. Írták: Stein Leo és Lindau Károly. Zenéjét szerzte: Eysler Odón.

Személyek:

Blank Tóbiás	Tábori
Alfred	Csokay
Torelli	Bálint
Ladányi	Fóthi F.
Liblich Berta	Tarnay A.
Goricskyné	Csillagné
Jean	Kövesdy
Vendel	Róna
Silleman	Kövesdy
Bethulia	Mihályi J.
Mia	Déry R.
Dr. Clusins	Latabár
Ladányi Ladányi	Kiss

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Élkán Gyula

Szücs. Szörmenagyáruháza.

BUDAPEST VII. Károly körut 19

Új kreációk

Párisi és brüsselli modellek
Kabátok
Kimonók
Pellerinek
Átvetők:
Karmantyuk
Kucsmák

Művészies divatlap bérmentve

Telefon 106-98

CIRKUSZ-BEKETOW

Városliget. Telefon 107-64

Minden este 8-kor nagy előadás

Elsőrangú birkozó mutatványok

Rendező: GYANIEWICZ ZBYSKO a világhírű világbajnok, aki 50 elsőrangú birkozót szerződött. Közöttük: LURICH, ZIPPS, SMITH, KING-BUG, MAMUTOW stb. Minden mérkőzés fontos tart. Csütörtökön 2 előadás, délután 4 és este 8 órákor. Délután félárak. Vasárnap 2 előadás d. u. 4 és este 8 órák. D. u. gyermeknek félárak.

Csokrok, koszorúk

kerti és egyéb díszítések a legszobbi kivitelben, mérsékelt áron készíttetnek

Kmoskó Mihály

virágkereskedése

Budapest, VI., Eötvös-utca 6. szám.

Növénytelep és kertészet

Budapest, I., Budafoki-ut 48. szám.

Alapítva 1881. Telefon 99-72. sz.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.

Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.

Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órákor.

9 1/2 órákor! Ma! 9 1/2 órákor!

„A menyasszony leánya”.

Bobozat 1 felv., írta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.

10 órákor! 10 órákor!

MORITZ II.

Sketch, előadja: Springer Armin.

11 órákor! 11 órákor!

SEINE TANTE.

Bobozat 1 felvonásban, írta: Hirschfeld L.

és a többi új szövegszámok.

Jegyek elővételen: a Folies Caprice nappali pénztáránál d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hirschfeld Andrásy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-ut 1. és Az Est kiadóban. — 12 óra után az I. sz. emeleti „Casino de Parisban a világ legelső ének- és táncszámainak fellepte.

Ön már tudja?

hogy minden áru-ban kaphatja a legjobb és legolcsóbb világ-gyártmányú amerikai cipőket. Szótküldés az ország minden részébe. Még nem feleltök kikérletek. 20 K-án felül bérmentve. — Kérjen nyugon árjegyzéket. Szótküldés és pontokiszolgálás. Kivonat az árjegyzékből:

Elegáns férfi-cipők

box- és chevro-bőrből, utolsó divattu, cugos, fűzős 10, gombos 1 K és félb.

Amerikai és angol cipők, elszakíthatatlan 14, 15, 18, 20 és fél.

Gyönyörű női-cipők

box- és chevro-bőrből, cugos 9, fűzős 9.50, gombos 10 és fél.

Süskes amerikai és angol cipők, fűzős és gombos 13, 15, 18, 20 és félb. 12922

Higiénikus gyermek-cipők

minden áru-ban.

Mérték stábi készítés legfinomabb kivitelben.

„Új módszer!”

Orthopéd-cipők félés lábra lábráj után készülnek

Pongrácz S. Sándor Budapest, VII., Szondi-u. 23a.

nyugati pályaudvar közelében.

A KRIEGER-féle

„Akácia”-krém

2-3 nap alatt minden arcot fehérré, simává s üdvé varázsol. Eltávolít szeplőt, maffoltot, mitesszert, pattanást, ráncokat stb. Ára 2 k-r.

A KRIEGER-féle

„Akácia”-szappan

kellemes illatu, tartós és illtő hatású. Ára 1 kor.

A KRIEGER-féle

„Akácia”-puder

megvéd a nap és szél befolyása ellen. Ára 1 kor.

KRIEGER-
gyógyszertárban, Budapest,
Kálvin-ter.

Velencéből Egyiptomba

rendszeres szalngözös-közlekedés a

Norddeutscher Lloyd

üzemében.

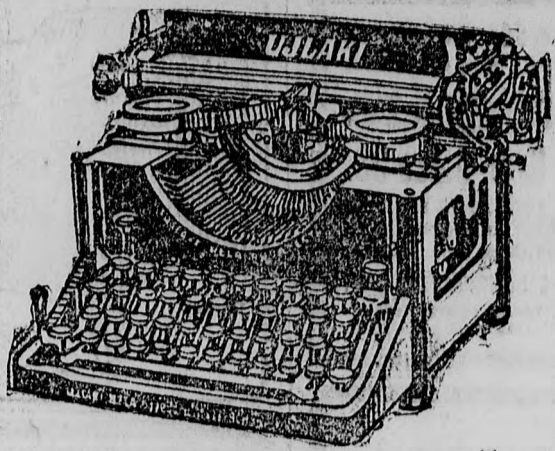
Utazási idő tartama: 4 nap.

Bővebb felvilágosítással és prospektussal szolgál a

Norddeutscher Lloyd, Bremen,

valamint képviselői: **Budapest:** Norddeutscher Lloyd és Missler F. VIII., Kerepesi-ut 1. Idegonforgalmi és utazási vállalat r.t. (Menetjegyiroda) IV., Vigadó-tér 1.

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös írószialatok. — Összerakható könyvszokrények. — Angol bőrgarnitúrák. — Redőnyös aktaszokrények. — Teljes írodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai írodabertelopo, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.

Árjegyzék ingyen. Telefon 122-60.

FROMMMER-PISZTOLY

a szakértők zsebpisztolya!

Kilenclövetű. 7-65 mm. kaliberű.

Az egyedül pisztoly a világra, amelynek csöve lövés közben épp olyan erősen és megbízhatóan van elzárva, mint a legújabb katonapuskáké, tehát a lövőnek

a legnagyobb biztonságot és a legkínzóbb lövés eredményt nyújtja és emellett kényelmesen zsebben hordható. Háromszoros biztosítója van legtekélyesebb kivételben. Félkezelt környelmosen felhuzható és bármikor leereszthető karkasa.

Fegyver- és Gépgyár R.-T. Budapest.

Kapható a bel- és külföld minden jobb fegyverkereskedésében. Különféle nyelvből leírás díjmentesen rendelkezésre áll.

Schottola Ernő gyáros Budapest VI., Váci-körút 13. és 53. sz. az E. Mabile Freres Amboise cég képviselője.

▲▲▲		▲▲▲
Arjegyzék ingyen és bérmentve		Arjegyzék ingyen és bérmentve
▼▼▼		▼▼▼

Borsajtók. Szőlőzuzók.

Bor szivattyúk, minden rendszerben.

Bor szűrők minden nagyságban és minden rendszerben.

Bor fejtőtömlők „Extra” minőségben, védjeggyel.

Pincegazdasági cikkek, palackfejtőtömlők, parafadugók, ónkupakok stb. stb.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés. **Fiume-Dalmácia:** naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra. **Fiume-Venezia:** hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés. **Fiume-Ancona:** hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés. **Fiume-Ravenna:** hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venéziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb. A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étkezővel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve. Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

A LEGJOBB

KÁLYHÁT és KANDALLÓT

— SZÁLLIT — CS. és K. UDV. SZÁLLÍTÓ Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, családi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. Százegernél több van belőle használatban.

MELDINGER-OFEN H. HEIM

Valódi csak az az a védjeggyel.

Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen.

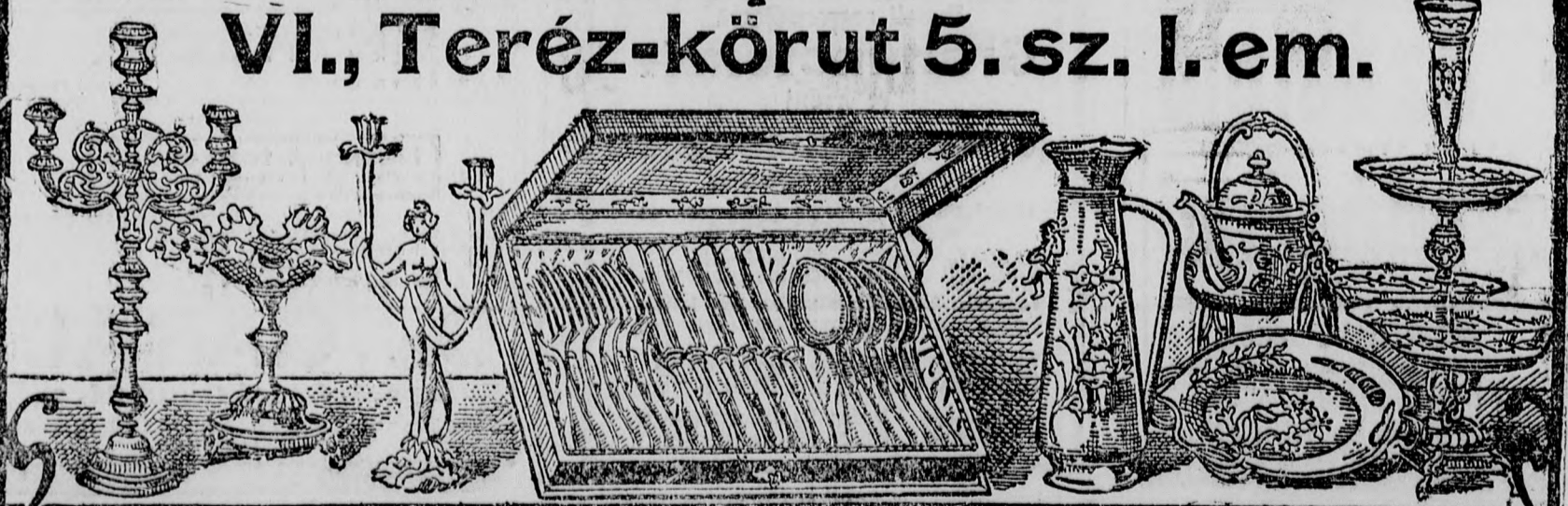
ÉLŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL, DISZFÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELÖNYÖSEBBEN

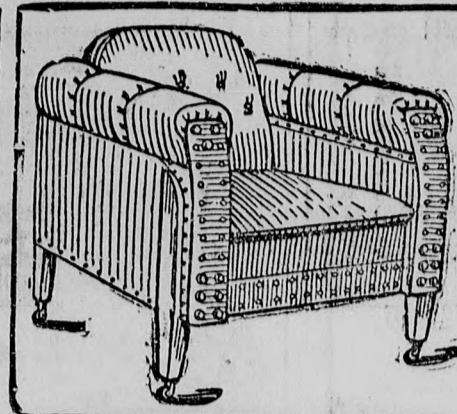
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

VI., Teréz-körút 5. sz. I. em.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

„A köztudatba ment át“, „hogycsakis
KALLAI LAJOS motorgyára
 Budapest, VI., Gyár-utca 28.
 szállítja teljes jótállás mellett a leghíresebb motorcséplő-készleteket.
 Saját érdekében kérjen minden gazda disz-főárlapot, melyet ingyen és bérmentve küld a gyár!
Fontos figyelmeztetés! Kallai Lajos hírneves motorgyára nem tévesztendő össze más Kallai nevű cégekkel.

Bőrbutoripar!
Kendi Antal,
 Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.
 Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, formai kivétel és árak tekintetében különös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok, ebédülő székek, fotelek, férőszobák és irodahelyiségek butorzása!
 Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

Pályázat.
 A mezőturi ref. főgymnasium fenntartó testülete pályázatot hirdet helyettes tanári állásra.
 Pályázhatnak református vallású, földrajz, történelem szakcsoportra képesített tanárjelöltek. Évi fizetés 1800 korona. A kellőleg felszerelt kérvények folyó évi szeptember hó 12-ig nyújtandók be a főgymnasium igazgatóságához. Az állás azonnal elfoglalandó.
 Mezőtúr, 1912. szeptember 1.
Borsos Károly Kónya Gábor
 igazgató. ig.-tanács elnöke.

BERLINI VICTORIA
 Általános biztosító részvénytársaság. Alapított 1853.
 Biztosítási állomány 1911. december 31-én: K 2.495.379.210
 Vagyron 1911. december 31-én: K 1.040.723.178
 Bevétel az 1911. évben: K 217.300.795
 Nyereség 1911-ben: K 42.777.626
Különös előnyök:
 Megfáradhatatlanság: A kötvény egy évi fennállás után semmiféle alapon sem támadható meg.
 Párba vagy öngyilkosság: Az első évben a teljes díjtartalek, ennek elteltével pedig az egész biztosítási összeg fizetendő ki halál esetében.
 Világ-kötvény: A biztosított minden külön pótfizetés nélkül kezdetől fogva tartózkodhat és utazhat az egész földön.
 A biztosítás megszűnésének kizárása: Három évi fennállás után a biztosítás nem válhat érvénytelenné.
 Legmagasabb költsön- és visszavásárlási érték 3 évi fennállás után.
 Megszűnt biztosítások érvénybe helyezhetők 6 hónapon belül orvosi vizsgálat nélkül.
 Háború biztosítás teljesen költségmentes a teljes biztosítási összeg érvényével.
 Nyereségrészesedés: A tiszta nyereség 90%-a biztosítottaknak szavatoltatik. Az 1909. évi nyereség 35,731.621 korona utaltatott át a biztosítottaknak nyereségrészesedés. Már 1878 óta az összes díjbevételek 3%-val emelkedő osztalék fizetettik ki.
 Felida: 10.000 koronás elérés és halál esetére szóló biztosítás 25 évi időtartamra egy 30 éves egyéneknél csupán 564 koronájába kerül.
 Rövid világos biztosítási feltételek, fentartások nélkül. Ugyan köpviseletet alkalmazunk.
 Igazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, V., Dorottya-utca 1. szám.

XI. évfolyam. XI. évfolyam.
LÖWY MAYER
 okleveles zene tanár igazgatása alatt álló
ZENEISKOLA Zeneakadémiai előkészítő tanfolyam.
 (Fejőtteknek esti kurzus.)
 Bpest, VI., Csengery-u. 45. (Aradi-u. sarok.)
 Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének.
 Beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6. Prospektus díjtalan.

Zenedei
 zongora tanár művészi oklevéllel, nagy gyakorlattal tanítványokat vállal. Sziv-utca 3., földsz. 1.

Az Alföldi Gazdasági Egyesület
 „Széchenyi“ felső kereskedelmi iskolája szept. 1-én nyílik meg alsó és középső osztályokkal. Beiratások szeptember 1-től 6-ig tartatnak. V., Személyrök-utca 7., I. em. 1. Az intézetnek elsőrendű tanári kara van. Elhelyező irodája révén gondoskodik az intézet növendékeinek elhelyezéséről. Az iskolával kapcsolatban internatus is van.
 Telefon 152-64. Telefon 152-64.

SIPOSS ANTAL
 m. zeneakadémiájában
 Bpest, IV., Kecskeméti-u. 14.
 az előadás már folyamatban van.
 Beiratkozni egész napon lehet.
 Nem ígérünk ingyen hangszert, hangjegyeket és idegen nyelveket, de ígérünk alapos oktatást és biztos sikert.

Eredeti angyaivédjegyű
Grammofonok
 és eredeti
Grammofonlemezek
 óriási választékban,
 Kézpénzfizetés ellenében gyári áron és mintegy 15% árfelemléssel
 csekély havi részletfizetésre.
 Legújabb kimerítő grammofon- és lemezjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
Elek és Társa r-t.
 Budapest, Iroda: V., Bálvány-utca 18. Üzlet: VI., Andrássy-ut 1.

EREDETI BENZ

 Elismert legjobb gyártmány álló- és fekvőrendszerű benzinlokomobilos cséplőkészleteket
 teljes jótállás mellett szállítja a
BENZ
 MAGYAR AUTOMOBIL ÉS MOTORGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
 Központi Iroda és gyártelep: BUDAPEST, VII. KER., ILKA-UTCZA 31. SZÁM.
 Telefon: 168-79. és 81-41.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve! Kedvező fizetési feltételek! Szakszerű kiszállítás! Köpviselet és ügynökök felvételnek!

DARANYI LENDUJABB MODELLŰ Számoló
 ÉS LÁTHATÓ IRÁSÚ
összeadó gépei
 nem szorulnak reklámra.
 Díjmentes bemutató az ország bármely helyén.
 Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
 Első Magyar Számoló- és Összeadó gépek Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság árusztálya
 Budapest, VI., Váci-körút 37.

VÉTKEZIK
 önmaga ellen, minden nemi betegségben vagy nemi gyengeségben szenvedő, ha nem olvassa el Dr. GARAI hírneves szakorvos
Hasznos tanácsadó
 minden férfi és női nemi betegségben
 című számos ábrával ellátott könyvet, mely az összes férfi és női nemi betegségek leírását, okait és gyógyítását tárgyalja népszerű előadásban. A könyv ára 2 korona, mely összeg 10 filléres levelelvegekben is beküldhető. Zárt borítékban bérmentve küldi a szerző:
DR. GARAI,
 Budapest, Andrássy-ut 24. sz.
 Rendel. huzagszerű, bőr, és nemi betegségeknek álcázott 10-15 délután 4-ig és este 7-8-ig.

Hitelbe **Valódi perzsaszőnyeg és rumburgi lenvászon** Hitelbe
 legolcsóbb árak mellett adának át kizárólag **MUSKÁT és KLEIN** nagykereskedésében, Budapest, VI. ker., Rótvös-utca 4/E. sz. **Hitelbe** szállások és magán-családok részére is **hitelbe** nagyban és kicsinyben.

Ha önnek iskolás gyermeke van, akkor feltétlenül szükséges, hogy bennünket most felkeressen. Óriási a választék, melyet ez alkalommal nálunk talál a leány és fiú ruházati osztályban és közvetlen mellette a papír és könyvosztályban az áruház I-ső emeletén. Itt halomszámra vannak a szebbnél-szebb öltözeti cikkek és iskolaszerek elhelyezve és feltűnő árakkal megjelölve. Az árak oly bámulatos olcsók, ezeket a mostani iskolai reklámhétre oly rendkívül előnyösre szabtuk meg, hogy érdemes lesz önnek még a legátvolabb helyről is hozzánk eljönni. Ezekből a cikkek közül helyszűke miatt itten csak egynehányat sorolhatunk fel.

Ingyenes közlekedés
az összes
villamos vonatokon

Ön az összes villamos vonatokra kérhet átutazást a körút villamosra és leszáll az Andrássy-utnál, áruházunk közvetlen közelében. Mi megtérítjük Önnek a villamos-jegy költségét már 2 korona vásárlásnál is.

Ingyenes levélkézbesítő
osztály
a Párisi Nagy Áruházban

Ön címetelhet hozzánk, összes levelezésért, akár vidékről, akár Budapestről. Ön átveheti ezeket nálunk bármikor teljesen díjmentesen; ha nem is vásárol!

Iskola-szerek.

I. emelet, Lift!

- Rajztömb** V-ös számú 1/2, íves nagysága díszes és tartós 1/2, vászon kötésben **90 fillér**
- Fejes vonalzó** a 1/2, íves rajztömbhöz, sima körtefából 51 cm nagyságban, mérték beosztással **40 fillér**
- Iskolaiháromszög** vonalzó sima körtefából, mérték beosztással 45° 60° vagy 90° alakban **30 fillér**
- 144 drb valódi Aluminium toll** **86 fillér**
- 100 „ „ R réztoll** **48 fillér**
- Rajzeszköz** I számú, az összes iskolákban előírt magyar gyártmányu, pontos kivít. **1 kor. 30 fillér**
- 12 drb vegyes minőségű Hardtmuth utánzatu iskolalíron** cedrusfában **26 fillér**
- Aquarell festék,** legfinomabb Müller-féle gombalaku
- 6 drb 1 palettán** **19 fillér**
- 12 „ 1 „** **37 fillér**
- Radirgumi** kitűnő minőségű 2 drb **05 fillér**
- 10 drb tollszár** fényezett keményfából acél tollfogóval **22 fillér**
- 10 drb rajzszög** bádóg szelencében **05 fillér**
- 12 „ Aluminium toll** bádóg szelencében **08 fillér**

1 darab tolltartó, háromrekeszes, fényezett keményfából, a következő tartalommal:

- 3 drb valódi aluminium toll
 - 2 drb színes íron
 - 1 drb fekete iskolai íron, 6 szögletű cedrusfában
 - 1 drb kitűnő minőségű radirgumi
 - 1 drb fényezett keményfa tollszár
- Összesen 28 fillér**

Györgyi-féle szabadalmazott rajztömb. A fővárosi összes elemi iskolák részére kötelező használatra előírva **50 fillér**

Iskola táskák fiúk vagy leányok részére első rendű lakkbőr vászonból beszegve **92 fillér**

Iskola táskák barna vitorla-vászonból varrott és erős bőrszegélyvel **1 kor. 84 fillér**

Könyvtartók fiúk vagy leányok részére erős fekete gummirozott bőrvászonból 60x70 cm. nagyságban **92 fillér**

Ugyanaz erős barna vitorla-vászonból erős bőrfogóval és bőrszűjjazattal **1 kor. 84 fillér**

Könyvtartó szij nikél fogóval **38 fillér**

Ugyanaz bőrfogóval **48 fillér**

Könyvtartóbőr legjobb minőségű gummirozott vászon barna vagy fekete színben 60x70 cm. **92 fillér**

Gyermek-fehérenemű.

Földszint, közép.

- Leányka-ing** finom Chiffonból, himzéssel és csipkével
- 6 7 8 9 10 11 12 évesnek
- K 1.20 1.30 1.40 1.50 1.60 1.70 1.80
- Leányka-nadrág** finom chiffonból, himzett csikkal és divatos szegéllyel
- 6 7 8 9 10 11 12 évesnek
- K —.90 1.— 1.10 1.20 1.30 1.40 1.50
- Leányka alsósoknya,** finom chiffonból, vagy barketből fodorral és szegéllyel
- 6—8 évesnek K 2.40 9—12 évesnek K 2.80
- Leányka alsónadrág** jó minőségű piké barketből, himzéssel
- 6—8 évesnek K 1.70 9—12 évesnek K 2.20
- Leányka háló kabát** finom chiffonból, himzéssel és csipkével
- 6—8 évesnek K 2.40 9—12 évesnek K 2.80
- Fiu-ing,** finom chiffonból, vagy színes frenchből, minden nagyság **2 kor. 60 fillér**
- Fiu-alsónadrág,** francia szabás **1 kor. 70 fillér**
- Fiu-hálóing,** finom chiffonból. **2 kor. 60 fillér**
- Fiu-nadrágtartó** **50 fillér**
- Fiu-kalap,** gráci lodenből **2 kor. 50 fillér**
- Fiu-kalap,** tiszta gyapjuból **2 kor. 90 fillér**

Kézimunka.

Földszint közép.

- 1 drb előnyomott táca-kendő** gyönyörű minták **18 fillér**
- 1 drb előnyomott futó v. millieu** gyönyörű minták **70 fillér**
- 1 drb előnyomott mollino falvédó** gyönyörű minták **50 fillér**
- 1 drb előnyomott rojtos vászon-törülköző** gyönyörű minták **90 fillér**
- 1 drb előnyomott (Nordisch) északi szövet millieu** gyönyörű minták **2 kor. 80 fillér**
- 1 drb előnyomott vászon divány-párna** gyönyörű minták **80 fillér**
- 1 mat. Margot vagy Victoria hergoló** **05 fillér**
- 1 gomb. Cotton perleé** **10 fillér**
- 1 mat. D. M. C. himző-pamut** **09 fillér**
- 1 gomb. 500 grammos Minerva kötő-pamut** **30 fillér**

Gyermek-ruhák.

I. emelet, Lift!

- Fiu iskola öltöny** csinos kitűnő szövetből sötét és szürk színben 6—8 évesig ára **3 kor. 60 fillér.**
- Fiu iskola öltöny** színű angol gyapju szövetből, bélelt nadrággal kitűnő szabásu 6—7 évesnek **9 kor. 50 fillér**
- 8—9 évesnek **10 kor. 50 fillér**
- Fiu torna ing** piros zsolnai kapucnából, tiszta gyapju, jól mosható 6—7 évesnek ára **2 kor. 60 fillér.**
- Minden következő nagyság 30 fill. áremeléssel.
- Fiu és leány utánzatu bőrkalap** legújabb divatu forma, barna a színben minden nagyságban ára **1 kor. 70 fillér.**
- Ugyanez** tiszta valódi bőrből ára **3 kor. 80 fillér.**
- Leányka matröz iskola ruha** sötét kék angol cheviotból berakot külön alj és blous széles matröz gallérral selyem nyakkendővel 6 évesnek ára minden következő nagyság 1 és 1 kor. 50 fill. áremeléssel **7 kor. 50 fillér**
- Leányka iskola ruha** sötét kék angol cheviotból, piros paspoal díszes örvél, teljesen felülve ára 6 évesnek minden követk. szám 1 kor. több **6 kor. 50 fillér**
- Leányka és fiu posztó gallér,** sötét kék színben, piros posztó bélséssel 6 évesnek ára minden következő nagyság 75 fill. áremeléssel **4 kor. 90 fillér.**
- Leányka iskola empir kötény,** kék és piros damast vászonból csinos borti díszes valódi szintartó 6 évesnek ára minden következő szám 10 és 20 fill. áremeléssel 12 éves korig **90 fillér**
- Leányka iskola kötény reform kötény** sötét kék és szürke lüsterből és fekete clotból piros díszes, vállfodorral jól mosható ára 6 évesnek minden következő szám 30 fillér áremelés **2 kor. 20 fillér**
- Leányka iskola kötény,** japán szabásu sötét kék és szürke selyem lüsterből piros bortiával díszítve ára 6 évesnek minden következő szám 30 fillér áremeléssel **2 kor. 70 fillér**

Torna-cipő

- eisőrendű gummitalppal vízmentes vászonból
- 29—34-ig párja **2.— kor.**
- 35—42-ig „ **2.40 kor.**

Gyermek-cipő

- eisőrendű barna Zerge-hőrből erős varrott talppal fűzés vagy gombos
- 18—22-ig párja **3.— kor.**
- 23—25-ig „ **3.50 kor.**

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

E hirdetés rovathban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovathban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Gazdag
brazillai hölgy, serfőzde-tulajdonosnő, egyedül álló gyermektelen özvegy, szép és derék, gyorsan házasságra lépne egészséges, jellemes emberrel, akár vagyontalannal is. Fides, Berlin 18.

K.
Megkaptam. Nem használt.

Találmányokat
tömegelkeket megvételre külföldnek állandóan keres **Réval és Társa** szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Nappali
kereskedelmi szaktanfolyam (Engedélyezett a 40988—1910. sz. min. szervezett alapján.) A tanfolyam fontatója a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete és célja kereskedelmi tisztviselők képzése. A tanfolyamra nők és férfiak léphetnek, akik a polgári iskola 2—4-ik osztályát elvégezték és 14-ik életévüket betöltötték. Kezdő és haladó csoportok. Időtartam 6 hó. Állásbiztosítás. Tájékoztató. Telefon 79—45. Beiratkozásokat elfogad az igazgatóság, **Andrássy-ut 67.** (bejárat a Vörösmarthy-utca felől). Elnök **dr. Vázsonyi Vilmos** orsz. képviselő. Igazgató: **Aranyosi Miksa** felsőkor. isk. igazgató

Saszellaszó
mézédés, mázsánként 54.—K, postakosaránként 3.50, őszibarack, táblakörte, magválnövény, csomegealma vegyesen 3.60. Turkesztádnnye, ugorika, paprika 1.60. Paradicsomnak mázsáját 16.—koronáért szállítja Szabó Géza, Budapest, Mátyás-u. 9.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk haló, ebédli, uriszobák és szalonbutorokat, szálloda, kávéházberendezéseket, rézbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Állandó butor- és lakberendezési vállalat, VII., Dohány-utca 28. sz.

Csemegező,
muskotály, saszelela mázsánként 50 kor., postakosaránként 3.50, táblakörte, őszibarack, magválnövény, csomegealma vegyesen 3.50, ananász-dinnye, ugorika, paprika 1.60. Szabó Csongrádról.

Gyorsírás és gyorsgépírás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobbított modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Karlotheke” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan usi tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk **Ologowski és Társa**, (Remington) Budapest, VI., **Andrássy-ut 12.** szám.

Kitűnő fegyverek
öröknek önvédelemre, vadászatra és szobadisznok. Wernld gyaloglági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Wernld lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szurronnyal 25 K. fegyverszif 1 korona, éles tölény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. **Tiller Mór és Társa** udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Illusztrált korrajz a párisi kommunáról!

RÁKOSI VIKTOR
A PÁRISI GYUJTOGATÓK
(A kommun története)
Regényes korrajz
Ára fűzve 6 korona, vászonkötésben 8 korona.

Kapható
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, **Andrássy-ut 21** és minden könyvkereskedésben.

Diszertkedvelők
kérjenek árjegyzéket az első magyar diszertfőiskolától. — Tulajdonosa: **Copony Ede** Körmenben. 120 fajta tüvelvűfák, lombfák, sorfák, díszcserjék kaphatók.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísérő háziaszer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek — **Hölgyek** remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jut állást. Vérszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kíttűntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Mór E.** Budapest, VII., **Isván-ut 11. II/L.** Telefon 156—80.

MIKSZATH KÁLMÁN
utolsó könyve:

Tövískes látogatóban
Elbeszélések
(Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörzsdéke.)
Ára fűzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, **Andrássy-ut 21**, valamint minden könyvkereskedésben.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legújantósbab áron szállít.
Schulz-csillárgyár
Róza-utca 109. Podmaniczky-utca mellett. Telefon 108—07.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáj költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Virius telepen
Balatonpart legszebb pontján (fürdőtelep, vasút és hajóállomás), sanatórium szállodák és villateleknek alkalmas erdei terület 2 koronáért adó. **Virius**, Szeged, Zala megye.

Nyugalmozott
uri családoknak alkalmas villák esetleg szállóval, Balatonparton eladók. **Virius**, Szeged, Zalam.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiái rendszer tanárok által oktatott szaktanfolyamok. **Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamait nyilvánossági joggal. Alapította **Markovits Iván** az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag **Hegedűs Sándor-utca 7.** előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket meztövesztés céljából utánozzák. Telefon 64—68.

Készpénzért
vagy hitelképes egyőneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen
olsón
sehol nem kap modern háló, ebédli, uri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg személyesen raktármat, itt jutányosan
vehet
leggyorsíróbbul a legdíszesebb kivitelű minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó ország
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szerecsen-utca 1., L. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Boroshordók
új és keveset használtak, minden nagyságban, erős szlavoniai tölgyfából, bor-szivattyúk, „para” bor-tömlők, borsajtók, szőlő-zuzók, pincefelszerelési cikkek olcsóbban, mint bárhol **Klein Arnold**, Budapest, VII., **Rombach-utca 8.** sz. Telefon 57—72. Árjegyzék ingyen.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók
Wiener A. utódánál
BUDAPEST, **Üllői-ut 123.**
Telefon: 62—80.
Alapított 1886-ban

„Hungária” beszélő-gépek
tölcsermélküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa
Budapest, VI., **Teréz-körút 4.**
Kérjen árjegyzéket.

AZ
ATHENAEUM
KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
A németek egyik legérdekesebb és legkülönösebb tehetségu írójának káprázatosan szín pompás, érdektelítő és magható regénye:
VOSS RICHARD
A költő és az asszony
(A Falconeri 190) 384 old. ... Ára

Eddig megjelentek:
KÓBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Ref. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szigete. Regény. Ford. Bölöny Gy. (320 o.)
CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
BÖLSCHÉ: Szerellem az élk világában. (1152 oldal). Két kötet.
TOLSZTOJ: Hadzsi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)
Minden kötet 190
Kapható minden könyvárusnál. Kijadja az Athenaeum Irod. és nyomdai r.-társ.

Zálogcédulát,
briliántot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek **Kertész ékszerész és régiségkereskedő**, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Acetylén-kézilámpa
A legnagyobb sötét-ségben is 250—300 lépésnyi terület nappali fényben bevilágító
acetylén-lámpa.
Nélkülözhetetlen minden vidéki házban. — Gyári ára 100 mm.-es reflektorral K 4.— 110 mm.-es reflektorral K 6.— 118 mm.-es reflektorral massív kiállításban K 8.— 1 kg. Calc. Carbide 70 órai égésre ... K —50
LÁNG JAKAB és FIA
Bpest, VIII., **József-körút 41.** Árjegyzék ingyen.

Könyvtár,
araszágoknak, műkedvelőknek, magánzóknak több száz kötetből álló kézi könyvtár, tudományos és szépirodalmi művek, köztük értékes kiadások és hungarikák, kisebb részletekben is eladó. Szíves megkeresések a kiadóhivatalt utján **Könyvtár** jellegével keretnek.

FATIME és SEMIRAMIS
őzser-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű! Válogatott la paraggi gyártmányok. Előfancionálisban tartályval vagy anélkül. **Fatime és Semiramis** felülén biztonság nyujtanak! Elszakíthatatlanok! Több óri tartározó képesség! Ár tucatonként 6.—, 8.—, 12 kor. 20 koronát kitévő vásárlásnál 20% rabatt. Szelküldés szonnal, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., **Korona-herceg-utca 17. szám.**

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb írások
Ebben az új könyvében is megmarad a természet hűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerokit ki.
Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, **Andrássy-ut 21**, valamint minden könyvkereskedésben.

BÉRCZI-VITRAGE

60/85 cm. nagy borsófüllre Point-Lace szalag munka rézruddal és gyűrűkkel darabja 1 kor. 50 fill.
Bérczi D. Sándor
BUDAPEST
Főhírel: **Dossewffy-u. 5. szám.** — Fióküzlet: **VIII., Üllői-ut 4. szám**

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, **Ferenciek-tere 3** telemelet. Vétel és eladása **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarmitruk és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.
Telefon 82—13. 28599

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., **Wesselenyi-u. 51/E.** Telefon 113—46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., **Gerlóczy-utca 7. sz.**
Diszes butoralbum 1 kor.

ADORJÁN ANDOR
könyve:
SORSOK ÉS PÁLYÁK
Irodalmi arcképek
Ára 3 kor.
Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, **Andrássy-ut 21** és minden könyvkereskedésben.